

การศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสาวชนาภา แสงจำปา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF PRESCHOOL TEACHERS' QUESTIONING IN SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

Miss Chanapa Sangjumpa

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดย

นางสาวชนากา แสงจำปา

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

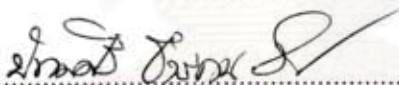
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

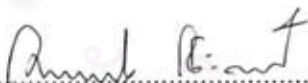

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปัทมาศิริ อีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.อรพรรณ บุตรกตัญญู)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนาภา แสงจำปา : การศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (A STUDY OF PRESCHOOL TEACHERS'
QUESTIONING IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION
COMMISSION) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ, 143 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งคำถามระดับต่ำ ได้แก่ คำถามให้สังเกต
คำถามให้ทบทวนความจำ คำถามให้บอกความหมาย คำถามให้ชี้บ่ง คำถามให้ถามนำ และ
คำถามให้เร้าความสนใจ และระดับสูง ได้แก่ คำถามให้อธิบาย คำถามให้เปรียบเทียบ คำถาม
ให้จำแนกประเภท คำถามให้ยกตัวอย่าง คำถามให้วิเคราะห์ คำถามให้สังเคราะห์ และคำถาม
ให้ประเมินค่า ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอนุบาล ในโรงเรียน
ประจำจังหวัดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 246 คน เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาลและแบบสังเกตการใช้คำถามของครู
อนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. คำถามระดับต่ำ ประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ คำถามให้ทบทวนความจำ
รองลงมาคือ คำถามถามนำ คำถามชี้บ่ง คำถามให้บอกความหมาย คำถามให้สังเกต และ
คำถามเร้าความสนใจ ตามลำดับ
2. คำถามระดับสูง ประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ คำถามให้ประเมินค่ารองลงมา
คือ คำถามให้วิเคราะห์ คำถามให้อธิบาย คำถามให้สังเคราะห์ คำถามให้จำแนกประเภท
คำถามให้เปรียบเทียบ และคำถามให้ยกตัวอย่าง ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา...หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา... ลายมือชื่อนิสิต..... ชนาภา แสงจำปา
สาขาวิชา.....การศึกษาปฐมวัย..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2551.....

49833670027: MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: PRESCHOOL TEACHERS / QUESTIONING

CHANAPA SANGJUMPA: A STUDY OF PRESCHOOL TEACHERS' QUESTIONING IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION. ADVISOR: ASST. PROF. WORAWAN HEMCHAYART, Ph.D., 143 pp.

The purpose of this research was to study preschool teachers' questioning in schools under the office of the basic education commission by dividing into a low level of questions are an observation question, a cognitive memory question, meaning question, an indication question, a guiding question, and a stimulate attention question and a high level of questions are an explanation question, a comparison question, a classification question, an example question, an analysis question, a synthesis question, and an evaluation question. The samples were 246 preschool teacher. The research instruments were a recording of preschool teachers' questioning form and a recording form and a observing form. Data were analyzed by percentage.

The findings indicated:

1. The most common kind of preschool teachers' questioning took the from of a low level of questions of a cognitive memory type. The next most common types of question that preschool teachers' used were a guiding question, an indication question, a meaning question, an observation question and a 'stimulate attention' question, respectively.

2. Also the preschool teachers' questioning through a high level of questions took the most common form of an evaluation question. The next most common type of question that preschool teachers' used were an analysis question, an explanation question, a synthesis question, a classification question, a comparison question and an example question, respectively.

Department: Curriculum, Instruction, and Educational Technology.....Student's Signature: Chanapa Sangjumba

Field of study: Early Childhood Education.....Advisor's Signature: W. Hemchayart

Academic year:.....2008.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดี จากความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลา ในการทำวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ดร.วรนาท รักสกุลไทย อาจารย์ ดร.อัญญมณี บุญเชื้อ และ อาจารย์ ดร.อรปรียา ญาณะชัย ที่ได้ให้คำ ชี้แนะ ตลอดจนข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.อรพรรณ บุตรรัตัญญู กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจพิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคุณครูอนุบาลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ ทดลองใช้เครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณเพื่อนเรียนร่วมรุ่นที่ทำให้การเรียนสนุกสนาน และเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ชาว ปฐมวัยทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดมา โดยเฉพาะคุณทิพวรรณ วรณภักดี คุณบัณฑิตา สำราญกิจ คุณสุทธิษา มาลีเลิศ คุณวราภรณ์ อิมบุญ และคุณปภัศสรา ถานอาดนา ที่คอย ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล รวมทั้งขอขอบคุณคุณปวีศร พงศ์เพชรดี ที่ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ ในการทำงานให้สำเร็จลุล่วง

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวและญาติพี่น้อง ที่รอคอยความสำเร็จและให้ความรักความห่วงใย คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้แก่ข้าพเจ้า จนประสบความสำเร็จในวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การใช้คำถาม.....	11
ความสำคัญของการใช้คำถาม.....	11
ความหมายของการใช้คำถาม.....	14
ความหมายของคำถาม.....	15
ประเภทของคำถาม.....	15
หลักการใช้คำถามที่ดี.....	20
การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย.....	22
การใช้คำถามเพื่อพัฒนากระบวนการคิด.....	24
การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย.....	26
หลักการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้คำถาม	
สำหรับเด็กปฐมวัย.....	26

บทที่		
2	บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอน โดยการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย.....	28
	เทคนิคในการจัดการเรียนการสอน โดยการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย.....	32
	สื่อและการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย.....	33
	สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย.....	37
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
	การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	42
	ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
	การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูอนุบาล.....	55
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการใช้คำถาม ของครูอนุบาล.....	57
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตการใช้คำถาม ของครูอนุบาล.....	64
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
	สรุปผลการวิจัย.....	72
	อภิปรายผลการวิจัย.....	74
	ข้อเสนอแนะ.....	77
	รายการอ้างอิง.....	78
	ภาคผนวก.....	82

	หน้า
ภาคผนวก ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	85
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย.....	87
ภาคผนวก ง ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	143

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 42
2	ตัวอย่างประชากรจำแนกตามภูมิภาค และจังหวัด..... 47
3	ตัวอย่างประชากรที่ใช้แบบบันทึกการใช้คำถาม ของครูอนุบาล..... 48
4	ตัวอย่างประชากรที่ใช้แบบสังเกตการใช้คำถาม ของครูอนุบาล..... 49
5	สถานที่ และวัน เดือน ปี ในการเก็บข้อมูล ด้วยแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล..... 52
6	สถานที่ และวัน เดือน ปี ในการเก็บข้อมูล ด้วยแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล..... 53
7	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาลจำแนกตามข้อมูลทั่วไป..... 55
8	จำนวนและค่าร้อยละที่จำแนกคำถามเป็นระดับต่ำ และระดับสูง จากแบบบันทึกการใช้คำถาม ของครูอนุบาล..... 58
9	จำนวนและค่าร้อยละที่จำแนกคำถามเป็นระดับต่ำ และระดับสูง จากแบบบันทึกการสังเกตการใช้คำถาม ของครูอนุบาล..... 65
10	ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้..... 106
11	นิทานที่ครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเลือกอ่าน และใช้ในการตั้งคำถามลงในแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล..... 121
12	ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากร จากนิทานเรื่องที่มีผู้เลือกมากที่สุด..... 127

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีการสอนที่มุ่งเน้นกระบวนการคิดมากกว่าการจำ ครูจึงต้องมีวิธีในการสอน การใช้คำถาม ให้เหมาะกับผู้เรียน คำตอบของผู้เรียนเกิดจากกระบวนการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ คำถามจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คำถามเป็นกุญแจที่นำเด็กน้อยสู่โลกกว้าง เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ หากผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ซิดเด็กทุกคนได้ร่วมมือกันส่งเสริมความต้องการของเด็กอย่างถูกวิธี ให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยใช้คำถามเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เด็กฝึกคิด หากคำตอบในหลายรูปแบบ อีกทั้งให้เด็กได้ฝึกคิดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งถือว่าเป็นการกระตุ้นระบบการทำงานของสมอง นำเด็กไปสู่การคิดแก้ปัญหาได้ตามวัย (จินตนา ปรีดานันต์, 2549) คำถามสามารถเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กคิด เป็นตัวนำพาให้เด็กเดินไปตามแนวทางที่จะค้นหาคำตอบ ถือว่าเป็นสถานการณ์หนึ่งที่ครูสร้างขึ้นมาเพื่อพาผู้เรียนไปพบกับสถานการณ์เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะเป็นตัวชี้แนะให้เด็ก ๆ ต้องสังเกตสิ่งที่จะค้นหาคำตอบ และรวบรวมข้อมูลที่ได้ปรึกษา ซักถาม อภิปรายกัน และสรุปข้อมูลความรู้ นำไปศึกษาค้นคว้า อภิปรายหาข้อสรุปเป็นความรู้ต่อไป และช่วยเป็นแนวทางให้ครูเลือกกิจกรรม นำมาจัดกระบวนการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ ถ้าคำถามดี ๆ ก็สามารถที่จะกระตุ้นการเรียนรู้ ให้เด็กได้คิดแบบใช้ความคิดด้วยสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา

การใช้คำถามเพื่อพัฒนาเด็กนั้น ถือเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งสำหรับคุณครูและผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ซิดเด็ก นอกจากที่เราจะใช้คำถามเป็นกุญแจที่ช่วยเปิดเผย ความคิด ความเข้าใจ รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ของเด็กแล้ว คำถามยังใช้เป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการกระตุ้นสมองเพื่อให้เส้นใยประสาทแตกกิ่งก้านสาขาได้มากมาย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความเฉลียวฉลาดของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จินตนา ปรีดานันต์, 2549) การใช้คำถามเป็นกิจกรรมที่ใช้อยู่เสมอในการเรียนการสอนเพื่อยั่วให้ผู้เรียนใช้ความคิดทั้งในด้านเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ปัญหา ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรม ครูจะต้องใช้คำถามอยู่เสมอและคำถามที่ใช้ควรเป็นคำถามที่มีประสิทธิภาพ ใช้สนองความต้องการเพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา และเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง ซึ่งมักพบว่าครูผู้สอนมักใช้คำถามไม่เป็น หรือใช้

เฉพาะคำถามที่ผู้ตอบต้องใช้ความจำ เป็นส่วนใหญ่ ข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการเขียนการสอนมาก จำเป็นที่จะต้องพยายามฝึกทักษะการใช้คำถามให้มีประสิทธิภาพ ทักษะการใช้คำถามมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ ครูปฐมวัยควรฝึกทักษะการใช้คำถาม (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2545)

ปัจจุบันเราพบว่า เด็กไทยคิดไม่เป็น จึงส่งผลให้แก่ปัญหาไม่ได้ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการให้จัดการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เน้นการให้ความรู้ การให้นักเรียนท่องจำเป็นสำคัญ ไม่ได้ฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหา ปัญหาเด็กไทย จำเป็นต้องแก้ปัญหาโดยด่วน เพราะพื้นฐานการเรียนรู้ในโลกอนาคตคือกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา (ขจรศักดิ์ สีเสน, 2544) จากความจำเป็นดังกล่าว จะเห็นว่าคำถามมีความสำคัญอย่างมากสำหรับการเรียนรู้ ครูจึงต้องมีความชำนาญการในการใช้คำถาม และสามารถที่จะเลือกใช้คำถามที่น่าหรือเร้าใจให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างเหมาะสม ซึ่งคำถามที่ดีจะช่วยทบทวนความรู้พื้นฐาน ช่วยขยายความคิด และแนวทางในการเรียนรู้ของเด็กด้วย ซึ่งวิวรรณ สารกิจปรีชา (2549) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการช่วยให้เด็กฝึกคิดมากขึ้น โดยการหลีกเลี่ยงการทำงาน หรือโครงการที่สามารถทำเสร็จสิ้นได้ด้วยวิธีเดียว จะต้องจัดหาสื่ออุปกรณ์ให้เด็ก ๆ เลือกใช้ได้หลากหลาย ให้โอกาสเด็ก ๆ บอกเล่าให้ฟังถึงสิ่งที่เด็กกำลังทำในขณะที่เด็กกำลังดำเนินการอยู่ด้วย ทั้งนี้ครูและผู้ปกครองควรตระหนักว่าประสบการณ์ในการเดินทางสำคัญกว่าจุดหมาย ปลายทาง กระบวนการทำงาน สำคัญกว่าผลงาน สนับสนุนการแสดงออกของเด็กแต่ละคน ซึ่งอาจจะแตกต่าง และมีความคิดเป็นของตนเอง หลีกเลี่ยงการกำหนดวิธีการใช้สื่อ และการกำหนดโครงการ หรือกิจกรรมให้กับเด็ก ๆ ถ้าห้องเรียนใดเต็มไป ด้วยตัวอย่าง ของความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคนละก็ ผลงานของเด็กแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป ครูต้องให้โอกาสเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ใช้คำถามปลายเปิดกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ และฟังเด็กมากกว่าการบ่งบอกชี้แนะ

เพราะฉะนั้นการใช้คำถามของครูอนุบาลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ครูต้องคำนึงว่าจะใช้คำถามแบบใดในการถามเด็ก ซึ่งในกิจกรรมแต่ละกิจกรรมอาจต้องใช้คำถามหลาย ๆ คำถาม กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545) กล่าวว่า คำถามที่ดี ควรเป็นคำถามที่เด็กต้องค้นหา คำตอบ ไม่ใช่เพียงการตอบรับว่าใช่หรือไม่ คำถามมีหลายประเภท คำถามที่ครูใช้ควรเป็นคำถามปลายเปิด นั่นคือ คำถามที่เด็กต้องคิดหาคำตอบ มีหลายคำตอบและต้องอาศัยข้อมูลหลาย ๆ ทาง รูปแบบของคำถามนั้น ควรได้มีการใช้คำถามหลาย ๆ ระดับ จินตนา ปรีดานันต์ (2549) ได้เสนอแนวคิดในการใช้คำถามสำหรับเด็กว่า คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เพราะจะช่วยให้เด็กกระตุ้นการคิด และสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยแบ่งคำถามออกเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับต่ำประกอบด้วย คำถามให้สังเกต คำถามให้ทบทวนความจำ คำถามให้บอก
 ความหมาย คำถามชี้บ่ง คำถามนำและคำถามเร้าความสนใจ ซึ่งคำถามระดับต่ำที่กล่าวมาก็
 มีความจำเป็นมาก เนื่องจากว่าครูอาจเลือกใช้คำถามเพื่อทบทวนความจำ ใช้เชื่อมโยง
 ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมนำไปสู่ประสบการณ์ใหม่และควบคุมชั้นเรียนให้ดำเนินไปใน
 ทิศทางเดียวกัน และระดับสูง ประกอบด้วย คำถามให้อธิบาย คำถามให้เปรียบเทียบ
 คำถามให้จำแนกประเภท คำถามให้ยกตัวอย่าง คำถามให้วิเคราะห์ คำถามให้สังเคราะห์
 และคำถามให้ประเมินค่า ดังนั้นในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กนั้น ครูจะต้องใช้ทั้ง
 คำถามระดับต่ำและระดับสูง ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับวัยของเด็กด้วยว่า จะใช้คำถามเพื่อ
 ส่งเสริมทักษะการคิดให้กับเด็ก และควรใช้คำถามที่หลากหลายกับเด็กด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ
 จินดา คงแก้ว (2550) กล่าวว่า คำถามที่ใช้ถามเพื่อความมุ่งหมายที่แตกต่างกันตาม
 วัตถุประสงค์ของการถาม

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าคำถามมีความหลากหลาย และสามารถช่วยให้เด็ก
 เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยการที่ใช้คำถามที่เหมาะสมต่อกระบวนการคิด เพราะคำถาม
 เป็นเหตุของการคิด กล่าวคือ คำถามเป็นสิ่งเร้าที่เป็นปัญหา และเป็นสิ่งเร้าที่เป็นความ
 ต้องการและชวนสงสัย ซึ่งการใช้คำถามเป็นวิธีการที่สามารถนำไปสู่กระบวนการคิดและการ
 แก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และถ้าเด็กสามารถใช้ความคิดในการค้นหาคำตอบในคำถามที่ครู
 นั้นได้ ก็จะเป็นตัวช่วยตัวหนึ่งในการพัฒนากระบวนการคิดของเด็ก รวมทั้งการเรียนรู้ที่มี
 ประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การใช้คำถามของครูก็มีความจำเป็นที่จะต้อง
 เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการด้วย และจะต้องมีความหลากหลายด้วยสำหรับการใช้
 คำถามในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กเรียนรู้้อย่างหลากหลายและเป็นการ
 สร้างการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งจะนำไปใช้ได้ในการดำเนิน
 ชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่ได้ทำการศึกษา พบว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
 การศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ทำการประเมินโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
 ปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2546 จากทั้งหมด 175 เขตพื้นที่การศึกษา ประเมินทั้งหมด 3 ด้าน
 ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหาร ผลการประเมินส่วนใหญ่ พบว่า ด้านผู้เรียน
 ควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด
 สร้างสรรค์ การคิดไตร่ตรอง สามารถในการไตร่ตรอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนการ
 กำหนดเป้าหมายและสร้างนิสัยรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ส่วนด้าน
 ครูผู้สอนพบว่าควรพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
 สำคัญ พร้อมทั้งการประเมินตามสภาพจริงและนำผลมาวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาเด็ก

รายบุคคล เพื่อพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสวงหาคำตอบ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และด้านผู้บริหารพบว่าควรให้โรงเรียนมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามแผนงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

จากผลการประเมินดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2546 จากทั้งหมด 175 เขตพื้นที่การศึกษา นั้นก็หมายรวมถึงโรงเรียนประจำจังหวัดที่มีอยู่ทุกจังหวัดในประเทศไทย ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ซึ่งโรงเรียนประจำจังหวัดนี้ เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรัฐมนตรีนโยบายจะจัดทำขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่างและเพื่อการวิจัยโดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ คือ จัดเตรียมความพร้อม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอน ให้การฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยงแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยที่ขอความช่วยเหลือมา มีการสาธิต นิเทศและช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย และค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาของเด็กปฐมวัย ซึ่งโรงเรียนประจำจังหวัดนี้เป็นโรงเรียนที่มีเด็กเข้าเรียนจำนวนมากและมีห้องเรียนจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเด็กอย่างยิ่ง และมีครูจำนวนมากที่เป็นผู้สามารถพัฒนาเด็กได้อย่างเต็มตามศักยภาพ และจากผลการประเมินทำให้เห็นว่า ครูควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสวงหาคำตอบ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และด้วยเหตุผลนี้เองที่ทำการพัฒนาเด็กให้มีศักยภาพจะต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาที่ครูผู้สอนก่อน

ที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าคำถามนั้นมีความสำคัญต่อเด็กมาก เด็กจะเกิดการคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการถูกกระตุ้นด้วยการใช้คำถามของครู ซึ่งบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนในเด็กปฐมวัยนั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาและการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัยและมีศักยภาพสูงสุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาคำถามที่ใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นโรงเรียนประจำจังหวัด เนื่องจากว่า ระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนประจำจังหวัด มีจำนวนเด็กเข้ามาเรียนเป็นจำนวนมาก รวมไปถึงจำนวนครูก็มีจำนวนมากด้วย และด้วยเหตุผลนี้เองจึงมีความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาคำถามที่ใช้คำถามของครูอนุบาล เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการใช้คำถามกับเด็กอนุบาลได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลต่อความสามารถทางด้านความคิดอย่างมีประสิทธิภาพต่อครูและ

เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ เป็นการเสริมสร้างรากฐานในการพัฒนาสำหรับเด็กให้กลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งคำถามออกเป็นระดับต่ำ และระดับสูง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอนุบาล ในโรงเรียนประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากทั้งหมด 75 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 752 คน
2. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งประเภทของคำถามเป็น 2 ประเภท ดังนี้
 - 2.1 คำถามระดับต่ำ
 - 2.2 คำถามระดับสูง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การใช้คำถาม หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิด แก้ปัญหา ค้นหาคำตอบของเด็ก ในขณะที่ครูจัดกิจกรรมให้กับเด็กอนุบาล โดยแบ่งเป็น 2 ระดับคำถาม ได้แก่

คำถามระดับต่ำ หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง คำตอบมีเพียงคำตอบเดียว แบ่งได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่

คำถามให้สังเกต หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการรวบรวมข้อมูล โดยไม่เพิ่มความคิดเห็นส่วนตัว

คำถามให้ทบทวนความจำ หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับชื่อ รายละเอียดของ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ จำนวน รวมทั้งเรื่องราวและเหตุการณ์

คำถามให้บอกความหมาย หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการตรวจสอบประสบการณ์เดิมหรือความรู้ความเข้าใจ คำจำกัดความ หรือลักษณะเฉพาะของสิ่งต่างๆ

คำถามชี้บ่ง หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการระบุหรือเลือกตอบจากสิ่งของหรือรูปภาพ

คำถามถามนำ หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และตอบคำถามประเภทเลือกตอบว่า ใช่หรือไม่ เคยหรือไม่เคย ต้องการหรือไม่ต้องการ

คำถามเร้าความสนใจ หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจ และปฏิบัติตาม ในขณะที่ครูจัดกิจกรรมโดยไม่ได้ต้องการคำตอบ

คำถามระดับสูง หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด โดยใช้ความคิด ความรู้และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานในการหาคำตอบ แบ่งได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่

คำถามให้อธิบาย หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยนำความรู้เดิมในการบอกลักษณะ บอกวิธีการบอกประโยชน์และโทษ รวมทั้งเหตุการณ์ต่างๆ

คำถามให้เปรียบเทียบ หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยเปรียบเทียบความเหมือนความต่างของสองสิ่ง ในด้านคุณสมบัติ

คำถามให้จำแนกประเภท หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยใช้เกณฑ์ในการจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ

คำถามให้ยกตัวอย่าง หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการให้เด็กบอกหรือแสดง โดยยกตัวอย่างเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ประโยชน์และโทษ รวมทั้งเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ

คำถามให้วิเคราะห์ หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการแยกแยะเหตุและผลต่าง ๆ ซึ่งมีคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ

คำถามให้สังเคราะห์ หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้

เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยใช้การสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อยเป็นหลักการหรือความคิดใหม่

คำถามให้ประเมินค่า หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการพิจารณาคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล โดยใช้กฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับ

ครูอนุบาล หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาประจำจังหวัดที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอนุบาล ในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากทั้งหมด 75 โรงเรียน มีจำนวน 752 คน

1.2 ตัวอย่างประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอนุบาล ในโรงเรียนประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 19 จังหวัด จำนวน 246 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ชุด ประกอบด้วย แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล และแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

ชุดที่ 1 แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล แบ่งออกเป็น

2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ 2 การใช้คำถามของครูอนุบาล มีลักษณะเป็นสถานการณ์ ประกอบจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้และนิทานที่ครูเลือกอ่านเอง

ชุดที่ 2 แบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล เป็นแบบสังเกตแบบปลายเปิด (Open Ended) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open

Ended)

ตอนที่ 2 การสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง (Non- Structure Observation)

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำถามที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2 กำหนดประเด็นคำถามในเครื่องมือและดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบประเด็นที่กำหนดไว้

3.3 ดำเนินการสร้างแบบบันทึกและแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาลตามกรอบของประเด็นในด้านการใช้คำถามระดับต่ำและคำถามระดับสูง

3.4 นำเครื่องมือที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสมของการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร แต่มีความใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสมของการใช้ภาษา

3.6 ปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ จากนั้นจึงจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล

4.1.1 ผู้วิจัยส่งจดหมายขอความร่วมมือ จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล และส่งแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล กลับคืนทางไปรษณีย์มายังผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบแบบจดหมายอนุมัติ และซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อความสะดวกในการส่งกลับทางไปรษณีย์

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

4.2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการสังเกตของครู โดยผู้วิจัยติดต่อทางโรงเรียน และนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลส่งถึงผู้บริหารของโรงเรียน

4.2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล โดยดำเนินการกับครูอนุบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จำนวนระดับชั้นละ 2 คน จากโรงเรียน 4

โรงเรียนที่เป็นตัวแทนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 16 คน โดยทำการสังเกตครูอนุบาลคนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง คือ ในช่วงเวลา 09.00 - 11.00 น. ระหว่างการจัดกิจกรรมและ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมกลางแจ้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้การจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง ขณะสังเกต

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล และแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล แล้วแยกวิเคราะห์ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล และแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล โดยวิเคราะห์ประเภทคำถามแต่ละประเภท และหาค่าร้อยละของแต่ละประเภท นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.2 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการใช้คำถามของครูในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กอนุบาล
2. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาแนวทางและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กอนุบาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การใช้คำถาม

1. ความสำคัญของการใช้คำถาม
2. ความหมายของการใช้คำถาม
3. ความหมายของคำถาม
4. ประเภทของคำถาม
5. หลักการใช้คำถามที่ดี
6. การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย
7. การใช้คำถามเพื่อพัฒนากระบวนการคิด

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

1. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย
2. บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย
3. เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.1 สื่อและการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.2 สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้คำถาม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำถาม พบว่ามีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้รายละเอียดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ความสำคัญของการใช้คำถาม

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่า มีผู้ให้ความสำคัญของการใช้คำถามไว้ดังนี้
จินตนา ปริदानันต์ (2549) กล่าวสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการใช้คำถามไว้ดังนี้

1. การใช้คำถามช่วยให้ครูเข้าใจพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก
2. การใช้คำถามช่วยให้ครูเข้าใจสภาพแวดล้อม พฤติกรรม และปัญหาของเด็ก
3. การใช้คำถามช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และพฤติกรรมซึ่งบ่งถึงวุฒิภาวะที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะดังนี้
 - 3.1 ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน
 - 3.2 ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง
 - 3.3 ช่วยให้ครูทราบแนวคิด หรือความคิดเห็นของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม
 - 3.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง
 - 3.5 ช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับบทเรียน เนื้อหาที่เรียน และประเมินผลการเรียนการสอนได้
 - 3.6 ช่วยให้ครูทราบถึงความรู้พื้นฐาน และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จนสามารถจัดประสบการณ์ หรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ประสบการณ์ จากที่ได้รับในการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กรมวิชาการ (2549) ได้ระบุไว้ให้เห็นถึง ความสำคัญของการใช้คำถามคือ

 1. เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการคิดให้แก่ผู้เรียน การสอนที่ปราศจากคำถามจะไม่สามารถ บ่มเพาะนิสัยการคิดที่ดีให้แก่ผู้เรียนได้
 2. ใช้เป็นส่วนเร้าความสนใจของนักเรียน ได้ในทุกขั้นตอน เช่น การถามให้สังเกต อาจใช้ในการเริ่มต้นที่ดี การซักถามระหว่างการเสนอความรู้ก่อให้เกิดความเข้าใจ
 3. คำถามที่ดีทำให้เกิดการอภิปรายอย่างต่อเนื่อง เป็นการขยายความคิด และแนวทางการเรียนรู้และคิดอย่างมีเหตุผล

4. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ได้หมายความว่าถึงเฉพาะแต่การตอบคำถามอย่างเดียว แต่ยังหมายถึงการมีส่วนร่วมเชิงพฤติกรรมด้วย

5. ใช้เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

6. ก่อให้เกิดการค้นคว้าและสำรวจความรู้ใหม่ การใช้คำถามที่ดีเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการค้นคว้าด้วย

7. ใช้คำถามทบทวนหรือสรุปเรื่องราวที่สอนให้กระตือรือร้นยิ่งขึ้น

8. ใช้วัดผลความเข้าใจ และความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งวัดผลการสอนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด

9. ทำให้รู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สามารถจัดประสบการณ์ได้เหมาะสม

10. ฝึกผู้เรียนรู้จักหาคำตอบหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง

11. ช่วยให้ผู้ครูทราบความคิดเห็นของนักเรียน

ภาวนา เหวียนระวี (2550) กล่าวว่าความสำคัญของการใช้คำถามคือ

1. คำถามกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางความคิด นำไปสู่ความเข้าใจ และจะทำให้เกิดการเรียน

2. คำถามที่สร้างการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนมีแง่คิดสิ่งแปลกใหม่ นำพาให้เกิดการเรียนรู้ที่ตรงกับจุดประสงค์

3. การใช้คำถามเพื่อทำให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวาง

อะกิบ สะไหน (2550) กล่าวว่า ความสำคัญของการใช้คำถามมีดังนี้

1. เสริมสร้างความสามารถทางความคิดให้แก่ผู้เรียน

2. ใช้เป็นส่วนสร้างความสนใจ ทั้งนี้อาจใช้ คำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ได้ในทุกขั้นตอน เช่น การถามให้สังเกต อาจใช้ ในการเริ่มต้นที่ดี การซักถาม ระหว่างการเสนอความรู้ก่อให้เกิดความเข้าใจ

3. คำถามที่ดีทำให้เกิดการอภิปรายต่อเนื่อง เป็นการขยายความคิด และแนวทางการเรียนรู้ และคิดอย่างมีเหตุผล

4. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ได้หมายถึงถึงเฉพาะแต่การตอบคำถามอย่างเดียว แต่ยังหมายถึง การมีส่วนร่วมเชิงพฤติกรรมอีกด้วย

5. ใช้เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ก่อให้เกิดการค้นคว้าและสำรวจความรู้ใหม่ การใช้คำถามที่ดี ในบางครั้งจะเป็นต้นเหตุให้ผู้เรียนต้องค้นคว้าเพิ่มเติม เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการค้นคว้าให้เกิดขึ้น

6. ใช้คำถามทบทวนหรือสรุปเรื่องราวที่สอนให้กะทัดรัดยิ่งขึ้น ใช้วัดผลความเข้าใจ และความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งวัดผลการสอนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด

7. ช่วยให้ผู้ทราบถึงพื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สามารถจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนใหม่ให้เหมาะสม

8. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดหาคำตอบ หรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมถึงช่วยให้ครูทราบความคิดเห็นของนักเรียนและความต้องการของนักเรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545) กล่าวว่า ความสำคัญของการใช้คำถามมีดังนี้

1. เสริมสร้างความสามารถในการคิดให้แก่ผู้เรียน
2. เพื่อสร้างความสนใจใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน
3. คำถามที่ดีจะทำให้มีการอภิปรายต่อเนื่องกันไป
4. ขยายความคิด
5. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนใช้
6. เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
7. ก่อให้เกิดการค้นคว้าและสำรวจหาความรู้ใหม่
8. ใช้ทบทวนหรือสรุปเรื่องราวที่สอน
9. ใช้วัดความเข้าใจ ความสามารถของผู้เรียน และใช้วัดการสอนของ

ผู้สอนด้วย

จากความสำคัญที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น พอสรุปได้ว่า คำถามเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จากการค้นคว้าหาความรู้ เสริมสร้างความคิดให้มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เป็นตัวช่วยในการทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ใหม่ รวมไปถึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้ครูจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับเด็ก ช่วยประเมินผลการเรียนของเด็กและประเมินการสอนของครูด้วย

Carin และ Sund (1971) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการใช้คำถามไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างความสนใจและสนใจเด็ก
2. เพื่อประเมินและตรวจสอบความเข้าใจของเด็ก
3. เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นและจุดบกพร่องของเด็ก
4. เพื่อทบทวนและสรุปสิ่งที่เรียนมาแล้ว
5. เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิด
6. เพื่อนำเด็กไปสู่ปัญหาใหม่ที่น่าสนใจ
7. เพื่อช่วยให้เด็ก ได้ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง

8. เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดของเด็ก
9. เพื่อช่วยให้เด็กนำความรู้ไปใช้
10. เพื่อประเมินบทเรียนว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

จากที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการใช้คำถามข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้คำถามเป็นการส่งเสริมกระบวนการคิดและการตัดสินใจ เพื่อเร้าให้เด็กได้ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม คิดหาคำตอบหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง การใช้คำถามที่เหมาะสมจะทำให้ครูสามารถประเมินความเข้าใจของเด็กได้จากการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่จัดขึ้น ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับเด็ก ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

2. ความหมายของการใช้คำถาม

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่ามีความหมายของการใช้คำถามไว้ดังนี้

จินตนา ปรีดานันต์ (2549) กล่าวว่า การใช้คำถาม คือ ความสามารถในการใช้คำพูดหรือประโยคที่มีแนวโน้มที่จะกระตุ้นหรือดึง (elicit) การตอบสนองของผู้เรียนออกมา จุดมุ่งหมายที่ครูใช้คำถามถามนักเรียนมีหลายประการด้วยกัน เช่น ต้องการทราบว่านักเรียนเข้าใจหรือรู้เรื่องที่ครูสอนแล้วหรือไม่เพียงไร นักเรียนอ่านหรือทำการบ้านที่กำหนดให้หรือไม่ หรืออาจจะถามเพื่อเร้าความสนใจหรือทำความกระจ่างในจุดใดจุดหนึ่งโดยตรงก็ได้ การใช้คำถามนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากสำหรับการสอนในปัจจุบัน ที่ผู้สอนควรจะใช้คำถามเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้คิดตาม หรือเป็นสื่อในการให้ผู้เรียนได้เสาะแสวงหาความรู้ด้วยตัวของเขาเอง ครูควรใช้คำถามเป็นสื่อตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการสอนด้วยวิธีใด เช่น การสาธิตประกอบการใช้คำถาม หรือการบรรยายประกอบกับการใช้คำถามเพื่อสร้างความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้แล้ว จะขาดการใช้คำถามประกอบในขั้นตอนการอภิปรายก่อนการทดลอง การทดลอง และการอภิปรายหลังการทดลองไปไม่ได้เลย

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545) กล่าวว่า การใช้คำถามเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ คือ ต้องมีการศึกษาลักษณะของคำถาม และครูต้องใช้ศิลป์ในการถามซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพราะฉะนั้นครูต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะในการใช้ การใช้คำถามสามารถดึงดูดความสนใจ ต้องอาศัยประสบการณ์ในการใช้

Weigand (1971) กล่าวว่า การใช้คำถาม คือ การใช้คำพูดที่ต้องการให้เกิดการตอบสนองจากบุคคลที่ถูกถามคำถามโดยตรง เกิดความคิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และยังกระตุ้นให้คิดอย่างมีเหตุผล และช่วยพัฒนาความคิดให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

Cunningham (1971) กล่าวว่า การใช้คำถาม คือการใช้คำพูดที่ต้องการคำตอบหรือต้องการตอบสนองจากบุคคลที่ถูกถาม การใช้คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหา

ข้อมูลหรือแปลความข้อมูล การใช้คำถามนั้น เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นและช่วยให้เด็กเกิดความคิด

จากความหมายของการใช้คำถามที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การใช้คำถามหมายถึง เทคนิคการใช้คำพูดของครูที่กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดหาคำตอบของครู กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น เป็นการพัฒนานักเรียนให้มีความคิดด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ตลอดจนช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. ความหมายของคำถาม

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่า มีผู้ให้ความหมายของคำถามไว้ดังนี้

Cunningham (1971) กล่าวว่า คำถาม คือ คำพูดที่ต้องการคำตอบ หรือการตอบสนองจากบุคคลที่ถูกถาม คำถามเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการแสวงหาข้อมูล หรือแปลความหมายของข้อมูล เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และช่วยให้เกิดความคิด

Rowntree (1981) กล่าวว่า คำถาม คือ คำถามเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับครั้งในความหมายของการค้นหาคำตอบนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หรือเป็นเทคนิคการสอนของครู ที่จะนำเด็กไปสู่คำตอบโดยเร็ว เป็นการเสริมให้เด็กได้ตรวจสอบประสบการณ์หรือความรู้ที่มีอยู่ในตนเอง

Weigand (1971) กล่าวว่า คำถาม คือ คำพูดที่ครูต้องการคำตอบสนองจากบุคคลที่มุ่งหวัง อันหมายถึง การค้นพบและการตีความข้อมูลด้วย

จากความหมายของคำถาม ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า คำถามคือ คำพูดหรือประโยค ซึ่งเป็นได้ทั้งพฤติกรรมทางวาจา หรือภาษาที่ใช้เขียน เมื่อใช้ประโยคเหล่านี้แล้ว เป็นผลให้ผู้ฟังต้องใช้ความคิด ในการค้นหาความจริงด้วยตนเอง โดยการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กกระตุ้นให้เกิดความคิดและนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างถาวรและเต็มตามศักยภาพ

4. ประเภทของคำถาม

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่า มีผู้ให้ประเภทของคำถามไว้ดังนี้

จินดา คงแก้ว (2550) กล่าวว่า คำถามที่ใช้ถามเพื่อความมุ่งหมายที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการถาม มีดังนี้

1. ถามเพื่อเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้ตอบคิดเปรียบเทียบความเหมือนกับความต่างของสิ่งของ บุคคล หรือสถานที่ เช่น สภาพภูมิประเทศของทั่วโลกเหนือและทั่วโลกใต้เหมือนกันหรือไม่ หรือต่างกันอย่างไร

2. ถามเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งผู้ตอบจะต้องจำแนกและตัดสินใจให้แน่นอน เช่น คนไทยที่ประดิษฐ์ฟันเทียมขึ้นคือ ม.ร.ว.เทวฤทธิ์ เทวกุล ใช่หรือไม่
3. ถามเพื่อการนำเอาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการถามเพื่อการแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว เช่น เมื่อเราหลงป่า เราจะหาทางออกจากป่าได้อย่างไร จึงจะปลอดภัยที่สุด
4. ถามเพื่อการจำแนก ต้องการให้ผู้ตอบคิดจำแนกหรือจัดหมวดหมู่ หรือจัดพวกใหม่ โดยอาศัยการเปรียบเทียบความแตกต่าง ความเหมือนและความสัมพันธ์ และการจัดกลุ่มใหม่ เช่น ส้มตำประกอบด้วยสารอาหารหมู่ใดบ้าง
5. ถามความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผล ให้ผู้ตอบสังเกตปรากฏการณ์ว่า เกิดขึ้นได้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร เช่น ฝนตกกับลูกเห็บ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
6. ถามเพื่อให้ทราบความมุ่งหมาย ให้ผู้ตอบบอกความมุ่งหมายของเนื้อเรื่อง เช่น หนังสือเรื่องพระมหาชนกเนื้อเรื่องทั้งหมดมีจุดมุ่งหมายสำคัญอะไรบ้าง
7. ถามเพื่อให้เกิดการคิดวิจารณ์ ให้ผู้ตอบคิดในเรื่องความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ผู้ตอบจะต้องใคร่ครวญอย่างดีก่อนที่จะตอบ เช่น การจัดงานกีฬาสีที่ผ่านมา มีอะไรเป็นบทเรียนที่ต้องคำนึงถึงบ้าง อะไรที่คิดว่าดีแล้ว และอะไรที่ยังบกพร่องอยู่
8. ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น ให้ผู้ตอบเกิดการสรุปผล ตัดสินใจ โดยอาศัยข้อมูลความจริง หลักการเป็นเกณฑ์ เช่น ผืนป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ของประเทศชาติกลายเป็นสภาพป่าที่ทรุดโทรมในปัจจุบัน คงเหลือผืนป่าไม่รวมทั้งป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์อีกเพียงไม่ถึงร้อยละ 20 ของผืนดินทั้งหมด ถ้าคิดว่าอีก 10 ปีข้างหน้า ประเทศของเราจะมีสภาพเป็นอย่างไร
9. ถามเพื่อเปิดการอภิปราย ถามเพื่อให้ได้มีการถกเถียง การพินิจพิจารณาการตัดสินใจเรื่องใด เรื่องหนึ่ง เช่น ท่านคิดว่าควรสอนเพศศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด
10. ถามเพื่อให้กำหนดนิยาม หรือให้อธิบาย เป็นคำถามเพื่อสรุปความคิดรวบยอดหรือความหมาย คำนิยาม คำอธิบายในคำหรือวลี เช่น โปรดอธิบายคำว่า “จัดระเบียบสังคม” โดยย่อ
11. ถามเพื่อให้สังเกต ต้องการให้หาคำตอบ โดยวิธีการสังเกต เช่น ในปีนี้เพื่อน ๆ ของเราเดินทางมาโรงเรียน โดยวิธีใดมากที่สุด
12. ถามเพื่อช่วยทำให้เกิดคำถามใหม่ ๆ ระหว่างที่ผู้เรียนกำลังคิด กำลังอ่าน กำลังปฏิบัติงาน ว่าพบปัญหาอะไรหรือไม่ เช่น ขณะที่นักเรียนกำลังทดลองเรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพ มีข้อสงสัยอะไรบ้างหรือไม่

Bloom (1966) ได้จำแนกคำถามออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความรู้ความจำ (Knowledge) หมายถึงคำถามที่ให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการระลึกหรือจดจำเรื่องราวที่เคยเรียนรู้มา
2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึงคำถามที่ให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความจากสื่อความหมายต่าง ๆ พฤติกรรมด้านนี้ผู้ตอบจะต้องสามารถดัดแปลงแก้ไขสิ่งที่ยากให้มีความหมายที่เข้าใจชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ต้องมีความหมายอยู่เฉพาะในเรื่องราวเท่านั้น
3. การประยุกต์ความรู้ (Application) หมายถึงคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการนำเอาหลักการ กฎเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของเรื่องราวที่ได้เรียนรู้ไปแล้วมาดัดแปลงแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ใหม่หรือที่คล้ายคลึงกัน
4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึงคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่สมบูรณ์ว่าประกอบด้วยส่วนย่อยอะไรบ้าง โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่มาของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึงคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการรวบรวมหรือประกอบส่วนย่อยทั้งหลายให้เป็นส่วนรวม เพื่อสรุปตามความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อย ๆ ขึ้นเป็นหลักการหรือแนวคิดใหม่ให้มีคุณค่าและคุณภาพสูงกว่าเดิม
6. การประเมินความรู้ (Evaluation) หมายถึงคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการตัดสินคุณค่า ประเมินค่าโดยใช้กฎเกณฑ์สนับสนุนความคิด

Gallagher และ Aschner (1994) ได้จำแนกคำถามเป็น 4 ประเภท ซึ่งมีจุดประสงค์การถามเป็นหลักดังนี้

1. คำถามความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Memory Questions) ได้แก่ คำถามที่ต้องการคำตอบเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว
2. คำถามเอกนัย (Convergent Questions) ได้แก่ คำถามที่ผู้ตอบต้องใช้ความคิด หาคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวจากข้อมูลที่มีอยู่
3. คำถามอนกนัย (Divergent Questions) ได้แก่ คำถามที่ผู้ตอบสามารถใช้ความคิดเพื่อค้นหาคำตอบได้หลายคำตอบ เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบใช้ความคิดหลายทิศทาง โดยอาศัยข้อมูลหลักฐานมายืนยันคำตอบนั้น คำถามประเภทนี้ส่งเสริมให้ผู้ตอบเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
4. คำถามประเมินค่า (Evaluation Questions) ได้แก่ คำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบตัดสินใจและประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

จินตนา ปรีดานันต์ (2549) ได้แบ่งประเภทของคำถามเพื่อใช้ในการพัฒนาสมอง โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คำถามระดับต่ำ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งได้มาจากความจำ และการสังเกต คำถามประเภทนี้มักมีคำตอบเดียวจำกัดคำตอบหรือคำตอบที่บอกได้ว่าถูกหรือผิด แบ่งออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่ คำถามให้สังเกต คำถามให้ทบทวนความจำ คำถามให้บอกความหมาย คำถามบ่งชี้ คำถามถามนำ และคำถามเร้าความสนใจ

2. คำถามระดับสูง เป็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้ตอบใช้ความคิด นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานสรุปหาคำตอบ ส่งเสริมให้ผู้ตอบมีความคิดสร้างสรรค์และเกิดทักษะในการคิดอย่างมีระบบ นอกจากนั้นยังเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ได้ลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 7 ชนิด ได้แก่ คำถามให้อธิบาย คำถามให้เปรียบเทียบ คำถามให้จำแนกประเภท คำถามให้ยกตัวอย่าง คำถามให้วิเคราะห์ คำถามให้สังเคราะห์ และคำถามให้ประเมินค่า

กรมวิชาการ (2540) ได้ระบุให้เห็นถึงการแบ่งประเภทของคำถามไว้ดังนี้

1. คำถามแบ่งตามลักษณะของการคิด สามารถแบ่งได้ 2 ประเภทคือ

1.1 คำถามระดับต่ำหรือคำถามปลายปิด เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ได้จากการสังเกตและการจำ

1.2 คำถามระดับสูงหรือคำถามปลายเปิด เป็นคำถามที่ส่งเสริมให้เด็กคิดเปรียบเทียบ จำแนก อธิบาย ยกตัวอย่าง ค้นหาความจริง สรุปหาคำตอบ และมีการคิดอย่างสร้างสรรค์

2. คำถามแบ่งตามวัตถุประสงค์ สามารถแบ่งได้ 8 ประเภทคือ

2.1 คำถามให้สังเกต ด้วยการให้คำถามให้เด็กได้สังเกตผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก และการสัมผัสของจริง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการจัดกิจกรรมให้เด็ก เพราะเด็กวัยนี้อาจจะเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้รับประสบการณ์มากกว่าเรื่องที่เด็กพูดออกมา ดังนั้นการตอบสนองเพื่อให้เด็กถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กรู้ จึงเป็นรากฐานเพื่อการพัฒนาทุกด้าน ที่สำคัญคือครูไม่ควรชี้้นำความคิด ควรฝึกให้เด็กฝึกหาคำตอบด้วยตนเองจากการสังเกต

2.2 คำถามให้ทบทวนความจำ เด็กวัยนี้มีความสามารถในการใช้สมองส่วนนี้ได้มาก เด็กสามารถนำความรู้จากประสบการณ์เดิมที่ได้รับมาใช้ตอบคำถาม โดยครูไม่ควรคาดหวังคำตอบที่จริงจัง แต่ควรเป็นการบอก เพื่อทบทวนและกระตุ้นความสนใจ หรือเชื่อมโยงกิจกรรมใหม่

2.3 คำถามให้บอกความหมายหรือคำจำกัดความ คำถามประเภทนี้มีเพียงคำตอบเดียว เป็นความสามารถในการจำ การระลึกถึงข้อเท็จจริงของเนื้อหาที่เป็นความรู้เฉพาะ สามารถบอกความหมายหรือคำจำกัดความได้

2.4 คำถามให้อธิบาย เป็นคำถามที่ผู้ตอบต้องมีความเข้าใจ สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาจัดระเบียบของเรื่องราวเป็นรูปแบบใหม่ และสรุปเรื่องราวได้ถูกต้อง

2.5 คำถามเปรียบเทียบ ผู้ตอบต้องมีความสามารถนำข้อความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ ไปใช้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร โดยเฉพาะคุณสมบัติที่นำมาเปรียบเทียบเป็นคุณสมบัติที่แท้จริง

2.6 คำถามแบบจำแนกประเภท เป็นการใช้ความสามารถในการจำและนำข้อความรู้ที่ได้เรียนมาจัดจำแนกประเภทได้ เพื่อส่งเสริมให้ได้รู้จักการแบ่งพวกการเรียงลำดับ โดยใช้เกณฑ์ที่เด็กคิดเองหรือที่ผู้อื่นคิดไว้ หรือสามารถบอกเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งพวกหรือลำดับสิ่งของที่ผู้อื่นทำไว้

2.7 คำถามให้ยกตัวอย่าง เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการนำความรู้และประสบการณ์เดิมจากการใช้ทักษะการสังเกต การคิดการหาคำตอบ ซึ่งสามารถตอบได้หลายคำตอบ

2.8 คำถามให้วิเคราะห์และประเมิน เป็นความสามารถของผู้ตอบที่คิดค้นหาความจริงหรือแยกแยะหารายละเอียด หาสาเหตุและผลของปัญหาต่าง ๆ ได้

ทิพวรรณ จักรกรินทร์ (ม.ป.ป.) โดยทั่วไปคำถามมีอยู่ 3 ประเภท คือ

1. คำถามที่ใช้ความคิดพื้นฐาน
2. คำถามเพื่อการคิดค้น ได้แก่ ถามความเข้าใจ ถามการนำไปใช้ ถามเพื่อเปรียบเทียบ ถามเหตุและผล ถามให้สรุปหลักการ

3. คำถามที่ขยายความคิด ได้แก่ ถามให้คาดคะเน ถามการวางแผน ถามให้วิจารณ์ ถามให้ประเมินค่า

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545) ได้กล่าวว่า คำถามจำแนกโดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายลักษณะ เช่น คำถามระดับต่ำ คำถามระดับสูง คำถามง่าย คำถามยาก นักการศึกษาบางกลุ่มแบ่งประเภทคำถามตามระดับ ขั้นตอนของการใช้ความคิดในพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามแนวคิดของ Benjamin Bloom โดยแบ่งคำถามเป็น 6 ประเภท คือ

1. ถามความรู้ คำถามที่มีคำตอบแน่นอน ถามเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง คำจำกัดความ คำนิยาม คำศัพท์ กฎ ทฤษฎี ถามเกี่ยวกับใคร (who) อะไร (what) เมื่อไร (when) ที่ไหน (where) รวมทั้งใช่หรือไม่

2. ถามความเข้าใจ คำถามที่ต้องใช้ความรู้ ความจำ มาประกอบเพื่ออธิบายด้วยคำพูดของตนเอง เป็นคำถามที่สูงกว่าถามความรู้ และการออสโมซิส จงอธิบายลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี
3. ถามการนำไปใช้ คำถามที่นำความรู้และความเข้าใจ ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่
4. ถามการวิเคราะห์ คำถามที่ให้จำแนกแยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยส่วนย่อยอะไรบ้าง โดยอาศัยหลักการ กฎ ทฤษฎี ที่มาของเรื่องราว หรือเหตุการณ์นั้น
5. ถามการสังเคราะห์ คำถามที่ใช้กระบวนการคิด เพื่อสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อย ๆ ขึ้นเป็นหลักการ หรือ
6. ถามการประเมินค่า คำถามที่ให้นักเรียนตีคุณค่า โดยใช้ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์ เพื่อประเมินค่าสิ่งเหล่านั้น เช่น ความคิดเห็นของเพื่อนคนใด เหมาะสมที่สุด ผลการทำโครงการวิทยาศาสตร์ของกลุ่มใดดีที่สุด

สรุปได้ว่า คำถามได้จำแนกออกเป็นเรื่องราวของความรู้ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ โดยรูปแบบคำถามมีทั้งแบบเอกนัยและอนนัย ซึ่งสามารถเลือกนำไปใช้ให้เหมาะกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ การใช้คำถามของครูควรคำนึงถึงบทบาทในการถามคำถาม เช่น การใช้คำถามปลายเปิด รับฟังและให้เวลาในการคิดหาคำตอบของเด็ก การให้เสรีภาพแก่เด็กในการตอบคำถาม ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเต็มตามศักยภาพที่เด็กพึงมี

5. หลักการใช้คำถามที่ดี

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่า มีผู้ให้หลักการใช้คำถามที่ดีไว้ดังนี้

นภเนตร ธรรมบวร (2544) ได้กล่าวถึงหลักในการใช้คำถามที่ดีไว้ดังนี้

1. ครูควรใช้เวลาแก่ในการคิดและแสดงออกซึ่งความคิดของตน ครูไม่ควรเร่งเด็กให้ตอบคำถามมากเกินไป หรือเป็นผู้ตอบคำถามเอง
2. คำถามที่ครูใช้ควรเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งส่งเสริมการแก้ปัญหา การเปรียบเทียบ และทางเลือก คำถามที่หลากหลาย ไม่ใช่มีเพียงคำตอบเดียว ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีความคิดที่เปิดกว้าง สามารถคิดได้หลายทาง
3. คำถามที่ครูใช้ควรเป็นคำถามที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตนกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน

4. ครูควรกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ตั้งคำถามด้วยตนเอง ซึ่งครูอาจช่วยกระตุ้นเด็กให้ถามคำถามโดยวิธีการ เปิดโอกาสให้เด็กถามคำถาม ส่งเสริมให้เด็กตอบคำถามด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การถามคำถามต่อไป

5. ครูควรใช้คำถามของเด็กในการกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

Turney (1976) ได้กำหนดลักษณะคำถามที่ดีไว้ดังนี้

1. ถามอย่างชัดเจน สมบูรณ์
2. ถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กเชื่อมโยงความคิดกับความรู้เดิม
3. ถามเพื่อปูพื้น
4. ถามแบบสรุปและแคบ
5. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการอภิปราย
6. ถามกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์
7. ใช้คำถามในระดับสูง
8. ครูใช้คำถามอย่างคล่องแคล่ว
9. ให้เด็กฝึกถามคำถามครู

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545) ได้กำหนดลักษณะคำถามที่ดีไว้ดังนี้

1. เตรียมคำถามล่วงหน้า เพราะจะสามารถถามได้เรียงลำดับจากง่ายไปยาก ตามลำดับเนื้อหา

2. ถามอย่างมั่นใจโดยใช้ภาษาชัดเจนกระชับรัด

3. ถามแล้วต้องมีเวลารอคอย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างทั่วถึง จากนั้นจึงเรียกชื่อให้เด็กตอบคำถาม

4. ถามทีละคน และตอบทีละคน แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตอบหลาย ๆ คน ในคำถามเดียวกัน

5. ถามแล้วไม่ทวนคำถามและไม่ทวนคำตอบ
6. ควรชี้ท่าทาง เสียงประกอบการถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ
7. ควรใช้คำถามปูพื้น เมื่อตอบคำถามแรกไม่ได้
8. ควรใช้คำถามง่ายและยากปนกัน
9. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามผู้สอน

ทิพวรรณ จักร์กรินทร์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า หลักการใช้คำถามที่ดีมีดังนี้

1. ใช้ภาษาง่าย ๆ กระชับรัด ชัดเจน เหมาะสมกับวัยและความสามารถของ

2. เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า จัดลำดับคำถามให้ดี ไม่วกวน
3. ควรใช้คำถามให้กลมกลืนกันไปกับกิจกรรมการสอนทุกขั้นตอนไม่ใช่มาถามตอนสุดท้ายเท่านั้น
4. เว้นระยะให้คิด เมื่อถามไปแล้ว ครูควรรอคำตอบ สักระยะหนึ่งก่อน ไม่ควรเร่งรัดเอาคำตอบทันที เพื่อเด็กจะไม่มีเวลาคิดให้รอบคอบ จึงควรทอดระยะบ้างตามความเหมาะสม
5. การถามควรให้เด็กทุกคนมีโอกาสตอบ ครูต้องฉลาดพอที่จะเรียกให้ใครตอบ ครูต้องเชื่อว่าการตอบคำถามของเด็กเป็นเรื่องพัฒนาความคิด ครูต้องเข้าใจป้อนคำถามให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กด้วย และไม่ควรถามเฉพาะเด็กที่เรียนเก่งเท่านั้น
6. กลวิธีในการเลือกเด็กให้ตอบคำถามเกี่ยวกับการถามครู ควรกระทำดังนี้ ได้แก่ ควรตั้งคำถามก่อนที่จะกำหนดให้ใครตอบ จะถามคนที่ยกมือ หรือถามคนที่ไม่ยกมือ จะให้ฝ่ายไหน ตอบให้อยู่ในดุลยพินิจของครู ไม่ควรเรียกนักเรียนที่ไม่พร้อมจะตอบ พยายามหลีกเลี่ยงการให้ตอบพร้อมกันทั้งชั้น พยายามหลีกเลี่ยงการให้ตอบเป็นรายบุคคล ไม่ควรถามซ้ำซากด้วยคำถามเพียงคำถามเดียว
7. ควรปฏิบัติต่อคำถามของนักเรียน อย่างเหมาะสมปฏิบัติกริยาของครูต่อคำตอบของนักเรียนเป็น

จากหลักการใช้คำถามที่ดีที่กล่าวมาข้างต้น จะสรุปได้ว่า การใช้คำถามที่ดีของครูควรมีลักษณะดังนี้คือ เป็นคำถามที่กระชับรัด เข้าใจง่าย ซึ่งครูจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นในการตอบคำถาม และจะต้องถามเด็กอย่างทั่วถึงทุกคน จะต้องเว้นระยะเวลาให้เด็กคิดหลังจากที่ถามคำถาม และถ้าเด็กตอบไม่ได้ให้ครูเปลี่ยนคำถามใหม่ ซึ่งจะต้องมีการเสริมแรงกับเด็กด้วยเมื่อเด็กตอบคำถามได้ โดยสิ่งที่สำคัญครูจะต้องไม่ทวนคำถามและคำตอบ เพื่อปลูกฝังให้เด็กตั้งใจฟัง และครูจะต้องไม่ถามพร้อมกันหลาย ๆ คำถาม ซึ่งครูไม่ควรที่จะเรียกชื่อเด็กก่อนถามเด็ก และควรใช้คำถามที่เป็นคำถามกระตุ้นความคิดให้มากที่สุด เพื่อการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพของเด็ก

6. การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่าผู้มีหลักการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

ซูลีพร สงวนศรี (2550) กล่าวว่า คำถามเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และช่วยพัฒนาความคิดให้กับเด็ก หากเด็กได้รับการกระตุ้นและมีการเตรียมความพร้อมด้วยการใช้คำถามอย่างถูกวิธีจะส่งผลให้พัฒนาการทางสติปัญญาเจริญงอกงาม ดังนั้นคำถามนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการคิดของเด็ก เพราะการคิดของเด็กจะเกิดขึ้นต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เด็กจึงนำความรู้เดิมมาเป็นพื้นฐาน ในการทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่

คำถามจึงมีส่วนช่วยในการพัฒนากระบวนการคิด ครูควรส่งเสริมให้เด็กได้คิดอย่างมีเหตุผล ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กสนใจสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างความคิด การใช้คำถามจึงช่วยส่งเสริมและท้าทายความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้เป็นอย่างดี

จินตนา ปรีดานันต์ (2549) กล่าวว่า การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย คือ การที่ครูเสนอปัญหาหรือถามปัญหาแก่เด็ก เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักใช้ความคิด การหาเหตุผล การวิเคราะห์ปัญหา และการส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีองค์ประกอบหลายอย่างที่ควรค่าแก่การพิจารณา ที่สำคัญ ได้แก่ หน้าที่ของคำถาม ระดับคำถาม และคุณภาพของคำถาม

นาตยา ปิลาธนานนท์ (2540) กล่าวว่า การใช้คำถามของครูต่อผู้เรียนนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในบรรดาวิธีทั้งหลายที่ครูใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จุดมุ่งหมายที่ครูตั้งไว้ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของผู้เรียน การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. ถามคำถามมากกว่าการใช้คำตอบ โดยเฉพาะคำถามปลายเปิด เพราะคำถามประเภทนี้ จะกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์ของเด็ก
2. พูดยาวให้น้อยลงและฟังให้มากขึ้น เมื่อถามคำถามแล้ว ควรให้รอเวลา คำตอบ เพราะเด็กต้องการเวลาที่จะดูข้อคำถาม และปรับเปลี่ยนขยายโครงสร้างของสมองเพื่อตอบคำถามนั้น ๆ
3. ให้เสรีภาพแก่ผู้เรียน สนับสนุนทั้งการตอบและการถาม ที่จะเลือกเรียนกิจกรรมต่าง ๆ เพราะผู้เรียนจะได้มีโอกาสใช้สติปัญญาในการตัดสินใจว่าจะเรียนอะไรดี
4. เมื่อเด็กตอบผิด อย่าพยายามแก้ไขข้อผิดพลาดในการให้เหตุผล แต่ควรถามคำถามหรือจัดประสบการณ์ใหม่ให้เด็ก เพื่อจะได้แก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง
5. ปรับกระบวนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ
6. สร้างบรรยากาศในการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ดังจะเห็นได้ว่า คำถามกับกระบวนการเรียนรู้จะแยกกันออกไม่ได้ ต้องเกิดขึ้นมาคู่กันอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากว่าเมื่อมีการจัดการเรียนรู้ ก็สามารถใช้คำถามเพื่อที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้จักค้นพบคำตอบด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน นั่นก็หมายความว่า การใช้คำถามกับเด็กปฐมวัยนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

7. การใช้คำถามเพื่อพัฒนากระบวนการคิด

ผู้วิจัยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำถามเพื่อพัฒนากระบวนการคิด พบว่ามีนักการศึกษาหลายท่านให้รายละเอียดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

จินดา คงแก้ว (2550) กล่าวว่า การคิดอย่างมีประสิทธิภาพ มิใช่เกิดขึ้นได้เองตามกาลเวลา แต่ต้องอาศัยเทคนิควิธีการที่ทำให้เกิดการคิด ผลของการคิดจะแสดงออกมาทางการพูด การเขียนหรือทำทางที่สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นรู้ได้ การพัฒนาความสามารถการคิดจึงควรใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้ามาช่วย เพื่อให้กระบวนการทางสมองพัฒนาขึ้นอย่างเต็มศักยภาพ เช่น เทคนิคการใช้คำถาม เทคนิคหมวก 6 ใบ เทคนิคการใช้ผังกราฟิก เทคนิคการใช้รูปภาพ เทคนิคการใช้นิทานเรื่องเล่า เทคนิคการใช้สถานการณ์/ปัญหา ฯลฯ เทคนิคการใช้คำถามเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการคิดของนักเรียน

Schiever (1991 อ้างถึงในนภเนตร ธรรมบวร, 2549) กล่าวว่า การถามคำถามถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการคิดและพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง คำถามดีที่มีคุณค่าเทียบเท่ากับการสอนที่มีคุณภาพเลยทีเดียว

Barell (1999 อ้างถึงในนภเนตร ธรรมบวร, 2549) กล่าวว่า การถามคำถามเป็นความสามารถที่จะคิดอย่างลึกซึ้ง นอกเหนือจากสิ่งที่เราได้ยิน ได้เห็น และได้สัมผัสด้วยความรู้สึกของเราทั้งหมด ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดนั้น ทักษะการถามคำถามของครูนอกจากจะถือว่าเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งแล้ว ครูจึงจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างในการถามคำถามที่ดีแก่เด็กด้วย โดยครูควรใช้คำถามที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ด้วย

ปานใจ จารุณิข (2550) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนากระบวนการคิด เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ มีความหมายต่อตัวเด็กและกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองในที่สุด นอกจากนี้สิ่งที่เด็กจำเป็นต้องสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนมากกว่าเนื้อหา โดยที่ครูมีหน้าที่คอยกระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบต่อคำถามที่ตนสนใจและร่วมเรียนรู้ไปกับเด็กด้วย รูปแบบการจัดโครงการนิทานเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย โดยมีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการจัดด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นได้โดยการคำนึงถึงความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ และเน้นทักษะการถามคำถามของครูเพื่อกระตุ้นการคิดและจินตนาการของเด็ก รวมถึงการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน

ชาตรี สำราญ (2548) กล่าวว่า การสอนทักษะการคิด การถามคำถาม และการอภิปรายเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะความเข้าใจ เพื่อที่จะไปพัฒนาทักษะการคิดระดับสูงต่อไป ซึ่งได้ให้ลักษณะคำถามและการกระทำที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดไว้ดังนี้

1. คำถามเพื่อมองจุดใดจุดหนึ่ง

2. คำถามเพื่อการขยาย
3. คำถามเพื่อการทำให้กระจ่าง
4. คำถามเพื่อการยกระดับการคิด
5. คำถามเพื่อการรับเข้า
6. คำถามเพื่อการควบคุม
7. การวางเฉย
8. การให้เวลา

อารี พันธมณี (2545) กล่าวว่า การตั้งคำถามแบบปลายเปิดและเป็นคำถามที่ยั่วยุ และเร้าความรู้สึกนึกคิดให้ชวนคิดค้นคว้า เพื่อให้ได้ความหมายที่ลึกซึ้งสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ คำถามลักษณะเช่นนี้จะสามารถตอบถูกได้มากกว่าหนึ่งข้อ หรือไม่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แต่มีหลาย ๆ คำตอบ โอกาสที่นักเรียนจะตอบได้ถูกมากกว่าหนึ่งคำตอบ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมความกล้าให้นักเรียนกล้าตอบ กล้าคิด ซึ่งคำถามที่ถามมักลงท้ายด้วย “มีวิธีการใดบ้าง” “มีประโยชน์อย่างไรบ้าง” “มีอะไรมากกว่านี้” เป็นต้น และยังกล่าวอีกว่าการสอนความคิดสร้างสรรค์นั้น จึงเน้นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ทำทลายและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการคำนึงถึงบรรยากาศที่ส่งเสริมให้คนกล้าคิด กล้าแสดงออก และครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะทำให้กิจกรรมการเรียน การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ค้นคว้าหาความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์ภายในตัวเด็กจากพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เด็กพูด กระทำ และแสดงออก ด้วยการสังเกตอย่างใกล้ชิดเวลาที่เด็กทำกิจกรรมหรือทำงาน และครูจะต้องสนับสนุนให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์โดยการสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับเด็กเพื่อให้เขากล้าแสดงความสามารถของเขาออกมา และครูไม่ควรเปรียบเทียบงานของเด็กกับเพื่อน นอกจากนี้ ครูควรช่วยให้เด็กเข้าใจด้วยว่าผลงานของเด็กแต่ละคนมีคุณค่า เพราะเป็นการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกันด้านศิลปะ และสิ่งที่มีค่ามากกว่าการจะมาพิจารณาถึงรูปแบบ ขนาด และการออกแบบของเด็กแต่ละคน

นภเนตร ธรรมบวร (2545) กล่าวว่า หัวใจของการพัฒนากระบวนการคิด คือการจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีส่วนร่วมในการค้นหาข้อมูล อภิปราย ได้เถียง สะท้อนความคิด และลงมือปฏิบัติจริง โดยการทำกิจกรรมแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม ครูสามารถนำวิธีการ “ระดมสมอง” โดยผ่านการทำงานกลุ่ม การระดมสมองมีความสำคัญสำหรับเด็ก เนื่องจากเป็นการกระตุ้นให้เด็กนำข้อมูลที่มีอยู่เดิมมาใช้รวมถึงการสร้างข้อมูลขึ้นมาใหม่ จากประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มขึ้น การระดมสมองเด็กเรียนรู้ที่จะ “ฟัง” โดยไม่มีความคิดที่ “ถูก”

”ผิด” การเรียนรู้การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน เด็กจะเรียนรู้อย่างรวดเร็วว่าทุกความคิดมีคุณค่า และมีความหมายสำหรับผู้ถ่ายทอดความคิดเสมอ เมื่อเป็นเช่นนี้เด็กจึงมีลักษณะของการกล้าแสดงออก โดยปราศจากความกลัวว่าจะผิด

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัยมีวิธีการที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งการใช้คำถามของครูก็เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาการกระบวนการคิดอย่างเต็มตามศักยภาพของเด็ก ยิ่งถ้าครูใช้คำถามที่หลากหลายมากขึ้นก็จะทำให้เด็กมีการพัฒนาทางความคิดในลักษณะต่าง ๆ ได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เด็กเป็นผู้ที่มีความคิดและพัฒนาความคิดได้อย่างตามวัย การจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถาม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ หรือการประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่ามีนักการศึกษาหลายท่านให้รายละเอียดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่าผู้มีให้หลักการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ปฐมวัย เน้นการอบรมเลี้ยงดูให้เกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนปนเล่นทางประสาทสัมผัสทั้งห้า

วรวรรณ เหมชะญาติ (2545) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการ ผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา โดยจัดให้ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่กำหนดในหลักสูตร และควรคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดย องค์รวมอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้พัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งของการจัด

ประสบการณ์

1.5 ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

Feeney และคณะ (1987 อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยจะเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะหรือความคิดรวบยอดเกินกว่าหนึ่งอย่าง การเรียนรู้ของเด็กนั้นจะเรียนรู้โดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การเรียนรู้ผ่านการเล่น
2. การเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับครู
 - 2.1 การจัดประสบการณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง
 - 2.2 การจัดประสบการณ์แบบกลุ่มย่อย
 - 2.3 การจัดประสบการณ์แบบกลุ่มใหญ่

Edcar Dell (1871 อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนว่าควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่าจากสิ่งที่เป็นนามธรรม

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า หลักในการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่ ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการกระทำ จากการเล่น และมุ่งสอนเด็กตามศักยภาพ ให้เด็กได้เรียนปนเล่น และมุ่งพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือ ดูแล และสนับสนุนแก่ครอบครัวและผู้ปกครองที่สืบเนื่องมาจากปัญหาการทำงานของผู้ปกครอง ปัญหาครอบครัว และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้บริการการศึกษาต้องครอบคลุมการดูแลเด็กและการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี ทั้งนี้ การอนุบาลศึกษา ถูกผนวกไปเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปฐมวัย ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยจะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านการศึกษาปฐมวัยพัฒนาการของเด็กและการเลี้ยงดูเด็กอย่าง ถูกต้อง โดยสอดคล้องกับงานและภารกิจที่จัดขึ้นในสถานเลี้ยงเด็ก โรงเรียนเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาล

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีดังนี้

1. ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน
2. ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
3. ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่เรียน และควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นผู้ที่มีคุณธรรม

4. ประสบการณ์ที่จัดควรเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อตัวเด็ก กล่าวคือ เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก เป็นประโยชน์และใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5. กิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ ควรมีความน่าสนใจ ได้รับความสนใจของผู้เรียนไม่ให้น่าเบื่อ ควรทำให้เกิดความสนุกสนาน เน้นการปฏิบัติและร่วมกิจกรรมมากที่สุด

6. ควรหาแนวทางในการประเมินผลที่เหมาะสม

ดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กนั้น ไม่ควรคำนึงเนื้อหาของแต่ละวิชาเป็นหลักเพียงอย่างเดียว และไม่ควรถูกแยกสอนเป็นวิชา ควรจัดให้บูรณาการกันไป เมื่อต้องการเน้นสิ่งใดก็สามารถสอดแทรกได้ ต้องมีการพิจารณาให้เหมาะสม ความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นสำคัญด้วย

2. บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่า มีผู้กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นมาสำหรับเด็กอนุบาลจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับบทบาทของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งได้กำหนดบทบาทครูในการจัดกิจกรรมและส่งเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลไว้ดังนี้

1. การตั้งใจฟังเมื่อเด็กพูด สนใจต่อคำถามเด็ก ชมเชย ยกย่อง ผลงานของเด็ก ไม่เปรียบเทียบเด็กกับคนที่ความสามารถมากกว่า และให้โอกาสเด็กเล่น และทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์และอิสระ

2. ควรมีบุคลิกภาพที่ดี พูดจาสุภาพ มีระเบียบ ไม่ลำเอียง

3. สนทนากับเด็ก ให้เด็กเล่าเรื่อง ส่งเสริมให้เล่นบทบาทสมมติ

4. พาเด็กไปศึกษานอกสถานที่

5. มีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเป็นอย่างดี

6. จัดวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมให้เด็กอย่างเหมาะสม

7. มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ และดัดแปลงสื่อที่ใช้ในการสอน

8. จัดสถานที่และบรรยากาศให้เหมาะสมและดึงดูดความสนใจของเด็ก

9. ครูควรจะนำสิ่งที่ได้ควรรู้มาสู่ห้องเรียน

10. ทดสอบพัฒนาการของเด็กอยู่เสมอ ถ้าผิดปกติ ก็จัดกิจกรรมมาแก้ไข

11. พัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมให้ทันสมัยอยู่เสมอ

12. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก
13. จัดประสบการณ์หรือกิจกรรมที่ไม่มีความโน้มเอียงไปทางเพศใดเพศหนึ่ง
14. เป็นผู้สังเกตในการทำกิจกรรมของเด็ก
15. เป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลในกิจกรรมนั้น ๆ
16. รู้จักดัดแปลงกิจกรรม เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย
17. เป็นผู้จัดและเก็บอุปกรณ์ในระยะแรก ๆ
18. เป็นผู้กระตุ้นให้เด็กสนใจกิจกรรมอยู่เสมอ
19. เป็นผู้สาคิตในการทำกิจกรรมที่ถูกต้องให้กับเด็ก

มัลลิกา เหมือนอบ (อ้างถึงใน ช้าวจี, 2546) กล่าวว่า ครูต้องช่วยจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและเอื้อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ในขณะที่ยังไม่สามารถเรียนรู้ได้เอง อีกทั้งให้ความรักความเข้าใจ และเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลในแต่ละวันจะต้องก่อให้เกิดพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สติปัญญา และสังคม เน้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย ประกอบด้วยกิจกรรม 5 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมวงกลม กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเสรี และเกมการศึกษา โดยใช้สื่อการสอนที่สนุกสนานและเป็นรูปธรรม และสามารถสัมผัสได้

นภเนตร ธรรมบวร (2549) กล่าวว่า ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทของครูในยุคปัจจุบัน ครูต้องสอนหรือฝึกให้ผู้เรียน ดังนี้

1. ฝึกคิด คือ สอนให้ผู้เรียนคิดเองเป็น
2. ฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้า ศึกษาให้ลึกซึ้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
3. ฝึกให้ผู้เรียนบริการสังคม คือสิ่งที่เรียนจะมีคุณค่า เมื่อได้ใช้ความรู้นั้น

ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

กรมวิชาการ (2540) ได้จัดทำหลักสูตรก่อนประถมศึกษาแสดงให้เห็นถึงบทบาทของครูอนุบาลไว้ดังนี้

1. จัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก กิจกรรมที่จัดสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็ก
2. จดคำพูดของเด็กจากการสนทนา ระหว่างเด็กด้วยกัน และระหว่างเด็กกับครู เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก

3. ดูแลการรับประทานอาหารของเด็กอย่างใกล้ชิด โดยฝึกให้เด็กช่วยตนเอง ฝึกมารยาทการรับประทานอาหาร ตลอดจนดูแลในเรื่องสุขนิสัยของเด็ก

4. จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก โดยจัดสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับวัย และความสนใจของเด็ก

5. ประเมินพัฒนาการของเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งนี้เพื่อนำผลมาเป็น ข้อมูลในการส่งเสริมพัฒนาการ และแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กต่อไป

6. จัดทำงานธุรการประจำชั้นให้ถูกต้อง และเป็นประจำ

7. ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กโดยการยอมรับความรู้สึก ความคิดเห็นของเด็ก ใช้คำถามเพื่อการกระตุ้นให้เด็กคิด ตลอดจนชมเชยให้กำลังใจเด็ก เมื่อแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

8. ตรวจสอบสุขภาพประจำวัน โดยการสัมผัสเด็ก เพื่อให้ความรักความอบอุ่น และตรวจอาการไข้ของเด็ก รวมทั้งความสะอาดของร่างกาย และหากมีโรคระบาดเกิดขึ้น ควรตรวจดูว่ามีใครเป็นโรคบ้าง และทำการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่กระจายไปยังเด็กอื่น

9. หากมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ครูต้องให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

10. สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง โดยการปรึกษาหารือร่วมกัน เกี่ยวกับแนวทางการสร้างเสริมและพัฒนาเด็ก

11. ให้ความรู้กับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน
นภเนตร ธรรมบวร (2549) กล่าวถึงบทบาทครูมีลักษณะดังนี้

1. ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านการพูด และการเขียนโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย อภิปราย วาดรูปและเล่าเรื่องที่ตนสนใจ

2. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้การเขียน และการอ่านในวิธีการที่มีความหมายต่อตัวเด็กขณะที่เด็กสำรวจ และเรียนรู้เกี่ยวกับโลกรอบตัว โดยการจัดหากระดาษ ดินสอ สมุดโทรศัพท์ นิตยสารต่างๆ รวมตลอดถึงวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการอ่านและการเขียนไว้ที่มุมบทบาทสมมติ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเลียนแบบสิ่งๆ ที่เด็กเห็นในชีวิตประจำวัน

3. ครูควรกำหนดช่วงเวลาของการอ่านที่แน่นอน ตายตัวเป็นประจำโดยอาจเชิญพ่อแม่ ผู้ปกครองมาอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ขณะเดียวกันก็ควรจัดหาโอกาสในการพาเด็กไปห้องสมุด โดยพยายามส่งเสริมให้เด็กได้เลือกยืมหนังสือด้วยตนเอง

4. ส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาอื่น ๆ นอกเหนือจากการใช้ภาษาพูดเพียงอย่างเดียว เด็กสามารถใช้ภาษาต่าง ๆ มากมายนอกเหนือจากภาษาพูดในการแสดงออกซึ่งความต้องการ และความรู้สึกของตนเอง เช่น ในการเคลื่อนไหว ดนตรี ศิลปะและภาษาเขียน เป็นต้น

ภาษาต่างๆ เหล่านี้จะพัฒนาอย่างรวดเร็วในเด็กปฐมวัย ดังนั้นครูจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารโดยผ่านการใช้ภาษาที่หลากหลายเพื่อช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารได้ในทุกรูปแบบ

5. เปิดโอกาสให้เด็กได้ตีความหมาย และแก้ปัญหาต่างๆ โดยผ่านนิทาน นิทานถือเป็นเครื่องมือสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาความคิด ทักษะคิด และความรู้สึกรักของเด็ก

6. ในขณะที่อ่านหนังสือนิทานร่วมกับเด็ก ครูควรแนะนำคำศัพท์ใหม่ๆ ในนิทานแก่เด็ก เช่น อาจชี้ให้เด็กตระหนักในความเหมือน และความแตกต่างของคำต่าง ๆ โดยครูอาจกระตุ้นให้เด็กนำคำศัพท์ใหม่ ๆ มาใช้ในการแต่งประโยคได้

7. ครูควรส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการตกแต่งชั้นเรียนโดนผ่านการใช้ภาษา เพื่อให้เด็กเรียนรู้ที่จะมีความรับผิดชอบต่อการอ่าน และการเขียนของตน และในขณะเดียวกัน ครูก็ให้การยอมรับและยกย่องงานเขียนของเด็ก เมื่อเด็กคนอื่น ๆ มาเห็นก็จะอ่าน ซึ่งทำให้ตระหนักว่างานตนมีคุณค่า และผู้อื่นสามารถเข้าใจความหมาย ทำให้เด็กอยากเขียนหนังสือมากขึ้น

8. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ลองถูก-ลองผิดในการเขียน เมื่อเด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะเขียนคำตามเสียงที่ตนได้ยิน ครูไม่ควรไปปรับแก้คำที่เด็กพยายามสะกด หรือบอกว่า ผิด เพราะจะส่งผลทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในการอ่านและการเขียนของตนเอง และเด็กจะพึ่งพาผู้อื่นในการสะกดคำ รวมถึงอดถึงไม่ต้องการแสดงความคิดเห็นของตนโดยการเขียนอีกต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ครูผู้สอนถือว่า มีบทบาทสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะเด็กจะสนุกกับการมาโรงเรียน และเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขได้ก็ต่อเมื่อครูเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีโอกาสเรียนรู้ ค้นคว้า และหาคำตอบต่าง ๆ ด้วยตนเอง การค้นคว้าหาความรู้ของเด็กไม่ควรจำกัดแต่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่เด็กควรได้มีโอกาสค้นคว้าผ่านสื่อ และวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และมีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา นอกจากนั้น บทบาทครูจึงต้องเปลี่ยนไปจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกถามคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และให้คำแนะนำผู้เรียนมากกว่าเป็นผู้บรรยาย

3. เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผู้กล่าวถึงเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

ยุทธ ไกรวรรณ (2547) กล่าวว่า เทคนิคการสอน จึงหมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอน หรือการดำเนินการทางการสอนใดๆ เพื่อ

ช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในการบรรยาย ผู้สอนอาจใช้เทคนิคต่างๆ ที่สามารถช่วยให้การบรรยายมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การยกตัวอย่าง การใช้สื่อ การใช้คำถาม เป็นต้น

Barell (1999 อ้างถึงในนภเนตร ธรรมบวร, 2549) กล่าวว่า ครูควรใช้รูปแบบคำถามการถามคำถามที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ ดังนี้

1. ในการถามคำถามเด็ก ครูควรใช้เวลาแก่เด็กในการคิดและแสดงออกซึ่งความคิดของตน ครูไม่ควรเร่งให้เด็กตอบมากเกินไป หรือเป็นผู้ตอบคำถามเอง
2. คำถามที่ครูใช้ควรเป็นคำถามปลายเปิดซึ่งส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็ก
3. คำถามที่ครูถามควรเป็นคำถามที่ช่วยให้เด็กเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน หรือการเรียนรู้ใหม่
4. ครูควรกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ตั้งคำถามด้วยตนเอง
5. ครูควรใช้คำถามของเด็กในการกระตุ้นการเรียนรู้ และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
6. ครูควรใช้คำถามที่ส่งเสริมจินตนาการของเด็ก
7. ครูควรใช้คำถามที่ส่งเสริมทักษะการสังเกต และเปรียบเทียบ
8. ครูควรใช้คำถามเพื่อส่งเสริมอารมณ์ และความรู้สึกรักของเด็ก

ไพเราะ พุ่มมั้น (2544) กล่าวว่า นอกจากเทคนิคการสอนในรูปแบบต่างๆ นี้แล้ว ยังมีเทคนิคอื่น ๆ ที่ใช้ในการสอดแทรกการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ด้วย ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก การเก็บเด็ก การชมเชยให้กำลังใจเด็ก การร้องเพลง การใช้คำคล้องจอง การใช้คำถาม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งและมีหลากหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น การใช้คำถาม ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดีทั้งทางด้านภาษา การคิด การมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เองที่เป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดด้วย

3.1 สื่อและการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผู้กล่าวถึงสื่อและการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของ สื่อการสอนว่า อุปกรณ์การศึกษาที่นำมาใช้กับการสอนนั่นเอง สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบของระบบ

การสอน ซึ่งหมายถึงวิธีการ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการศึกษา ที่ทำให้บทเรียนที่ยากและซับซ้อนกลายเป็นเรื่องง่ายต่อความเข้าใจก็อาศัยสื่อการสอน เพราะฉะนั้นการใช้สื่อการสอนประกอบจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูผู้สอนจะต้องรู้จักและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

วิชัย ตันศิริ (2542) กล่าวว่า สื่อการสอนหมายถึง ระบบการนำวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการศึกษาแก่ผู้เรียน ดังนั้นจึงจำแนกประเภทของสื่อการศึกษา ออกมาเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประเภทวัตถุ (Material)
2. ประเภทอุปกรณ์ (Equipment)
3. ประเภทวิธีการ (Methods)

ยุพาวดี วงศ์เพ็ญ (2551) กล่าวว่า สื่อการศึกษา หรือสื่อการเรียนการสอนปัจจุบัน ทั้งที่เป็นสื่อประเภทวิธีการ หรือกระบวนการและสื่อที่เป็นวัสดุสิ่งของและเครื่องมือ อาจจำแนกให้เห็นประเภทตามคุณสมบัติ ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามการเลือกใช้สื่อให้สนองจุดมุ่งหมาย ตัวครูผู้สอนจำเป็นต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน วิธีการเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ถือตัวครูเป็นศูนย์กลาง ทำให้คุณภาพและประสิทธิภาพของการเรียนรู้พัฒนาไม่เท่าที่ควร สิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนและผู้เรียนให้การยอมรับ นั่นคือ กระบวนการในการเรียนการสอนและบทบาทของสื่อการเรียนการสอน ผนวกกับการวางแผนการเรียนการสอนที่ผู้สอน ทุกคนควรจะต้องกระทำก่อนลงมือสอนและในขั้นตอนการวางแผนการสอนจะทำให้ครูทราบได้ว่า สื่อการเรียนการสอนประเภทใดที่สมควรนำมาประกอบบทเรียนให้เกิดคุณค่าและมีประสิทธิภาพ ควรใช้เมื่อไร ตอนไหน ควรคู่ก่อนหรือหลัง เพื่อให้เป็นไปตามแผนการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้กำหนดไว้

จินตนา หมู่ผึ้ง (2535) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนไว้ ดังนี้

1. สื่อกับผู้สอน
 - 1.1 ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน
 - 1.2 ช่วยให้ผู้สอนสนุกสนานไปกับการสอน
 - 1.3 เป็นแรงผลักดันให้ผู้สอนตื่นตัวในการผลิตอุปกรณ์อยู่เสมอ
 - 1.4 ช่วยให้ผู้สอนมีความเชื่อมั่นในการสอน
 - 1.5 ช่วยให้ผู้ใ้โอกาสสร้างประสบการณ์เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สื่อกับผู้เรียน
 - 2.1 กระตุ้นและสร้างความสนใจให้ผู้เรียน

2.2 ช่วยให้เห็นข้อดีที่ยุ่งยากซับซ้อนและทำให้เกิดมโนทัศน์อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

2.3 ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

2.5 ช่วยดึงประสบการณ์จากภายนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนรับรู้

3. สื่อกับการศึกษาระบบอื่น

3.1 ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง

3.2 เปิดโอกาสทางการศึกษามากขึ้น

3.3 เป็นแหล่งวิชาการเพื่อชุมชน

พรวรรณ เหลืองสุวรรณ (2547) กล่าวถึงการใช้สื่อการเรียนการสอนดังนี้

1. การเตรียมพร้อมก่อนใช้สื่อ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 เตรียมตัวผู้สอน

1.1.1 ผู้สอนต้องศึกษาจุดมุ่งหมาย และวางแผนว่าจะจัดกิจกรรม

1.1.2 เตรียมจัดหาสื่อและศึกษาวิธีการใช้สื่อ

1.1.3 จัดเตรียมสื่อและวัสดุอื่น ๆ ที่จะต้องใช้ร่วมกัน

1.1.4 ทดลองใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง

1.2 เตรียมตัวเด็ก

1.2.1 ศึกษาความรู้พื้นฐานเดิมของเด็กให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน

1.2.2 ได้รับความสนใจของเด็กโดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน

1.2.3 ให้เด็กมีความรับผิดชอบ รู้จักใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่

ทำลาย เล่นแล้วเก็บเข้าที่

1.3 เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนนำไปใช้

1.3.1 จัดลำดับการใช้สื่อว่าจะใช้อะไรก่อนหรือหลัง เพื่อความ

สะดวกในการสอน

1.3.2 ตรวจสอบและเครื่องมือให้พร้อมที่จะใช้งานได้ทันที

1.3.3 เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับสื่อ

2. การนำเสนอสื่อ เพื่อให้บรรลุผลโดยเฉพาะในกิจกรรมเสริมประสบการณ์/ กิจกรรมวงกลม/กิจกรรมกลุ่มย่อย ในการนำเสนอสื่อควรปฏิบัติดังนี้

2.1 สร้างความพร้อมและได้รับความสนใจให้เด็กก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง

2.2 ใช้สื่อตามลำดับขั้นของแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้

2.3 ไม่ควรให้เด็กเห็นสื่อหลายๆชนิด พร้อมๆกัน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจกิจกรรมที่จะสอน

2.4 ผู้สอนควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลังของสื่อที่ใช้กับเด็ก ไม่ควรยืนหันหลังให้เด็ก จะต้องพูดคุยกับเด็กและสังเกตความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งสำรวจข้อบกพร่องของสื่อที่จะใช้ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.5 เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมใช้สื่อ

วรรณณ เหมชะญาติ (2549) ได้กล่าวถึงการจัดหาสื่อและการใช้สื่ออย่างถูกวิธี จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น แนวทางในการจัดหาและใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กมีดังนี้

1. การเลือกใช้สื่อนอกจากเพื่อสนองวัตถุประสงค์ในการสอน และมีความปลอดภัยต่อเด็กแล้ว ยังต้องเป็นสื่อที่เป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เช่น เป็นสื่อที่เมื่อไม่ได้ใช้แล้วสามารถย่อยทำลายได้

2. สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ควรสะท้อนวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การใช้สื่อมาทำกระเปาะช่องใส่หนังสือ การใช้ผ้าพื้นเมืองตัดเย็บเครื่องแบบของเด็กในโรงเรียน

3. เพื่อเน้นคุณธรรมเรื่องการประหยัด การสงวนทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ความคิดสร้างสรรค์ สื่อและอุปกรณ์ควรมีลักษณะที่สามารถเวียนใช้ประโยชน์ในสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การใช้ผ้า ตั้งแต่ยังใหม่จนเก่าในกิจกรรมต่างๆ กัน การใช้วัสดุเหลือใช้หรือเศษวัสดุ สื่อแต่ละชิ้นควรใช้ได้หลายๆ อย่าง

4. เพื่อฝึกนิสัยรับผิดชอบให้แก่เด็ก สื่อและอุปกรณ์ควรจะวางอยู่ในที่ที่เด็กสามารถหยิบมาใช้และนำไปเก็บเองได้ อีกทั้งผู้วิจัยศึกษา

5. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก ผู้ปกครองและครู เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ในสอนเด็กและเพื่อให้เด็กมีสื่ออุปกรณ์เพียงพอแก่ความต้องการของเด็ก ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์สำหรับเด็ก

6. สื่อและอุปกรณ์จะต้องทำให้เด็กสนุกสนานกับการเรียน เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และได้ฝึกหัดเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงควรเป็นสื่อที่จะไม่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกล้มเหลว สื่อและอุปกรณ์จะต้องมีหลากหลาย เพื่อสนองความแตกต่างของอายุ ความสามารถ และความสนใจของเด็กแต่ละคน ทั้งนี้สื่อและอุปกรณ์ควรมีคุณสมบัติดังนี้คือ

6.1 สื่อชิ้นเดียวสามารถสอนได้หลายเรื่อง

6.2 เป็นสื่อที่เด็กสามารถจัดกระทำให้เกิดผลต่างๆ ในหลายรูปหลายแบบตามแต่เด็กจะคิดสร้างสรรค์ขึ้น

6.3 เป็นสื่อที่เด็กเล่นตามลำพังคนเดียวหรือเล่นกับเด็กอื่นๆ ก็ได้

6.4 เป็นสื่อที่เด็กค้นคว้าและค้นพบข้อความรู้ต่างๆ จากการใช้สื่อนั้น โดย

ไม่ใช่การบอกโดยตรง

6.5 เป็นสื่อที่เด็กสามารถเล่นหรือใช้ได้เอง โดยไม่จำเป็นต้องได้รับการดูแลใกล้ชิดจากครู

6.6 เป็นสื่อที่ทำได้หรือทำขึ้นจากทรัพยากรในชุมชน

6.7 เป็นสื่อที่ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชน

6.8 เป็นสื่อที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายของผู้ใช้

6.9 เป็นสื่อที่เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายๆ ด้าน ทั้งการทอ การฟัง การสัมผัส การดม และการชิมอย่างมีความปลอดภัย

6.10 เป็นสื่อที่เด็กสามารถตรวจสอบความถูกต้องของงานของตนเองได้
 วรวรรณ เหมชะญาติ (2549) กล่าวถึงการใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้ แต่การใช้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าจะใช้สื่อไหนเมื่อใด เท่าไร หรืออย่างไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่สอน เพราะไม่มีสื่อการสอนใดที่จะสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกเรื่องทุกสถานการณ์ นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานและความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้เรียน รวมทั้งคุณประโยชน์ของตัวสื่อเอง ผู้ใช้จะต้องตัดสินใจถึงความเหมาะสมในการใช้เอง การใช้สื่อการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมหรือกรณีที่ต้องใช้ อาจเป็นความพยายามที่สูญเปล่า การใช้สื่อการเรียนรู้ในขั้นนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งเป็นขั้นสำคัญที่ผู้สอนไม่ควรพลาดในการใช้หรือนำเสนอสื่อการเรียนรู้ต่างๆ หลักที่ควรยึดเป็นแนวปฏิบัติมีดังนี้

1. การใช้สื่อการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้โดยปฏิบัติตามขั้นตอน วิธีการ และเวลาที่กำหนด เช่น มีการสร้างความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อน โดยอาจมีสื่อกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน หรือมีการกล่าวนำกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน การนำเสนอสื่อการเรียนรู้นั้นต้องให้เหมาะสมตามลำดับขั้นของแผนการสอน และควรเสนอเมื่อถึงเวลาตามลำดับที่วางไว้จนครบทุกขั้น สื่อบางชนิด เช่น ปรอทภาพ อาจใช้เทคนิคการปิดบังเข้าช่วยในการนำเสนอ ถ้ายังไม่ถึงเวลาใช้ควรปิดหรือเก็บไว้ก่อน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

2. การจัดสภาพการใช้สื่อการเรียนรู้ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมีดังนี้

ก) ในขณะที่ใช้สื่อการเรียนรู้ทุกครั้งควรพยายามสังเกตและสำรวจ

ข้อบกพร่อง ของสื่อและผู้ใช้ด้วยเสมอ เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้นในอนาคตต่อไป

ข) ควรกำหนดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและเปิดโอกาสให้มีการ

ตอบสนอง ซึ่งผู้เรียนจะมีการตอบสนองหรือไม่ มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับสื่อที่นำมาใช้ และเมื่อผู้เรียนมีการตอบสนองแล้ว ผู้สอนควรให้ผล

ย้อนกลับทันที เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าตนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้
ที่ถูกต้องหรือไม่

- ค) อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนรู้ที่ใช้แล้วควรเก็บทันที ถ้าเป็นไปได้ไม่ควรตั้ง
ทิ้งไว้ เพราะอาจทำให้มีจุดสนใจมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนเบนความ
สนใจไปอยู่กับสื่อที่ใช้แล้วที่ยังคงตั้งแสดงอยู่หน้าชั้นเรียน

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า สื่อการสอนทั้งหลาย เป็นเรื่องอำนวยความสะดวก
ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน กล่าวคือ ทำให้บทเรียนน่าสนใจ นักเรียนเกิดความสนุกสนาน
ในบทเรียน และยังช่วยทวนเวลาในการสอนอีกด้วย ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องหมั่นตรวจสอบและ
พัฒนาสื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพของครูผู้สอน ส่วนการพัฒนาไป
จนถึงระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับความใส่ใจและความรับผิดชอบ สื่อการเรียนการสอนบางอย่าง
อาจจะต้องปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อย หรือบางประเภทอาจถึงขั้นทำขึ้นใหม่ทั้งหมดก็ได้ ซึ่งบทบาท
และเทคนิคของครูผู้สอน รวมทั้งการเลือกใช้สื่อและพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน
ในแต่ละเนื้อหาสาระ ย่อมส่งผลต่อผู้เรียนได้ทางหนึ่ง

3.2 สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพบว่าผู้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในการจัดการสอน
สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

วัฒนา ปุญญฤทธิ์ (2547) กล่าวว่า เนื่องจากผู้เรียนจะเรียนรู้จากการ
แสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง แหล่งความรู้ที่สนับสนุนการสืบค้น จึงมี
ความสำคัญต่อวิธีการเรียนรู้ดังกล่าว ครูจึงปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเนื้อหาสาระ มาเป็น
ผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก โดยการเตรียมการจัดสิ่งเร้าที่กระตุ้นความสนใจผู้เรียน
ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการจัดหาแหล่ง
ความรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม ดังนั้นครูจึงมีบทบาทในการจัดแหล่งความรู้สำหรับ
ผู้เรียนดังนี้

1. การเป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากในขณะที่เรียน
ผู้เรียนจะต้องการคำแนะนำ คำปรึกษาและข้อความรู้ต่าง ๆ ที่ชัดเจนถูกต้อง และเป็นข้อมูลทันที
ครูจะเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าแก่ชุมชน ซึ่งครูจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม โดยการเตรียมหา
ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบไว้ ซึ่งความรู้ที่ผู้สอนจะจัดเตรียมควรมี
ลักษณะดังนี้

- 1.1 เป็นความรู้ที่ชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะให้

คำอธิบายที่เข้าใจโดยง่าย

- 1.2 เป็นความรู้ที่มีความกว้าง ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้อง

และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของผู้เรียน

1.3 เป็นความรู้ที่มีความลึกเพียงพอที่จะใช้อธิบายและให้เหตุผลได้อย่างชัดเจน

1.4 เป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือตอบคำถามได้

1.5 เป็นความรู้ที่บูรณาการกับความรู้อื่น มิใช่เป็นความรู้เพียงด้านเดียว

2. การจัดเตรียมแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียน นอกเหนือจากการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ตามกิจกรรมประจำวันแล้ว ในการจัดประสบการณ์ที่เกิดจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ครูจะต้องจัดเตรียมแหล่งความรู้เกี่ยวกับสาระที่ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนรู้ ได้แก่ สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้สนับสนุนในการสืบค้นข้อมูล แหล่งความรู้ที่เป็นสื่อ วัสดุ เป็นบุคคลที่จะให้ความรู้ รวมทั้งกระบวนการและวิธีการที่จะใช้เพื่อให้เกิดข้อความรู้ ซึ่งการเตรียมแหล่งความรู้ดังกล่าวควรมีลักษณะดังนี้

2.1 เป็นแหล่งความรู้ที่ให้ความรู้โดยตรง เช่น หนังสือ ภาพประกอบ สารานุกรม วีดิทัศน์ บุคคล วิทยากร ฯลฯ

2.2 เป็นแหล่งความรู้ที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน น่าสนใจ และมีกระบวนการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.3 เป็นแหล่งความรู้ที่มีปริมาณมากเพียงพอที่จะใช้กับผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.4 เป็นแหล่งความรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดหา จัดเตรียม การกำหนดกระบวนการและวิธีใช้ และการดูแลหลังการใช้

3. การจัดหาแหล่งข้อมูล เนื่องจากการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น กระบวนการจัดการศึกษาจะเป็นการจัดห้องเรียนแบบเปิด การศึกษามีได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน ผู้เรียนจึงควรมีโอกาสเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและในชุมชน ผู้สอนจึงต้องมีการจัดหาแหล่งความรู้ในชุมชน เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนการสืบค้น เสาะหาความรู้ของผู้เรียน ซึ่งบทบาทในการจัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

3.1 ศึกษาแหล่งความรู้ในชุมชน โดยศึกษาว่ามีแหล่งความรู้ใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตร สามารถนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ในลักษณะใด จะต้องดำเนินการอย่างไรกับการนำแหล่งรู้นั้นมาใช้

3.2 จัดทำทะเบียนแหล่งความรู้โดยศึกษารายละเอียดของแหล่งความรู้ทุก ๆ ด้าน รวมทั้งข้อมูลด้านการติดต่อ การประสานงาน เพื่อความสะดวกในการจัดประสบการณ์

3.3 การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับแหล่งความรู้ในชุมชน ทั้งที่เป็นบุคคลและหน่วยงาน เพื่อการประสานงานและการทำกิจกรรมร่วมกันต่อไป ทั้งนี้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับเครือข่ายต่าง ๆ ในชุมชน บทบาทของครูในการเป็นแหล่งความรู้ การจัดเตรียมและจัดหาแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทำให้มีความพร้อมในการจัดประสบการณ์ที่เป็นการสืบค้นจากแหล่งความรู้ ขณะเดียวกันกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวนี้ ชุมชนจะมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการสร้างความผูกพันกับชุมชน และเรียนรู้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้จากสถานการณ์และสภาพการณ์ที่แท้จริง สามารถนำความรู้และวิธีการไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตได้

ทิตินา แชมมณี (2545) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน ศักยภาพในการทำงานส่วนหนึ่งของครูปฐมวัย คือ การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กถือได้ว่า มีอิทธิพลต่อเด็กปฐมวัย เพราะสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน ของใช้ อุปกรณ์และเครื่องเล่น เป็นส่วนส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย การที่ครูปฐมวัยจะสามารถปฏิบัติงานในงานในหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์นั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนได้เป็นอย่างดี จึงจะทำให้งานในหน้าที่ของครูปฐมวัยมีประสิทธิภาพตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาปฐมวัย ดังนั้นครูปฐมวัยควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

ยุทธ ไกรวรรณ (2547) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อใน ห้องเรียน ให้เหมาะสมและเอื้อแก่การจัดการเรียนรู้ นั้นถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีความเกี่ยวพันโดยตรงกับการประสบความสำเร็จของเด็ก ทั้งนี้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อในการจัดการเรียนการสอนของครูจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าครูเองมี ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และสามารถเป็นผู้นำที่ดีของเด็กได้หรือไม่ ครูสามารถจัดห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนให้เป็นสถานที่ที่ น่าเรียนหรือไม่ เด็กๆ รู้สึกปลอดภัยใน ห้องเรียนใหม่ เด็กทราบหรือไม่ว่าครูคาดหวังอะไรในตัวเด็กบ้าง บรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่งที่ครูทุกคนสร้างได้ หากครูมีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐกานต์ พามีสุขและคณะ (2544) ได้ทำการศึกษาการใช้คำถามของครูปฐมวัยใน โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ โรงเรียนเปี่ยมเมธิวิทยาคม โรงเรียนหัวเฉียว ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กบ้านเกาะตาเพชร โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ และศูนย์พัฒนาเด็ก

เด็กบ้านเชียงแสน พบว่า มีการใช้คำถามประเภทความรู้ ความจำ ความเข้าใจมากที่สุด และที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ คำถามสร้างสรรค์

มารศรี ญาณะชัย (2547) ทำการวิจัยพัฒนาการใช้คำถามสร้างสรรค์ของครูปฐมวัย ในจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า 1) การใช้คำถามของครูปฐมวัยก่อนการอบรม พบว่ามีการใช้คำถามเกี่ยวกับความรู้ความจำ และความเข้าใจถึง ร้อยละ 85-90 นอกนั้นเป็นคำถามจินตนาการและคำถามปลายเปิด โดยมีค่าเฉลี่ยของคำถามสร้างสรรค์อยู่ที่ ร้อยละ 1.1 ต่อคน 2) ครูปฐมวัยที่เข้ารับการอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสามารถในการใช้คำถามสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ปวรา วงศ์ปัญญา (2551) ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการใช้คำถามกับการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการใช้คำถามและนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยเทคนิคแผนผังใช้คำถามมีเจตคติต่อการอ่านเชิงวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยเทคนิคแผนผังความคิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐธรากร ธนอมตน (2536) ได้ทำการศึกษาผลการใช้คำถามปลายเปิดแบบเร้าที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้คำถามปลายเปิดแบบเร้าสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยการสอน ตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดสร้างสรรค์ด้านการริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดละออของเด็กอนุบาลกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้คำถามปลายเปิดแบบเร้าสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยการสอน ตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้คำถามปลายเปิดแบบเร้าหลังการทดลองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดสร้างสรรค์ด้านการริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดละออของเด็กอนุบาลกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้คำถามปลายเปิดแบบเร้าหลังการทดลองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตรีเพชร แสงเทียน (2534) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นประกอบการใช้คำถามของครูที่มีความแตกต่างกัน พบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ประกอบการใช้คำถามของครูแบบกึ่งชี้แนะมีความคิดเชิงเหตุผลเพิ่มขึ้น และ 2) เด็กปฐมวัยที่รับการจัดประสบการณ์การ

เล่นสร้างสรรค์ประกอบการใช้คำถามของครูแบบกึ่งชี้แนะมีความคิดเชิงเหตุผลแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ประกอบการใช้คำถามของครูแบบกึ่งชี้แนะ มีความคิดเชิงเหตุผลสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ประกอบการใช้คำถามของครูแบบชี้แนะ

ยุพดี กะจะวงษ์ (2535) ได้ทำการศึกษาการใช้คำถามเพื่อสร้างความคิดรวบยอดในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เขตการศึกษา 12 พบว่า

- 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนการสอนการใช้คำถามที่ คณะวิจัยสร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ เรียนโดยใช้แผนการสอนตามคู่มือครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ สสวท. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
- 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนการสอนการใช้คำถามที่ คณะวิจัยสร้างขึ้นจากห้องเรียนที่มีขนาดต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก้โจทย์ ปัญหาคณิตศาสตร์ไม่ต่างกัน
- 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนการสอนการใช้คำถามที่ คณะวิจัยสร้างขึ้นมีความคิดรวบยอดในการแก้โจทย์ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดย ใช้แผนการสอนตามคู่มือครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ สสวท. อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
- 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนการสอนการใช้คำถามที่ คณะวิจัยสร้างขึ้นจากห้องเรียนที่มีขนาดเล็ก มีความคิดรวบยอดในการแก้โจทย์ ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากห้องเรียนใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อดิศักดิ์ พงษ์พิชญ์ (2550) ได้ทำการศึกษาผลการนิเทศแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

- 1) ความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ก่อนรับการนิเทศแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยมาก และหลังรับการนิเทศ มีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนรับการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 2) เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามของครูปฐมวัยก่อนรับการนิเทศแบบมีส่วนร่วม และหลังรับกระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม หลังรับการนิเทศมีคะแนนสูงกว่าก่อนรับการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 3) ทักษะปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามของครูปฐมวัยเมื่อได้รับการนิเทศแบบมีส่วนร่วม สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 4) ความสามารถด้านทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านทักษะการคิดเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 5) ความคิดเห็นของผู้บริหารและ ผู้ปกครองต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามของครูปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาการใช้คำถามโดยแบ่งประเภทคำถามเป็น 2 ระดับ คือระดับต่ำและระดับสูง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในเรื่องการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเกี่ยวกับคำถาม การใช้คำถาม พัฒนาการทางภาษา พัฒนาการทางการคิด การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม
ระดับต่ำ	<p>1. คำถามให้สังเกต</p> <p>ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการรวบรวมข้อมูล โดยไม่เพิ่มความเห็นส่วนตัว โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">1.1 ผ่านประสาทสัมผัสทางตา1.2 ผ่านประสาทสัมผัสทางหู1.3 ผ่านประสาทสัมผัสทางจมูก1.4 ผ่านประสาทสัมผัสทางลิ้น1.5 ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนังสัมผัส
	<p>2. คำถามให้ทบทวนความจำ</p> <p>ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิม เกี่ยวกับชื่อ รายละเอียดของ คน</p>

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม
ระดับต่ำ (ต่อ)	<p>สัตว์ สิ่งของ สถานที่ จำนวน รวมทั้งเรื่องราวและเหตุการณ์ โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ทบทวนเกี่ยวกับชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ 2.2 ทบทวนเกี่ยวกับรายละเอียดของ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ 2.3 ทบทวนเกี่ยวกับเรื่องราวและเหตุการณ์ 2.4 ทบทวนเกี่ยวกับจำนวน <p>3. คำถามให้บอกความหมาย</p> <p>ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการตรวจสอบประสบการณ์เดิมหรือความรู้ความเข้าใจ คำจำกัดความ หรือลักษณะเฉพาะของสิ่งต่างๆ โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 บอกเกี่ยวกับความหมายหรือคำจำกัดความ 3.2 บอกเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ 3.3 ปริศนาคำทาย <p>4. คำถามชี้บ่ง</p> <p>ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการระบุหรือเลือกตอบจากสิ่งของหรือรูปภาพ โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 4.1 เลือกตอบจากสิ่งที่กำหนดให้มากกว่า 1 สิ่ง 4.2 เลือกตอบจากรูปภาพ <p>5. คำถามถามนำ</p> <p>ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และตอบคำถามประเภทเลือกตอบว่า ใช่หรือไม่ ถามว่าเคยหรือไม่เคย ถามว่าต้องการหรือไม่ต้องการ โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 5.1 ถามว่าใช่หรือไม่ 5.2 ถามว่าเคยหรือไม่

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม
	<p>5.3 ถามว่าต้องการหรือไม่</p> <p>6. คำถามเร้าความสนใจ ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจ และปฏิบัติตาม ในขณะที่ครูจัดกิจกรรม โดยไม่ได้ต้องการคำตอบ โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <p>6.1 ถามเพื่อให้ยกมือตอบ</p> <p>6.2 ถามเพื่อให้ทำตามคำสั่ง</p>
<p>ระดับสูง</p>	<p>1. คำถามให้อธิบาย ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยนำความรู้เดิมในการบอกลักษณะ บอกวิธีการ บอกประโยชน์และโทษ รวมทั้งเหตุการณ์ต่างๆ โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <p>1.1 อธิบายลักษณะ</p> <p>1.2 อธิบายวิธีการ</p> <p>1.3 อธิบายเหตุการณ์และเรื่องราว</p> <p>1.4 อธิบายประโยชน์และโทษ</p> <p>2. คำถามเปรียบเทียบ ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยเปรียบเทียบความเหมือนความต่างของสองสิ่งในด้านคุณสมบัติ เช่น ขนาด ความยาว ความเร็ว ความแข็งแรง เป็นต้น โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <p>2.1 เปรียบเทียบความเหมือน</p> <p>2.2 เปรียบเทียบความต่าง</p> <p>2.3 เปรียบเทียบขนาด</p> <p>2.4 เปรียบเทียบความยาว</p> <p>2.5 เปรียบเทียบความเร็ว</p> <p>2.6 เปรียบเทียบความแข็งแรง</p> <p>3. คำถามให้จำแนกประเภท ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้</p>

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	<p>เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยใช้เกณฑ์ในการจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <p>3.1 จัดกลุ่ม</p> <p>3.2 เรียงลำดับ</p> <p>3.3 จับคู่</p>
	<p>4. คำถามให้ยกตัวอย่าง</p> <p>ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการให้เด็กบอกหรือแสดง โดยยกตัวอย่างเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ประโยชน์และโทษ รวมทั้งเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ โดยมีประเด็นย่อยดังนี้</p> <p>4.1 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่</p> <p>4.2 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องราว</p> <p>4.3 ยกตัวอย่างประโยชน์และโทษ</p>
	<p>5. คำถามให้วิเคราะห์</p> <p>ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการแยกแยะเหตุและผลต่าง ๆ ซึ่งมีคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ โดยมีเกณฑ์ดังนี้</p> <p>5.1 ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น</p> <p>5.2 ถามเพื่อให้หาเหตุและผล</p> <p>5.3 ถามเพื่อให้แก้ปัญหา</p>
	<p>6. คำถามให้สังเคราะห์</p> <p>ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยใช้การสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อยเป็นหลักการหรือความคิดใหม่ โดยมีเกณฑ์ดังนี้</p>

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	6.1 ถามเพื่อให้คาดเดาเหตุการณ์ 6.2 ถามเพื่อให้แต่งเรื่องใหม่ 6.3 ถามเพื่อให้ตอบขั้นตอนหรือวิธีการ 6.4 ถามเพื่อให้กำหนดข้อคิด
	7. คำถามให้ประเมินค่า ข้อความหรือประโยคที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และค้นหาคำตอบ โดยการพิจารณาคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล โดยใช้กฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 7.1 ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี 7.2 ตัดสินว่าควรเอาเป็นแบบอย่างหรือไม่ควร 7.3 ตัดสินว่าจะเลือกหรือไม่เลือก

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอนุบาล ในโรงเรียนประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากทั้งหมด 75 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 752 คน

2. ตัวอย่างประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอนุบาล ในโรงเรียนประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 19 โรงเรียน มีครูจำนวน 246 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling วิธีการคัดเลือกตัวอย่างประชากร มีดังนี้

2.1 ตัวอย่างประชากรที่เก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 การสุ่มจังหวัด ผู้วิจัยสุ่มจังหวัดที่ใช้เป็นตัวแทนภาค ตามภูมิภาค 4 ภูมิภาค โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก ในอัตราส่วนร้อยละ 25 (ศิริชัย กาญจนาวาสี, 2537) ของแต่ละภูมิภาค ได้จำนวน 19 จังหวัด แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างประชากรจำแนกตามภูมิภาค และจังหวัด

ภูมิภาค	จำนวน (จังหวัด)	ตัวอย่างประชากร	รวม (จังหวัด)
เหนือ	17	เชียงใหม่ พิษณุโลก แพร่ สุโขทัย	4
ตะวันออกเฉียงเหนือ	19	ขอนแก่น นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด	5
กลาง	25	นนทบุรี อุทัยธานี จันทบุรี ชลบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี	6
ใต้	14	นครศรีธรรมราช ชุมพร ระนอง กระบี่	4
รวม	75		19

2.1.2 การกำหนดครุอนุบาล ผู้วิจัยกำหนดให้ครุอนุบาลจากโรงเรียนในข้อ
 2.1.1 ทุกคน เป็นผู้ให้ข้อมูลได้ครุอนุบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 121 คน และครุอนุบาลชั้นปีที่ 2
 จำนวน 125 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 246 คน ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ตัวอย่างประชากรที่เก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล

ภูมิภาค	จังหวัด	โรงเรียน	ครู		รวม
			อนุบาลชั้นปีที่ 1 (คน)	อนุบาลชั้นปีที่ 2 (คน)	
เหนือ	เชียงใหม่	โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	6	6	51
	พิษณุโลก	โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก	6	6	
	แพร่	โรงเรียนอนุบาลแพร่	6	6	
	สุโขทัย	โรงเรียนอนุบาลสุโขทัย	6	6	
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น	7	8	78
	นครราชสีมา	โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา	11	11	
	บุรีรัมย์	โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์	6	6	
	มหาสารคาม	โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม	6	6	
	ร้อยเอ็ด	โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด	8	9	
กลาง	นนทบุรี	โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี	5	5	74
	อุทัยธานี	โรงเรียนอนุบาลอุทัยธานี	3	3	
	จันทบุรี	โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี	5	4	
	ชลบุรี	โรงเรียนอนุบาลชลบุรี	10	10	
	นครปฐม	โรงเรียนอนุบาลนครปฐม	8	9	
	สุพรรณบุรี	โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี	6	6	
	ใต้	นครศรีธรรมราช	โรงเรียนนครศรีธรรมราช	6	
ชุมพร		โรงเรียนอนุบาลชุมพร	8	9	
ระนอง		โรงเรียนอนุบาลระนอง	3	3	
กระบี่		โรงเรียนอนุบาลกระบี่	4	4	
รวม	19	19	121	125	246

2.2 ตัวอย่างประชากรที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกตการใช้คำถามของครู
อนุบาล โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การสุ่มจังหวัด ผู้วิจัยสุ่มจังหวัดที่เป็นตัวอย่างประชากร ภูมิภาคละ
1 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นตัวแทน 19 จังหวัด โดยการจับฉลาก ได้ตัวอย่างประชากร 4 จังหวัด
ได้แก่ พิษณุโลก ขอนแก่น สุพรรณบุรี นครศรีธรรมราช

2.2.2 การกำหนดครูอนุบาล ผู้วิจัยทำการกำหนดครูอนุบาลชั้นปีที่ 1
และอนุบาลชั้นปีที่ 2 จากโรงเรียนที่ได้จาก ข้อ 2.2.1 ด้วยการกำหนดจำนวนในอัตราส่วนร้อยละ
ละ 25 (ศิรัชย์ กาญจนาวาสี, 2537) ของจำนวนครูทั้งหมดในแต่ละระดับชั้น ได้ระดับชั้นละ 2
คน รวมโรงเรียนละ 4 คน โดยให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกตามความสมัครใจ ได้
จำนวนครูทั้งสิ้น 16 คน จากทั้งหมด 51 คน ดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนครูอนุบาลที่เก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการสังเกตการใช้คำถามของ
ครูอนุบาล

ภูมิภาค	จังหวัด	โรงเรียน	จำนวนครู(คน)			
			อนุบาลชั้นปีที่ 1		อนุบาลชั้นปีที่ 2	
			ครูอนุบาล ทั้งหมด	ครูอนุบาล ที่ให้ข้อมูล	ครูอนุบาล ทั้งหมด	ครูอนุบาล ที่ให้ข้อมูล
เหนือ	พิษณุโลก	อนุบาลพิษณุโลก	6	2	6	2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	อนุบาลขอนแก่น	7	2	8	2
กลาง	สุพรรณบุรี	อนุบาลสุพรรณบุรี	6	2	6	2
ใต้	นครศรีธรรมราช	อนุบาลนครศรีธรรมราช	6	2	6	2
รวม	4	4	25	8	26	8

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ชุด ประกอบด้วย แบบบันทึก
การใช้คำถามของครูอนุบาล และแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล โดยมีลักษณะดังนี้

ชุดที่ 1 แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

(Check List) เกี่ยวกับด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การ
ฝึกใช้คำถาม

ตอนที่ 2 การใช้คำถามของครูอนุบาล มีลักษณะเป็น
สถานการณ์ประกอบ ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การใช้คำถามของครูอนุบาลจากการอ่าน

นิทานเรื่อง “สงครามสัตว์ป่า”

ส่วนที่ 2 การใช้คำถามโดยครูอนุบาลเลือกอ่านนิทาน

เอง 1 เรื่อง

ชุดที่ 2 แบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล แบ่งเป็น

2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเติมข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ผู้บันทึก ผู้ถูกบันทึก โรงเรียน ระดับชั้น วันที่ เวลา เริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดที่บันทึกการสังเกต

ตอนที่ 2 การสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Non- Structure Observation) ในประเด็นการใช้คำถามของครู ประเภทของคำถามที่ครูอนุบาลใช้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ จากตำรา วารสาร บทความจากอินเทอร์เน็ต งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคำถาม การใช้คำถามของครูอนุบาล การจัดการเรียนการสอน ในการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งคำถามเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำ ได้แก่ ประเภทคำถามให้สังเกต คำถามให้ทบทวนความจำ คำถามให้บอกความหมาย คำถามให้ชี้แจง คำถามให้ถามนำ คำถามให้เร้าความสนใจ และระดับสูง ได้แก่ ประเภทคำถามให้อธิบาย คำถามให้เปรียบเทียบ คำถามให้จำแนกประเภท คำถามให้ยกตัวอย่าง คำถามให้วิเคราะห์ คำถามให้สังเคราะห์ และคำถามให้ประเมินค่า ซึ่งได้กำหนดประเด็นย่อยในแต่ละประเภทของคำถาม

3) ศึกษาการสร้างแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาลและแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล กำหนดโครงสร้างและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด จากหนังสือนิทาน พร้อมทำการวิเคราะห์หนังสือนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ ที่นำมาใช้ในแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล โดยทำการตั้งคำถามจากนิทานจากเรื่อง “สงครามสัตว์ป่า” ที่ผู้วิจัยกำหนดให้ ซึ่งแบ่งประเภทของคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาคผนวก ง

4) นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง และการใช้ภาษา และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งใช้เวลาในช่วงเดือน กันยายนถึงตุลาคม พ.ศ. 2551 และผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขตามประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิในช่วง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 ตามประเด็นดังต่อไปนี้

แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล

- ก. แก้ไขการใช้ภาษาในส่วนของคำชี้แจง
- ข. ตัดส่วนหน้าของนิทานที่เป็นคติธรรมออก
- ค. เพิ่มในรายละเอียดของหนังสือนิทาน
- ง. จัดทำนิทานให้เป็นรูปเล่ม

แบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

- ก. แก้ไขการใช้ภาษาในส่วนของคำชี้แจง
- ข. แก้ไขในส่วนของตารางแบบบันทึกการสังเกตจากเดิมที่ระบุเป็น

ช่วงเวลา แก้เป็น กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม

5) นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครู ได้แก่ ครู อนุบาลชั้นปีที่ 1 และครูอนุบาลชั้นปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนอนุบาล ราชบุรี และโรงเรียนอนุบาลระยอง จำนวน 20 คน ซึ่งใช้เวลาในช่วงเดือนตุลาคมและ พฤศจิกายน จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง เพื่อดำเนินการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับ สมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการใช้คำถาม

1.1 ผู้วิจัยส่งจดหมายขอความร่วมมือ จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการใช้ คำถามจากครูอนุบาล และส่งแบบบันทึกการใช้คำถามกลับคืนทางไปรษณีย์มายังผู้วิจัย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนบจดหมายอนุมัติ และซองเปล่าติดแสตมป์ไปด้วย เพื่อความสะดวกในการส่งกลับทาง ไปรษณีย์

1.2 หลังจากส่งแบบบันทึกการใช้คำถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดต่อ โดยตรงทางโทรศัพท์ไปยังโรงเรียนที่ไม่ส่งแบบบันทึกการใช้คำถามกลับ เพื่อขอความร่วมมือใน การส่งกลับ จากการส่งแบบบันทึกการใช้คำถามให้ครูอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด จำนวน 259 คน ได้รับคืนจำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 94.99 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สถานที่ และวัน เดือน ปีในการเก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการใช้คำถาม
ของครูอนุบาล

ภูมิภาค	จังหวัด	โรงเรียน	วันเดือนปี	จำนวนเครื่องมือ	
				ส่งไป (ฉบับ)	ได้รับ (ฉบับ)
เหนือ	เชียงใหม่	อนุบาลเชียงใหม่	3/11/51 – 25/11/51	16	15
	พิษณุโลก	อนุบาลพิษณุโลก	3/11/51 – 25/11/51	12	12
	แพร่	อนุบาลแพร่	3/11/51 – 25/11/51	12	12
	สุโขทัย	อนุบาลสุโขทัย	3/11/51 – 25/11/51	14	12
กลาง	นนทบุรี	อนุบาลนนทบุรี	3/11/51 – 25/11/51	10	10
	อุทัยธานี	อนุบาลอุทัยธานี	3/11/51 – 25/11/51	8	6
	จันทบุรี	อนุบาลจันทบุรี	3/11/51 – 25/11/51	10	9
	ชลบุรี	อนุบาลชลบุรี	3/11/51 – 25/11/51	20	20
	นครปฐม	อนุบาลนครปฐม	3/11/51 – 25/11/51	18	17
	สุพรรณบุรี	อนุบาลสุพรรณบุรี	3/11/51 – 25/11/51	12	12
ตะวันออก	ขอนแก่น	อนุบาลขอนแก่น	3/11/51 – 25/11/51	15	15
เฉียงเหนือ	นครราชสีมา	อนุบาลนครราชสีมา	3/11/51 – 25/11/51	22	22
	บุรีรัมย์	อนุบาลบุรีรัมย์	3/11/51 – 25/11/51	12	12
	มหาสารคาม	อนุบาลมหาสารคาม	3/11/51 – 25/11/51	12	12
	ร้อยเอ็ด	อนุบาลร้อยเอ็ด	3/11/51 – 25/11/51	18	17
ใต้	นครศรีธรรมราช	อนุบาลนครศรีธรรมราช	3/11/51 – 25/11/51	12	12
	ระนอง	อนุบาลระนอง	3/11/51 – 25/11/51	18	17
	ชุมพร	อนุบาลชุมพร	3/11/51 – 25/11/51	10	6
	กระบี่	อนุบาลกระบี่	3/11/51 – 25/11/51	8	8
รวม		19		259	246

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

โดยผู้วิจัยติดต่อทางโรงเรียน และนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลส่งถึงผู้บริหาร
ของโรงเรียน

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

โดยดำเนินการกับครูอนุบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จำนวนระดับชั้นละ 2 คน จาก
โรงเรียน 4 โรงเรียนที่เป็นตัวแทนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 16 คน โดยทำการสังเกตครูอนุบาล

คนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง คือ ในช่วงเวลา 09.00 - 11.00 น. ระหว่างการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรม สร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมกลางแจ้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้การจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง ขณะสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ในช่วงเวลาเดียวกันและระดับชั้นเดียวกัน ทำการสังเกตครูอนุบาลวันละ 1 คน ดังตารางที่ 6 โดยคุณสมบัติของผู้ช่วยวิจัยมีดังนี้

- ก. ผู้ช่วยวิจัยได้รับการฝึกฝนและทำความเข้าใจในประเด็นการสังเกตจากผู้วิจัยเป็นอย่างดี
- ข. ผู้ช่วยวิจัยได้รับการฝึกทักษะการสังเกตมาเป็นอย่างดี
- ค. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยอย่างเท่าเทียมกัน

ตารางที่ 6 สถานที่ และวัน เดือน ปีในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

ภูมิภาค	จังหวัด	โรงเรียน	ครูอนุบาล		วัน เดือน ปี
			ระดับชั้น	จำนวน (คน)	
เหนือ	พิษณุโลก	อนุบาล	อนุบาลปีที่ 1	2	19 พฤศจิกายน 51
			อนุบาลปีที่ 2	2	20 พฤศจิกายน 51
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	อนุบาล	อนุบาลปีที่ 1	2	23 ธันวาคม 51
			อนุบาลปีที่ 2	2	24 ธันวาคม 51
กลาง	สุพรรณบุรี	อนุบาล	อนุบาลปีที่ 1	2	25 พฤศจิกายน 51
			อนุบาลปีที่ 2	2	26 พฤศจิกายน 51
ใต้	นครศรีธรรมราช	อนุบาล	อนุบาลปีที่ 1	2	11 ธันวาคม 51
			อนุบาลปีที่ 2	2	12 ธันวาคม 51
รวม	4	4	8	16	8

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกการใช้คำถาม และแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล แล้วแยกวิเคราะห์ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาลและแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล โดยวิเคราะห์หาค่าร้อยละของคำถามแต่ละประเภท และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรการคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำถามในแต่ละประเภท} \times 100}{\text{จำนวนคำถามทั้งหมด}}$$

(ประคอง กรรณสูต, 2535)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง การศึกษาการใช้คำถามของครู
อนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอเป็น 3 ตอน
คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล

ตอนที่ 3 แบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

1. ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปที่นำมาเสนอเป็นข้อมูลทั่วไปจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครู
อนุบาล ดังเสนอในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาลจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
N = 246		
1. เพศ		
ชาย	0	0
หญิง	246	100
2. อายุ		
ต่ำกว่า 21 ปี	0	0
21 – 30 ปี	14	5.69
31 – 40 ปี	26	10.57
41 – 50 ปี	57	23.17
50 ปีขึ้นไป	149	60.57
3. วุฒิการศึกษา		
อนุปริญญา	0	0
ปริญญาตรี	210	85.37

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาลจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 246	ร้อยละ
ปริญญาโท	27	10.97
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	9	3.66
4. สาขาที่จบ		
การศึกษาปฐมวัย	87	35.37
ประถมศึกษา	84	34.15
สังคมศึกษา	19	7.72
ภาษาอังกฤษ	7	2.84
ภาษาไทย	11	4.47
คณิตศาสตร์	6	2.44
วิทยาศาสตร์	5	2.03
คหกรรม	3	1.22
เทคโนโลยีการศึกษา	10	4.07
บริหารการศึกษา	6	2.44
หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี	5	2.03
วัดผลและวิจัยทางการศึกษา	3	1.22
5. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนอนุบาล		
น้อยกว่า 1 ปี	7	2.85
1 – 2 ปี	11	4.47
2 – 5 ปี	31	12.60
5 ปีขึ้นไป	197	80.08
6. ประสบการณ์ในการฝึกการใช้คำถาม		
เคย	226	91.87
ไม่เคย	20	8.17
7. แหล่งที่ได้รับประสบการณ์ในการฝึกใช้คำถาม		
สถาบันการศึกษา	200	36.17
การอบรมหรือการสัมมนา	148	26.76
หนังสือ	54	9.76
โทรทัศน์	11	1.99

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาลจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 246	ร้อยละ
Internet	125	22.6
งานวิจัย วิทยานิพนธ์	15	2.71

จากตารางที่ 7 แสดงว่าครูอนุบาลทั้งหมดเป็นผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่ครูอนุบาลอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60.57 จบการศึกษาวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.37 สาขาที่จบ คือการศึกษาลงชุมชน คิดเป็นร้อยละ 35.37 มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนอนุบาล 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80.08 และเคยมีประสบการณ์ในการฝึกใช้คำถาม คิดเป็นร้อยละ 91.87 ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์ในการฝึกใช้คำถามจากสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.17

2.แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล

ข้อมูลที่น่าเสนอเป็นข้อมูลจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล จำนวน 246 คน ดังเสนอในตารางที่ 8 ซึ่งจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การบันทึกการใช้คำถามที่ผู้วิจัยกำหนดนิทานให้อ่าน จำนวน 1 เรื่อง และส่วนที่ 2 การบันทึกการใช้คำถามที่ครูอนุบาลเลือกอ่านนิทานเอง จำนวน 1 เรื่อง

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2		รวมทั้งหมด (N=6,712)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ ละประเภท	ร้อยละ ของคำถาม แต่ละระดับ
		จำนวน (N =3,100)	ร้อยละ	จำนวน (N = 3,612)	ร้อยละ				
ระดับต่ำ	1.คำถามให้สังเกต							0.91	50.97
	1.1 ผ่านประสาทสัมผัสทางตา	30	0.97	22	0.77	52	0.77		
	1.2 ผ่านประสาทสัมผัสทางหู	0	0.00	2	0.03	2	0.03		
	1.3 ผ่านประสาทสัมผัสทางจมูก	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
	1.4 ผ่านประสาทสัมผัสทางลิ้น	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
	1.5 ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนังสัมผัส	2	0.06	5	0.11	7	0.11		
	2.คำถามให้ทบทวนความจำ							40.41	
	2.1 ทบทวนเกี่ยวกับชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	405	13.06	685	16.24	1,090	16.24		
	2.2 ทบทวนเกี่ยวกับรายละเอียดของ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	96	3.10	279	5.59	375	5.59		
	2.3 ทบทวนเกี่ยวกับเรื่องราวและเหตุการณ์	472	15.23	311	11.67	783	11.67		
	2.4 ทบทวนเกี่ยวกับจำนวน	263	8.48	201	6.91	464	6.91		

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2		รวมทั้งหมด (N=6,712)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ ละประเภท	ร้อยละ ของคำถาม แต่ละระดับ
		จำนวน (N =3,100)	ร้อยละ	จำนวน (N = 3,612)	ร้อยละ				
ระดับต่ำ	3.คำถามให้บอกความหมาย							1.76	
(ต่อ)	3.1 บอกเกี่ยวกับความหมายหรือคำจำกัดความ	36	1.16	49	1.36	85	1.27		
	3.2 บอกเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ	8	0.26	7	0.19	15	0.22		
	3.3 ปริศนาคำทาย	8	0.26	10	0.28	18	0.27		
	4.คำถามชี้บ่ง							2.31	
	4.1 เลือกตอบจากสิ่งที่กำหนดให้มากกว่า 1 สิ่ง	34	1.10	35	0.97	69	1.03		
	4.2 เลือกตอบจากรูปภาพ	44	1.42	42	1.16	86	1.28		
	5.คำถามถามนำ							4.26	
	5.1 ถามว่าใช่หรือไม่	69	2.23	82	2.27	151	2.25		
	5.2 ถามว่าเคยหรือไม่	41	1.32	38	1.05	79	1.18		
	5.3 ถามว่าต้องการหรือไม่	22	0.71	34	0.94	56	0.83		

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2		รวมทั้งหมด (N=6,712)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ ละประเภท	ร้อยละ ของคำถาม แต่ละระดับ
		จำนวน (N =3,100)	ร้อยละ	จำนวน (N = 3,612)	ร้อยละ				
ระดับต่ำ (ต่อ)	6.คำถามไร้ความสนใจ							0.36	
	6.1 ถามเพื่อให้ยกมือตอบ	20	0.64	3	0.08	23	0.34		
	6.2 ถามเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจ	0	0.00	1	0.03	1	0.01		
ระดับสูง	1.คำถามให้อธิบาย							7.82	49.03
	1.1 อธิบายลักษณะ	74	2.39	52	1.44	126	1.88		
	1.2 อธิบายวิธีการ	52	1.68	47	1.30	99	1.47		
	1.3 อธิบายเหตุการณ์ และเรื่องราว	117	3.77	45	1.25	162	2.41		
	1.4 อธิบายประโยชน์และโทษ	68	2.19	70	1.94	138	2.06		
	2.คำถามให้เปรียบเทียบ							2.34	
	2.1 เปรียบเทียบความเหมือน	24	0.77	21	0.58	45	0.67		
	2.2 เปรียบเทียบความต่าง	24	0.77	22	0.61	46	0.69		
	2.3 เปรียบเทียบขนาด	17	0.55	19	0.53	36	0.54		

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2		รวมทั้งหมด (N=6,712)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ ละประเภท	ร้อยละ ของคำถาม แต่ละระดับ
		จำนวน (N =3,100)	ร้อยละ	จำนวน (N = 3,612)	ร้อยละ				
ระดับสูง (ต่อ)	2.4 เปรียบเทียบความยาว	8	0.26	8	0.22	16	0.24		
	2.5 เปรียบเทียบความเร็ว	6	0.19	4	0.11	10	0.15		
	2.6 เปรียบเทียบความแข็งแรง	3	0.10	1	0.03	4	0.06		
	3.คำถามให้จำแนกประเภท							3.43	
	3.1 จัดกลุ่ม	10	0.32	106	2.93	116	1.73		
	3.2 เรียงลำดับ	7	0.23	84	2.33	91	1.36		
	3.3 จับคู่	1	0.03	22	0.61	23	0.34		
	4.คำถามให้ยกตัวอย่าง							1.92	
	4.1 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	28	0.90	55	1.52	83	1.24		
	4.2 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องราว	3	0.10	26	0.72	29	0.43		
	4.3 ยกตัวอย่างประโยชน์และโทษ	4	0.13	13	0.36	17	0.25		

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2		รวมทั้งหมด (N=6,712)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ ละประเภท	ร้อยละ ของคำถาม แต่ละระดับ
		จำนวน (N =3,100)	ร้อยละ	จำนวน (N = 3,612)	ร้อยละ				
ระดับสูง (ต่อ)	5. คำถามให้วิเคราะห์							14.18	
	5.1 ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น	64	2.06	412	11.41	476	7.09		
	5.2 ถามเพื่อให้หาเหตุและผล	58	1.87	117	3.24	175	2.61		
	5.3 ถามเพื่อให้แก้ปัญหา	22	0.71	279	7.72	301	4.48		
	6. คำถามให้สังเคราะห์							4.60	
	6.1 ถามให้คาดเดาเหตุการณ์	29	0.94	27	0.75	56	0.83		
	6.2 ถามให้แต่งเรื่องใหม่	49	1.58	35	0.97	84	1.25		
	6.3 ถามให้ตอบขั้นตอนหรือวิธีการ	3	0.10	9	0.25	12	0.18		
	6.4 ถามเพื่อให้กำหนดข้อคิด	83	2.68	74	2.05	157	2.34		

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2		รวมทั้งหมด (N=6,712)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถาม แต่ละ ประเภท	ร้อยละ ของคำถาม แต่ละระดับ
		จำนวน (N =3,100)	ร้อยละ	จำนวน (N = 3,612)	ร้อยละ				
ระดับสูง	7.คำถามให้ประเมินค่า							15.70	
(ต่อ)	7.1 ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี	265	8.55	89	2.46	354	5.27		
	7.2 ตัดสินว่าควรเอาเป็นแบบอย่างหรือไม่ควร	270	8.71	92	2.55	362	5.39		
	7.3 ตัดสินว่าจะเลือกหรือไม่เลือก	261	8.42	77	2.13	338	5.04		
รวม		3,100	100	3,612	100	6,712	100	100	100

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ครูอนุบาลใช้คำถามระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 50.97 และใช้คำถามระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 49.03 ซึ่งพบว่า คำถามระดับต่ำประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดคือ คำถามให้ทบทวนความจำ คิดเป็นร้อยละ 40.41 รองลงมาคือ คำถามถามนำ คิดเป็นร้อยละ 4.26 คำถามชี้บ่ง คิดเป็นร้อยละ 2.31 คำถามให้บอกความหมาย คิดเป็นร้อยละ 1.76 คำถามให้สังเกต คิดเป็นร้อยละ 0.91 และคำถามเร้าความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 0.36 ตามลำดับ ส่วนคำถามระดับสูงประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดคือ คำถามให้ประเมินค่า คิดเป็นร้อยละ 15.70 รองลงมาคือ คำถามให้วิเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 14.18 คำถามให้อธิบาย คิดเป็นร้อยละ 7.82 คำถามให้สังเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 4.60 คำถามให้จำแนกประเภท คิดเป็นร้อยละ 3.43 คำถามให้เปรียบเทียบ คิดเป็นร้อยละ 2.34 และคำถามให้ยกตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.92 ตามลำดับ

3. แบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

ข้อมูลที่นำมาเสนอเป็นข้อมูลจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล จำนวน 16 คน ดังเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล ที่จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	จำนวนคำถาม (N=1,528)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ประเภท	ร้อยละ ของคำถาม แต่ละระดับ	
ระดับต่ำ	1.คำถามให้สังเกต			9.16	50.00	
	1.1 ผ่านประสาทสัมผัสทางตา	54	3.53			
	1.2 ผ่านประสาทสัมผัสทางหู	26	1.70			
	1.3 ผ่านประสาทสัมผัสทางจมูก	17	1.11			
	1.4 ผ่านประสาทสัมผัสทางลิ้น	9	0.59			
	1.5 ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนังสัมผัส	34	2.23			
	2.คำถามให้ทบทวนความจำ				18.00	
	2.1 ทบทวนเกี่ยวกับชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	124	8.12			
	2.2 ทบทวนเกี่ยวกับรายละเอียดของ คน สัตว์	67	4.38			
	2.3 ทบทวนเกี่ยวกับเรื่องราวและเหตุการณ์	54	3.53			
	2.4 ทบทวนเกี่ยวกับจำนวน	30	1.96			

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล ที่จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	จำนวนคำถาม (N=1,528)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ประเภท	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ระดับ
ระดับต่ำ (ต่อ)	3.คำถามให้บอกความหมาย			1.90	
	3.1 บอกเกี่ยวกับความหมายหรือคำจำกัดความ	10	0.66		
	3.2 บอกเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ	5	0.33		
	3.3 ประเมินค่าทาย	14	0.92		
	4.คำถามชี้ป้ง			4.12	
	4.1 เลือกตอบจากสิ่งที่กำหนดให้มากกว่า 1 สิ่ง	42	2.75		
	4.2 เลือกตอบจากรูปภาพ	21	1.37		
	5.คำถามถามนำ			7.20	
	5.1 ถามว่าใช่หรือไม่	46	3.01		
	5.2 ถามว่าเคยหรือไม่	29	1.90		
	5.3 ถามว่าต้องการหรือไม่	35	2.29		

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล ที่จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	จำนวนคำถาม (N=1,528)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ประเภท	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ระดับ
ระดับต่ำ	6.คำถามไร้ความสนใจ			9.62	
(ต่อ)	6.1 ถามเพื่อให้ยกมือตอบ	104	6.81		
	6.2 ถามเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจ	4	2.81		
ระดับสูง	1.คำถามให้อธิบาย			12.76	50.00
	1.1 อธิบายลักษณะ	59	3.86		
	1.2 อธิบายวิธีการ	31	2.03		
	1.3 อธิบายเหตุการณ์ และเรื่องราว	15	0.92		
	1.4 อธิบายประโยชน์และโทษ	90	5.89		

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล ที่จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	จำนวนคำถาม (N=1,528)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ประเภท	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ระดับ	
ระดับสูง	2.คำถามให้เปรียบเทียบ			4.39		
	2.1 เปรียบเทียบความเหมือน	14	0.92			
	2.2 เปรียบเทียบความต่าง	16	1.05			
	2.3 เปรียบเทียบขนาด	17	1.11			
	2.4 เปรียบเทียบความยาว	14	0.92			
	2.5 เปรียบเทียบความเร็ว	4	0.26			
	2.6 เปรียบเทียบความแข็งแรง	2	0.13			
	3.คำถามให้จำแนกประเภท				2.55	
	3.1 จัดกลุ่ม	25	1.64			
	3.2 เรียงลำดับ	10	0.65			
3.3 จับคู่	4	0.26				

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล ที่จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	จำนวนคำถาม (N=1,528)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ประเภท	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ระดับ
ระดับสูง (ต่อ)	4.คำถามให้ยกตัวอย่าง			5.70	
	4.1 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	46	3.01		
	4.2 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องราว	11	0.72		
	4.3 ยกตัวอย่างประโยชน์และโทษ	30	1.96		
	5.คำถามให้วิเคราะห์			15.05	
	5.1 ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น	101	6.61		
	5.2 ถามเพื่อค้นหาเหตุและผล	57	3.80		
	5.3 ถามเพื่อให้แก้ปัญหา	72	4.71		

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล ที่จำแนกตามระดับและประเภทคำถาม (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	จำนวนคำถาม (N=1,528)	ร้อยละ	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ประเภท	ร้อยละ ของคำถามแต่ละ ระดับ
ระดับสูง (ต่อ)	6.คำถามให้สังเคราะห์			3.99	
	6.1 ถามเพื่อให้คาดเดาเหตุการณ์	14	0.92		
	6.2 ถามเพื่อให้แต่งเรื่องใหม่	20	1.31		
	6.3 ถามเพื่อให้ตอบขั้นตอนหรือวิธีการ	6	0.39		
	6.4 ถามเพื่อให้กำหนดข้อคิด	21	1.37		
	7.คำถามให้ประเมินค่า			5.56	
	7.1 ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี	31	2.03		
	7.2 ตัดสินว่าควรเขาเป็นแบบอย่างหรือไม่ควร	34	2.23		
	7.3 ตัดสินว่าจะเลือกหรือไม่เลือก	20	1.31		
รวม		1,528	100	100	100

จากตารางที่ 9 แสดงว่า ครูอนุบาลใช้คำถามระดับต่ำ และคำถามระดับสูงเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งพบว่า คำถามระดับต่ำประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดคือ คำถามให้ทบทวนความจำ คิดเป็นร้อยละ 18.00 รองลงมาคือ คำถามเร้าความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 9.62 คำถามให้สังเกต คิดเป็นร้อยละ 9.16 คำถามถามนำ คิดเป็นร้อยละ 7.20 คำถามชี้แจง คิดเป็นร้อยละ 4.12 และ คำถามให้บอกความหมาย คิดเป็นร้อยละ 1.90 ตามลำดับ ส่วนคำถามระดับสูงประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดคือ คำถามให้วิเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 15.05 รองลงมาคือ คำถามให้อธิบาย คิดเป็นร้อยละ 12.76 คำถามให้ยกตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 5.70 คำถามให้ประเมินค่า คิดเป็นร้อยละ 5.56 ให้เปรียบเทียบ คิดเป็นร้อยละ 4.39 คำถามให้สังเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 3.99 และคำถามให้จำแนกประเภท คิดเป็นร้อยละ 2.55 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งคำถามออกเป็นระดับต่ำ และระดับสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ครูอนุบาล ที่อยู่ในโรงเรียนประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากทั้งหมด 75 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 752 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูอนุบาล จาก 19 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 246 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล และแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาลกลับคืนมา 246 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.99 ส่วนแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาลได้ดำเนินการกับ 4 โรงเรียน รวมครูอนุบาลทั้งหมด 16 คน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาลและแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล โดยทำการหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล และแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

ข้อมูลทั่วไปของครูอนุบาล

ครูอนุบาลทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 50 ขึ้นไป วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่จบสาขาการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนอนุบาลมากกว่า 5 ปีขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการฝึกใช้คำถามมาก่อน ซึ่งได้รับประสบการณ์ในการฝึกใช้คำถามจากสถาบันการศึกษา การอบรมหรือสัมมนา อินเทอร์เน็ต หนังสือ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ และจากสื่อโทรทัศน์

ตอนที่ 2 การใช้คำถามของครูอนุบาลที่จำแนกคำถามเป็นระดับต่ำและระดับสูง จากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล และแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

2.1 แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล สามารถสรุปได้ดังนี้

ครูอนุบาลใช้คำถามระดับต่ำ ประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดคือ คำถามให้ ทบทวนความจำ รองลงมาคือ คำถามถามนำ คำถามชี้บ่ง คำถามให้บอกความหมาย คำถามให้สังเกต และคำถามเร้าความสนใจ ตามลำดับ

ส่วนคำถามระดับสูงประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดคือ คำถามให้ ประเมินค่า รองลงมาคือ คำถามให้วิเคราะห์ คำถามให้อธิบาย คำถามให้สังเคราะห์ คำถามให้จำแนกประเภท คำถามให้เปรียบเทียบ และคำถามให้ยกตัวอย่าง ตามลำดับ

2.2 แบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล สามารถสรุปได้ดังนี้

ครูอนุบาลใช้คำถามระดับต่ำ ประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดคือ คำถามให้ ทบทวนความจำ รองลงมาคือ คำถามเร้าความสนใจ คำถามให้สังเกต คำถามถามนำ คำถามชี้บ่ง และคำถามให้บอกความหมาย ตามลำดับ

ส่วนคำถามระดับสูงประเภทที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดคือ คำถามให้ วิเคราะห์ รองลงมาคือ คำถามให้อธิบาย คำถามให้ยกตัวอย่าง คำถามให้ประเมินค่า ให้ เปรียบเทียบ คำถามให้สังเคราะห์ และคำถามให้จำแนกประเภท ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ลักษณะการใช้คำถามของครู

ผลการวิจัยพบว่า คำถามที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุดเป็นคำถามประเภททบทวน ความจำ ซึ่งเป็นคำถามที่ช่วยให้เด็กได้ทบทวนความรู้ ความเข้าใจ จากสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้ว ซึ่งจะเห็นได้ว่า ครูอนุบาลใช้คำถามประเภทนี้เพียงประเภทเดียวมากเกินไป จากการที่จินตนา ปริदानันต์ (2549) กล่าวว่า คำถามประเภทให้ทบทวนความจำเป็นคำถามที่ใช้ได้ง่ายโดยการที่ถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ครูเล่าให้เด็กฟัง เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ให้เด็กเกิดความเข้าใจที่ตรงกันและสามารถนำไปสู่บทเรียนใหม่ได้ ซึ่งครูอนุบาลสามารถนำไปใช้ได้ง่าย และเป็นการปูพื้นฐานในการใช้คำถามระดับสูง โดยทั่วไปครูอนุบาล จำเป็นต้องใช้คำถามที่หลากหลายกับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการทางสมองในด้านทักษะกระบวนการคิดบ้าง ไม่เพียงแต่การใช้ความรู้ความจำอย่างเดียว เนื่องจากว่าคนที่จำเก่งไม่ใช่คนที่เรียนเก่งกว่าคนที่จำไม่เก่ง ซึ่งกัญญา วีรยวรรณ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การใช้คำถามเป็นเทคนิคสำคัญในการเสาะแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลวิธีการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิด สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยการถามเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ กระบวนการถามจะช่วยขยายทักษะการคิด ทำความเข้าใจให้กระจ่าง ได้ข้อมูลป้อนกลับทั้งด้านการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการทบทวน การเชื่อมโยงระหว่างความคิดต่าง ๆ ส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและเกิดความท้าทาย ดังที่สอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2550) กล่าวว่า ครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้เด็กมีโอกาสแสดงออกด้านการทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็นให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ตอบ ตั้งคำถาม รวมทั้งฝึกให้รู้จักรับข้อมูล ข่าวสาร จัดเข้าพวก ลำดับเหตุการณ์ เปรียบเทียบความเหมือนและการแตกต่าง ดังนั้น การใช้คำถามที่หลากหลายของครูก็จะสามารถช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดที่หลากหลายมากขึ้นด้วย และสอดคล้องกับ จินตนา ปริदानันต์ (2549) ที่กล่าวว่า การใช้คำถามเพื่อพัฒนาเด็กนั้น ถือเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งสำหรับคุณครู รวมทั้งผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด นอกจากนี้จะใช้คำถามเป็นกุญแจที่ช่วยเปิดเผยความคิด ความเข้าใจ และความรู้ที่นึกคิดต่าง ๆ ของเด็กแล้ว คำถามยังเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นสมองเพื่อบ่งบอกความเฉลียวฉลาดของเด็กได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ และส่วนใหญ่อที่ฉลาดมักเป็นเด็กที่มีคำศัพท์มากและสามารถอธิบายความเข้าใจ ความหมาย และจำแนกความแตกต่างของคำศัพท์ต่าง ๆ ได้ และสิ่งนี้เอง เป็นสิ่งที่ครูสามารถพัฒนาเด็กได้ด้วยการกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดที่อย่างเต็มตามศักยภาพ จากการใช้คำถามที่หลากหลายของครูอนุบาลได้ ซึ่งอาภรณ์ ใจเที่ยง (2537) กล่าวว่า การเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการใช้คำถามของครูผู้สอนเป็นสำคัญประการหนึ่ง ครูจึงควรมีทักษะและเทคนิคในการใช้คำถามที่ดีด้วย เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดตลอดเวลา สามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพด้วย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้ระบุให้เห็นถึง ความสำคัญของการฝึกทักษะและเทคนิคการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความสำคัญมากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประประสิทธิผลสูงสุด

2. บริบทและสิ่งแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

จากผลการวิจัยจะเห็นว่า จำนวนของการใช้คำถาม จากแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาลและจากแบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล มีความแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นว่าบริบทและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการใช้คำถาม จำนวนของการใช้คำถามนั้น ก็มักขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือบริบทที่เกิดขึ้นในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้กับเด็กที่จะเป็นตัวช่วยในการให้ครูนำคำถามต่าง ๆ มากกระตุ้นให้เด็กได้คิดได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับเยาวพา เดชะคุปต์ (2542) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการศึกษาปฐมวัยคือสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก ซึ่งถ้าผู้จัดการศึกษาปฐมวัย สามารถจัดสภาพแวดล้อมให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ก็จะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตได้เต็มที่ และมีพัฒนาการทุก ๆ ด้านได้เป็นอย่างดี และยังส่งเสริมความสามารถให้พัฒนาไปอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับคำกล่าว ทิพวรรณ สุขผล (2549) กล่าวว่า บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตขึ้นมาที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็ก แต่ละคน ผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิต ครอบครัว และชุมชนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้และมีความภาคภูมิใจในสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่และสามารถ ยอมรับผู้อื่นที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2547) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียน จะมีผลต่อการจัดการเรียน การสอน ตลอดจนส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก ในการจัดการเรียน การสอนจึงควรต้องตระหนักถึงการจัด

สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาอย่าง ครอบคลุมและจริงจัง จึงจะบังเกิด ผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง จากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งจะ แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อม ทางการเรียน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ว่าจะ เป็น สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน หรือ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและที่ ใกล้ตัวผู้เรียนมากก็คือ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ยิ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะ สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นถ้าครู และผู้บริหาร ได้ ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ทำความเข้าใจและจัด สภาพแวดล้อมทางการเรียน ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนของผู้เรียน ก็จะช่วยส่งเสริมให้ การเรียนรู้ของผู้เรียนดียิ่งขึ้น

3. การใช้สื่อและความคุ้นเคยกับการใช้สื่อการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยจะเห็นว่า จำนวนคำถามของการใช้คำถามจากนิทานที่ครูเลือก อ่านเองมีจำนวนมากกว่าจำนวนของคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่า สื่อที่มีความแตกต่างกันก็มีผลต่อการใช้คำถามในการครั้งนี้ และที่สำคัญความคุ้นเคยในการ ใช้สื่อก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูที่ใช้สื่อนั้น ๆ จะใช้ได้คล่องแคล่ว และมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อนั้น เป็นอย่างดี สื่อและของเล่น จัดเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง สภาพแวดล้อมหนึ่ง ที่มีผลต่อ การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สื่อและของเล่นแต่ละประเภท มีส่วนในการพัฒนาเด็กแตกต่างกันไป การเลือกใช้และผลิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งครูจะมีบทบาทในการ พิจารณาให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก และตรงตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะ การนำสื่อและของเล่นมาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นการผลิตสื่อและของ เล่น สำหรับเด็กปฐมวัย จึงควรคำนึงถึงหลักการผลิต การเลือกใช้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะสอดคล้องกับ ศรี อัมพร ประทุมพันธ์" ครูต้นแบบประจำปี 2541 สาขาภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเล ไลยก์ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี ได้มีรูปแบบการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกครั้งก่อนที่ จะต้องดู ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก และทำการวิเคราะห์หลักสูตร แต่ละรายวิชาไป พร้อมๆ กัน ถ้าวิชาใดที่ต้องใช้สื่อการสอนประกอบ ซึ่งจะใช้สื่อการเรียนที่อยู่ใกล้ตัว มา ประกอบการเรียนการสอน โดยเน้นสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งจะมีผลดีทั้งผู้เรียน - ผู้สอน เพราะสื่อการสอนในท้องถิ่น จะทำให้ผู้เรียน เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกัน ครูผู้สอนก็ หาสื่อการสอน ได้สะดวก นอกจากนี้ยังทำให้บรรยากาศระหว่างครูผู้สอน และผู้เรียนเป็นไป อย่างมีความสุข เพราะหากผู้เรียนเข้าใจ คุ้นเคยกับสื่อการสอน ก็จะช่วยให้อรรถกาศการ

ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนการนำสู่บทเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็ว จากการสร้างบรรยากาศ แห่งการเรียนรู้ ที่สนุกสนาน เติบโตตามศักยภาพ ของผู้เรียน ก็จะส่งผล ให้ผู้เรียน มีทัศนคติที่ดี ต่อการเรียน เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข และสอดคล้องกับคำกล่าวที่เกี่ยวกับ ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน บุญเหลือ ทองเอี่ยมและสุวรรณ นาฏ (2547) กล่าวว่า ปัญหาอาจมาจากสาเหตุต่าง ๆ คือ 1. เกี่ยวกับโรงเรียน 2. เกี่ยวกับผู้สอน และเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งครูผู้สอนไม่มีความคุ้นเคยและความเข้าใจในสื่อประเภทนั้น หรืออาจจะไม่เห็นความสำคัญของสื่อนั้นก็เป็นที่น่าสังเกต ซึ่งสอดคล้องกับวรรณ เหมชะญาตี (2549) ที่กล่าวว่า สื่อต่างๆ จะมีคุณค่าหรือประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากเพียงไรขึ้นอยู่กับวิธีการใช้งานของครูเป็นสำคัญ ถ้าผู้สอนไม่รู้จักใช้หรือใช้ไม่เหมาะสมแล้ว นอกจากสื่อเหล่านั้นจะไม่ให้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนแล้ว ยังอาจทำให้บทเรียนนั้นๆ ยุ่งยากซับซ้อนยิ่งขึ้น และอาจทำให้เกิดผลร้าย มากกว่าผลดี

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการส่งเสริมการใช้คำถามของครูอนุบาล ซึ่งอาจจะเป็นการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของคำถาม และประโยชน์ของการใช้คำถาม รวมถึงวิธีการนำคำถามในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กอนุบาล เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพที่เด็กอนุบาลควรจะได้รับ และควรมีการเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชาควบคู่ไปด้วย เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คำถามและพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยด้วย ซึ่งครูอนุบาลสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยได้ เพื่อที่จะได้พัฒนาเด็กอนุบาลได้อย่างเป็นไปตามวัย เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้คำถามของครูอนุบาลที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการใช้ภาษา ทักษะการคิดของเด็กอนุบาล ผ่านผลงานศิลปะ เช่น รูปภาพ งานประดิษฐ์ เป็นต้น

2. ควรมีการพัฒนากระบวนการสร้างคำถามเพื่อนำไปสู่ทักษะกระบวนการคิดแบบต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิดระดับสูง ทักษะการคิดเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น

3. ควรมีการจัดกิจกรรมให้กับเด็กอนุบาลที่ช่วยส่งเสริมทักษะการตั้งคำถาม และการตอบคำถาม เพื่อพัฒนากระบวนการคิด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัญญา วีระวรรณ. (ม.ป.ป.). **เทคนิคการตั้งคำถาม**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.nsdv.go.th/innovation/questioning.htm>[5 พฤษภาคม 2552]

กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545. **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

ขจรศักดิ์ สีเสน. 2544. การแก้ปัญหาด้วยกระบวนการคิดสร้างสรรค์. **วิชาการ**
(พฤศจิกายน): 11.

ข้าวจี. 2546. กิจกรรมพัฒนาความพร้อมเด็กอนุบาล. **สานปฏิรูป**. 5,59(กุมภาพันธ์ - มีนาคม):
38-40.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2540. **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนา**
กระบวนการคิด. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสแควร์.

จินดา คงแก้ว. 2550. เทคนิคการใช้คำถาม. **ได้รู้บ้างสุรย์**. 4,3(สิงหาคม - กันยายน): 15-17.

จินตนา ปรีดานันต์. 2549. **คำถามพัฒนาสมอง**. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.

จินตนา หมูผึ้ง. 2535. **การอนุบาลศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษรการพิมพ์.

ชาติวี สำราญ. 2548. **คิดและถาม ศิลปะแห่งการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน**.
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

ชุลีพร สงวนศรี. 2548. **รวมภาพวาดของเด็กปฐมวัย**. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ณัฐสุภากร ถนอมตน. 2536. **ผลของการใช้คำถามปลายเปิดแบบเร้าที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์**
ของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาหลักสูตร การสอน
และเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตรีเพชร แสงเทียน. 2534. **ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ**
จัดประสบการณ์การเล่นประกอบการใช้คำถามของครูที่มีความแตกต่างกัน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทิพวรรณ จักรกรินทร์. (ม.ป.ป.). **การใช้เทคนิคการตั้งคำถามบนe-book**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แม็ค.

ทิพวรรณ สุขผล. 2549. **การศึกษาปฐมวัย**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:<http://gotoknow.org/blog/sookphool/29682>[6 เมษายน 2552]

ทิตนา แชมมณี. 2545. **การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบหลากหลาย**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

- นภเนตร ธรรมบวร. 2540. **การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- นภเนตร ธรรมบวร. 2544. **การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- นภเนตร ธรรมบวร. 2545. การบูรณาการการคิดในการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษา. **นวสาร**. 1(มกราคม): 45-55.
- นภเนตร ธรรมบวร. 2549. **การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- นาตยา ปิรันธนานนท์. 2540. **การเรียนรู้ความคิดรวบยอด**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค.
- บุญเหลือ ทองเยี่ยม และ สุวรรณ นาฎ. 2547. **การใช้สื่อการสอน**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปวรา วงศ์ปัญญา. 2551. การเปรียบเทียบผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการใช้คำถามกับการจัดการกิจกรรมโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด. **วิทยากร**. 107,9(กรกฎาคม): 39-41.
- ประคอง กรรณสูตร. 2535. **สถิติการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปานใจ จารุณวิช. 2550. การสอนกระบวนการคิดของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ. **วงการครู**. 14,4(กรกฎาคม - กันยายน): 23-27.
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. 2547. **ปฐมวัยศึกษา: กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. 2549. **การบูรณาการทักษะกระบวนการคิดในการเรียนการสอนเนื้อหาสาระ**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ ศรีฟ้า. 2547. **การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพเราะ พุ่มมัน. 2544. **การพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาสู่ผลงานทางวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: แวนแก้ว.
- ภาวณา เหยียนระวี. 2550. **ถามอย่างไรให้เด็กได้เรียนรู้และคิดเป็น การใช้คำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้[ออนไลน์]**. แหล่งที่มา: <http://www.teenpath.net> [20 ตุลาคม 2551]

- มารศรี ญาณะชัย. 2547. **การวิจัยพัฒนาการใช้คำถามสร้างสรรค์ของครูปฐมวัยในจังหวัดอุตรดิตถ์**. เอกสารประกอบรายงานการวิจัย. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. (อัดสำเนา).
- ยุทธ ไกยวรรณ. 2547. **เทคนิคการสอนและวิธีการ**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ. ยุพดี กะจะวงษ์. 2535. **ทำการศึกษาการใช้คำถามเพื่อสร้างความคิดรวบยอดในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เขตการศึกษา 12**. เอกสารประกอบรายงานการวิจัย. จันทบุรี: สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด. (อัดสำเนา).
- ยุพาวดี วงษ์เพ็ญ. 2551. **บทบาทของครูกับสื่อการเรียนการสอน. การศึกษาไทย**. 4,48 (กันยายน): 4-9.
- เยาวพา เดชะคุปต์. 2542. **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. พิมพ์ที่ 1. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วรวรรณ เหมชะญาติ. 2545. **การจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้: ศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบความคิด ใน เอกสารประกอบการสอนวิชา การจัดการประสบการณ์การศึกษาสำหรับเด็กอนุบาล**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- วรวรรณ เหมชะญาติ. 2547. **การจัดประสบการณ์การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย: เอกสารประกอบการสอน วิชา 2717637**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- วัฒนา ปุณญฤทธิ์. 2547. **ประมวลสาระชุดวิชา การจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 5**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิชัย ต้นศิริ. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาไทย พ.ศ.2542. ข้าราชการครู**. 20,1.
- วิชาการ, กรม. 2540. **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2540**. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. 2549. **เคล็ดลับสำหรับครูและผู้ปกครองในการช่วยเด็กคิดอย่างสร้างสรรค์[ออนไลน์]**. แหล่งที่มา:
http://www.preschool.or.th/journal_create_secret.html[5 พฤษภาคม 2552]
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก ศรีสุโข. 2544. **การเลือกใช้สถิติที่**

- เหมาะสมสำหรับการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537. **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- สุคนธ์ และคณะ. 2550. **พัฒนาทักษะการคิด พิชิตการสอน.** กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง.
- อดิศักดิ์ พงษ์พิษณุ. 2550. **ผลการนิเทศแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 3. เอกสารประกอบรายงานการวิจัย. เชียงราย: สำนักเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 3. (อัดสำเนา).**
- อะกิบ สะไหนด. 2550. **คำถามกับการสอนคิด**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://gotoknow.org/blog/thinkageeb/125369>[6 กุมภาพันธ์ 2552]
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2537. **หลักการสอน.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อารี พันธุ์มณี. 2545. **ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์.** กรุงเทพมหานคร: ไยใหม่ครีเอทีฟกรุ๊ป.

ภาษาอังกฤษ

- Aschner, M.J., and Gallagher, J.J. 1994. "Is a Question a Question? Passage Understanding by Preadolescents With Learning Disabilities," in *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*. 25(October): 241-250.
- Bloom, B.S. 1966. *Taxonomy of education objective handbook : Cognitive domain*. New York: David Mckay.
- Carin, A.A., and Sund, R.B. 1971. *Development questioning techniques*. Ohio: Charles E. Merrill.
- Cunningham, Roger T. 1971. "Developing question – asking skill," in *Developing Teacher Competencies*. New Jersey: Prentice – Hall, Inc.
- Turney, C. 1976. *Guiding small group discussion, small group teaching, and individualized instruction*. Sydney: Sydney University Press.
- Rowntree, Derek. 1981. *A Dictionary of education*. London: Harper and Row Publishers.
- Weigand, James E. 1971. *Developing teacher competencies*. Eaglewood Cliffs, N.J.: Prentice. Hall.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

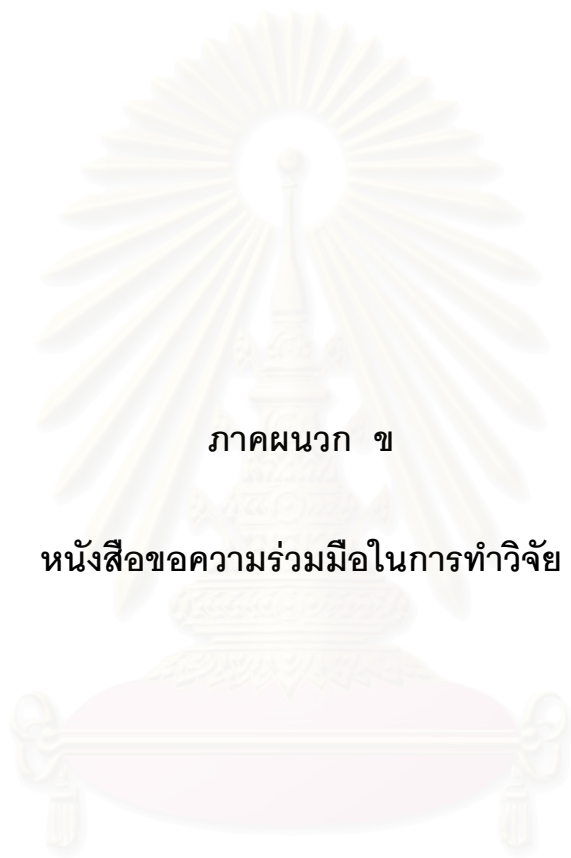
ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้บริหารแผนกอนุบาล
โรงเรียนเกษมพิทยา
2. ดร.ฉัญญมณี บุญซื่อ
ปฐมวัย	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อ.อรปรียา ญาณะชัย	อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

1. ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลราชบุรี
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลระยอง
2. ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแพร่
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลขอนแก่น
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุทัยธานี
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชลบุรี
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครปฐม
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมพร
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลระนอง
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกระบี่
3. ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ	ดร.วรรณาท รักสกุลไทย
ดร.ฉัตรณมณี บุญชื้อ
อ.อรปรียา ญาณะชัย

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล
2. แบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล

คำชี้แจง

1. ผู้ใช้แบบบันทึกการใช้คำถามฉบับนี้ คือ ครูอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ อนุบาลชั้นปีที่ 2
2. แบบบันทึกการใช้คำถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
ตอนที่ 2 การบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล
3. ข้อมูลในแบบบันทึกการใช้คำถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่และการทำงานที่ท่านปฏิบัติอยู่แต่อย่างใด
4. ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบบันทึกการใช้คำถามให้ครบทุกข้อ ทุกตอนตามความเป็นจริง เพราะคำตอบของท่านทุกคำตอบมีประโยชน์และมีคุณค่าอย่างมากสำหรับการวิจัย

การปฏิบัติในการบันทึกคำถาม

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
ให้ครูเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับตนเอง ลงในแบบบันทึกนี้
- ตอนที่ 2 การบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล
 - 2.1 แบบบันทึกการใช้คำถามจากการอ่านนิทานที่กำหนด
ครูอ่านนิทานที่กำหนดให้ในเอกสารนี้อย่างละเอียด เมื่ออ่านเสร็จ ให้ครูตั้งคำถามที่จะถามเด็ก โดยเขียนลงในแบบบันทึกนี้ ให้มากที่สุดเท่าที่จะบันทึกได้
 - 2.2 แบบบันทึกการใช้คำถามจากการเลือกนิทานด้วยตนเอง
ครูเลือกอ่านนิทานในห้องเรียนที่เด็กมักสนใจ 1 เรื่อง เมื่ออ่านเสร็จ ให้ครูตั้งคำถามที่จะถามเด็ก โดยเขียนลงในแบบบันทึกนี้ ให้มากที่สุดเท่าที่จะบันทึกได้

ตอนที่ 1**ข้อมูลทั่วไป****คำชี้แจง**

โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ()
หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 21 ปี () 21-30 ปี

() 31-40 ปี () 41-50 ปี

() 50 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

() อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (โปรดระบุ).....

() ปริญญาตรี สาขา.....

() ปริญญาโท สาขา.....

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนอนุบาล

() น้อยกว่า 1 ปี () 1 - 2 ปี

() 2 - 5 ปี () 5 ปีขึ้นไป

5. ท่านเคยได้รับประสบการณ์ในการฝึกการใช้คำถามหรือไม่

() เคย () ไม่เคย

ถ้าเคย ท่านเคยได้รับความรู้จากที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() สถาบันการศึกษา

() การอบรม หรือ สัมมนา

() หนังสือ

() โทรทัศน์

() Internet

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 การบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล**2.1** แบบบันทึกการใช้คำถามจากการอ่านนิทานที่กำหนดให้

(นิทานเรื่อง สงครามสัตว์ป่า)

คำถามจากนิทาน

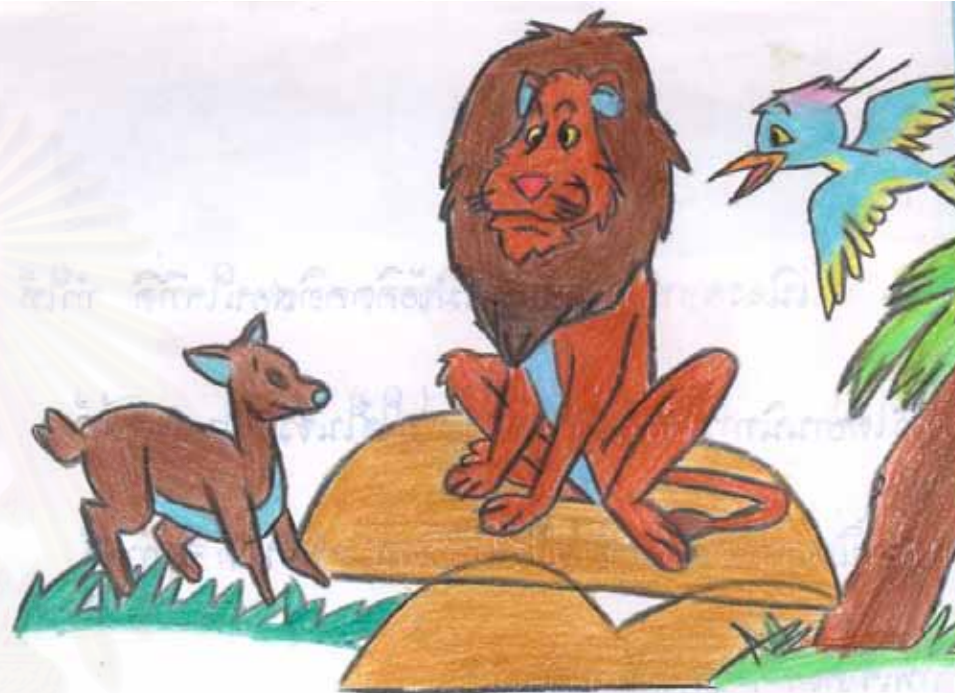
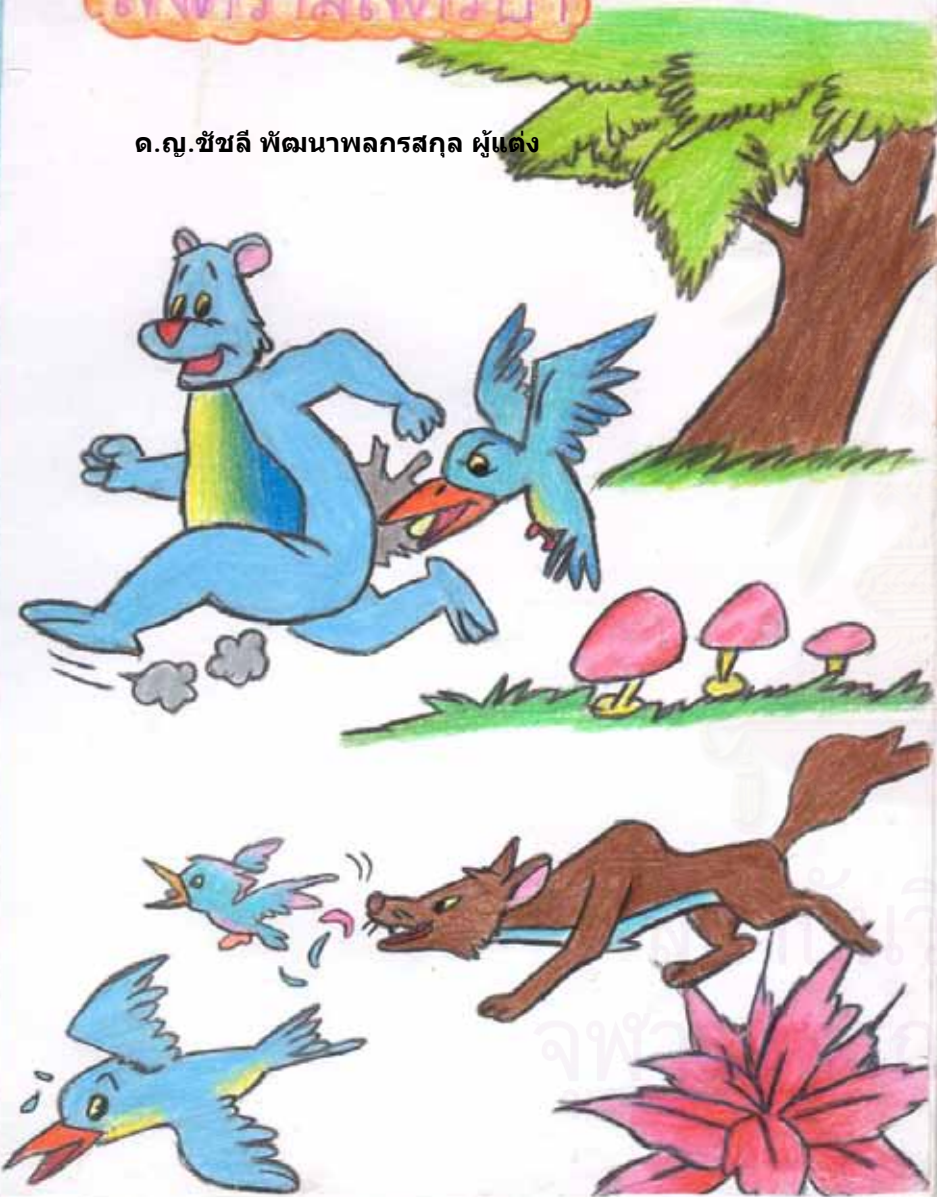
- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....
- 11.....
- 12.....
- 13.....
- 14.....
- 15.....
- 16.....
- 17.....
- 18.....
- 19.....
- 20.....
- 21.....
- 22.....
- 23.....
- 24.....
- 25.....
- 26.....

- 27.....
- 28.....
- 29.....
- 30.....
- 31.....
- 32.....
- 33.....
- 34.....
- 35.....
- 36.....
- 37.....
- 38.....
- 39.....
- 40.....
- 41.....
- 42.....
- 43.....
- 44.....
- 45.....
- 46.....
- 47.....
- 48.....
- 49.....
- 50.....

สถาบันเวชพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สงครามสัตว์ป่า

ด.ญ. ชัชชลิ พัฒนาพลกรสกุล ผู้แต่ง

ณ ป่าแห่งหนึ่ง สัตว์ทุกตัวต่างก็มาร่วมชุมนุม
กัน ตามคำประกาศของสิงโตเจ้าแห่งป่าผู้ยิ่งใหญ่

เมื่อสัตว์ทุกตัวมาพร้อมหน้ากันแล้ว สิงโตก็ประกาศว่า
“ตอนนี้ได้มีเชื้อตัวหนึ่ง เข้ามายังป่าแห่งนี้ และมันก็ได้จับสัตว์
ต่างๆ กินเป็นอาหาร” เมื่อสิงโตพูดจบ สัตว์ทุกตัวก็แยกย้าย
กันกลับ

หลังจากนั้นไม่กี่วัน สัตว์ป่าที่เหลือน้อยลงมาก
เนื่องจากถูกจับกินเป็นอาหาร สิงโตเจ้าป่าเห็นว่า คี
ปล้อยไว้อย่างนี้ สัตว์ป่าคงจะไม่เหลือ

สิงโตจึงเรียก สัตว์ที่เหลื้อมาประชุมกันอีกครั้ง

เพื่อหาทางกำจัดเสือ โตयीให้สัตว์ทั้งหลายออกความคิดเห็น

เมื่อสัตว์ทุกตัวมาพร้อมหน้ากันอีกครั้ง สิงโตซึ่งมีความคิด
ที่เฉียบแหลมจึงพูดขึ้นว่า “พวกเราก็สามารถคิดกันได้เสียออก
จากป่าของเวาซี” สัตว์ทุกตัวเห็นด้วยกับคำพูดของสิงโต

เจ้าวันรุ่งขึ้น สัตว์ทุกตัวพร้อมหน้ากัน เพื่อที่จะไล่เสือออก

จากป่า เมื่อสัตว์ทุกตัวได้พบกันเสือต่างสามัคคีไล่เสือออก

จากป่า

หลังจากที่เสือออกจากป่าแล้ว ค้างคาวมีนิสัยชอบ

ทำให้ผู้อื่นทะเลาะกัน จึงคิดสนุก ทำให้ผู้อื่นทะเลาะกัน

โดยการทำสงครามกัน

โดยที่ไปบอกสัตว์ป่าสี่เท้าว่า “พวกสัตว์ปีกบอกกว่าสัตว์
ป่าสี่เท้าใจเขตกว่าพวกมัน” แต่กลับไปบอกสัตว์ปีกในทางกลับกัน

หลังจากที่ค้างคาวไปบอกสัตว์ป่าสี่เท้ากับสัตว์ปีกตาม
แผนที่ได้คิดไว้เพื่อให้ทั้ง 2 ฝ่ายแตกความสามัคคีกัน
จึงย้อนกลับมากลางคอกว่าตนจะอยู่ฝ่ายไหน

ทั้งสัตว์ป่าสี่เท้าและสัตว์ปีกต่างก็คิดว่าต่างฝ่ายต่าง
นอกคางความจริง จึงโกรธซึ่งกันและกัน และทำให้เกิดสงคราม
ขึ้นระหว่างสัตว์ป่าสี่เท้ากับสัตว์ปีก

เมื่อสิงโตเจ้าป่าทราบดีว่าเกิดสงครามขึ้นระหว่างสัตว์ป่าสี่เท้า
กับสัตว์ปีก จึงตามสัตว์ป่าสี่เท้ากับสัตว์ปีกว่า “ทำไมเจ้าทั้ง 2 ฝ่าย
จึงทะเลาะกัน” ต่างฝ่ายต่างก็บอกว่า “ก็สงครามมาจากกับพวกเขา
ว่าฝ่ายตรงข้ามคิดว่าจะมันใจเรา” เมื่อสิงโตได้ฟังดังนั้นจึงกล่าวว่า
“การที่พวกเขาทำสงครามกัน ไม่ได้ทำให้อะไรดีขึ้น มีแต่ทำให้แตก

ความสัมพันธ์” เมื่อสัตว์ทุกตัวฟังเสียงโหวตจนแล้วจึงยุติ

สงครามลง

และแล้ว ความจริงก็เปิดเผยขึ้น เมื่อสัตว์ทั้งหลายได้

ทราบว่าค้างคาวเป็นผู้คิดวางแผนนี้ขึ้น จึงช่วยกันจับได้

ค้างคาวออกจากป่า

หลังจากนั้นไม่นานค้างคาวก็หนีหายไป และ

ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนอีก ค้างคาวจึงออกหากินเฉพาะ

ในเวลากลางคืน

2.2 แบบบันทึกการใช้คำถามจากการเลือกนิทานด้วยตนเอง

นิทานเรื่อง.....

ผู้แต่ง.....ผู้วาดภาพประกอบ.....

สำนักพิมพ์.....ปีที่พิมพ์.....

คำถามจากนิทาน

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

11.....

12.....

13.....

14.....

15.....

16.....

17.....

18.....

19.....

20.....

21.....

22.....

23.....

24.....

- 25.....
- 26.....
- 27.....
- 28.....
- 29.....
- 30.....
- 31.....
- 32.....
- 33.....
- 34.....
- 35.....
- 36.....
- 37.....
- 38.....
- 39.....
- 40.....
- 41.....
- 42.....
- 43.....
- 44.....
- 45.....
- 46.....
- 47.....
- 48.....
- 49.....
- 50.....

แบบสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

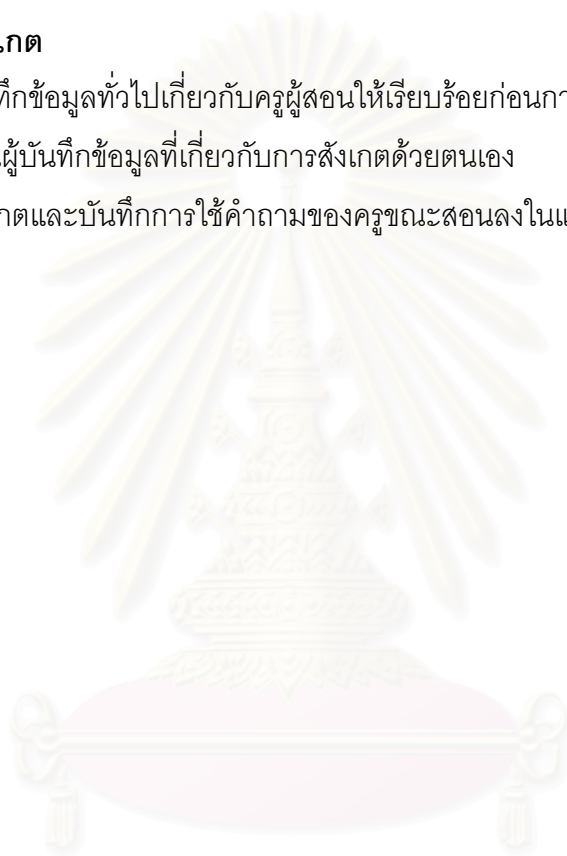
คำชี้แจง

1. ผู้ใช้แบบสังเกตการใช้คำถามของครูฉบับนี้ คือ ผู้วิจัย
2. การสังเกตการใช้คำถามของครูอนุบาล

การปฏิบัติในการสังเกต

1. ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนให้เรียบร้อยก่อนการสังเกต
2. ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกการใช้คำถามของครูขณะสอนลงในแบบบันทึกการใช้คำถาม

ของครู

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้บันทึก.....

ผู้ได้รับการสังเกต.....โรงเรียน.....

วันที่บันทึก เดือน พ.ศ.

เริ่มเวลา..... น. สิ้นสุดเวลา..... น.

ตอนที่ 2 แบบบันทึกการสังเกตการใช้คำถามของคุณ

เวลา	การใช้คำถามของคุณ

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ	1.คำถามให้สังเกต	
	1.1 ผ่านประสาทสัมผัสทางตา	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน้าปกของนิทานเรื่องนี้มีอะไรบ้าง 2. หน้าปกของนิทานเรื่องนี้สีอะไร 3. ขนาดของหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร 4. จากภาพหน้าปก สิ่งใดมีลักษณะอย่างไร 5. จากภาพหน้าปก นกมีสีอะไร
	1.2 ผ่านประสาทสัมผัสทางหู	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสียงร้องเจี๊ยก เจี๊ยก เป็นเสียงของสัตว์อะไร 2. เสียงร้องจ๊ับ จ๊ับ เป็นเสียงของสัตว์อะไร 3. เสียงร้องโคร่ง โคร่ง เป็นเสียงของสัตว์อะไร 4. เสียงร้องโ으่ง โ으่ง เป็นเสียงของสัตว์อะไร 5. เสียงร้องเหมียว เหมียว เป็นเสียงของสัตว์อะไร
	1.3 ผ่านประสาทสัมผัสทางจมูก	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลิ่นของกล้วยเป็นอย่างไร 2. กลิ่นของเนื้อสัตว์เป็นอย่างไร 3. กลิ่นของผักใบเขียวเป็นอย่างไร 4. ผลไม้อะไรบ้างที่ลิงชอบรับประทาน และมีกลิ่นอย่างไร 5. กลิ่นของเนื้อสัตว์ที่เด็ก ๆ ชอบกินมีลักษณะอย่างไร

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ	1.4 ผ่านประสาทสัมผัสทางกลิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลัวยมีรสชาติเป็นอย่างไร 2. เนื้อสัตว์ที่เด็ก ๆ ชอบทานมีรสชาติเป็นอย่างไร 3. ผัก ผลไม้ที่เด็ก ๆ ชอบทานมีรสชาติอย่างไร
	1.5 ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวสัมผัส	<ol style="list-style-type: none"> 1. หนังสือเล่มนี้มีผิวสัมผัสอย่างไร 2. หนังสือเล่มนี้มีความหนาเท่าไร 3. หนังสือเล่มนี้มีความแหลมคมหรือไม่ ที่ไหน
	2.คำถามให้ทบทวนความจำ	
	2.1 ทบทวนเกี่ยวกับชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในนิทานเรื่องนี้มีสัตว์อะไรบ้าง 2. ในนิทานเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ใด 3. ในนิทานเรื่องนี้ สัตว์ตัวใดเป็นหัวหน้าป่า 4. ในนิทานเรื่องนี้ สัตว์อะไรที่เป็นสัตว์สี่เท้า 5. ในนิทานเรื่องนี้ สัตว์อะไรเป็นสัตว์ปีก

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ	2.2 ทบทวนเกี่ยวกับรายละเอียดของ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในเรื่องนี้ สิ่งนอกความคิดคืออะไร 2. ในนิทานเรื่องนี้ ค้างคาวออกหากินเวลาใด 3. ในนิทานเรื่องนี้ สิ่งใดทำหน้าที่อะไร 4. ในนิทานเรื่องนี้ ค้างคาวมีนิสัยเป็นอย่างไร 5. ในนิทานเรื่องนี้ เสือมีนิสัยอย่างไร
	2.3 ทบทวนเกี่ยวกับเรื่องราวและเหตุการณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในนิทานเรื่องนี้ เกิดอะไรขึ้นในป่าแห่งนี้ 2. ในนิทานเรื่องนี้ เกิดอะไรขึ้นระหว่างสัตว์สี่เท้ากับสัตว์ปีก 3. ในนิทานเรื่องนี้ เหตุการณ์เกิดขึ้นเวลาใด 4. ในนิทานเรื่องนี้ เหตุการณ์อะไรที่ทำให้ค้างคาวออกหากินตอนกลางคืน 5. ในนิทานเรื่องนี้ เกิดอะไรขึ้น ทำไมสัตว์ในป่าจึงเหลือน้อยลง
	2.4 ทบทวนเกี่ยวกับจำนวน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในนิทานเรื่องนี้ มีสัตว์ทั้งหมดกี่ตัว 2. ในนิทานเรื่องนี้ มีสัตว์สี่เท้ากี่ตัว 3. ในนิทานเรื่องนี้ มีสัตว์ปีกกี่ตัว 4. ในนิทานเรื่องนี้ สิ่งใดมีการเรียกประชุมกี่ครั้ง 5. ในนิทานเรื่องนี้ มีสิ่งใดกี่ตัว

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ	3.คำถามให้บอกความหมาย	
	3.1 บอกเกี่ยวกับความหมายหรือคำจำกัดความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคีหมายความว่าอะไร 2. นกมีหูหนุมมีปีกหมายถึงสัตว์อะไร 3. เจ้าป่าหมายถึงอะไร 4. สัตว์กินพืชเป็นอาหารหมายความว่าอะไร 5. สัตว์กินเนื้อเป็นอาหารหมายความว่าอะไร
	3.2 บอกเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ป่ามีลักษณะอะไร 2. บ้านของนกเรียกว่าอะไร 3. ความสามัคคีมีลักษณะอย่างไร 4. ความแตกแยกมีลักษณะอะไร 5. การประชุมมีลักษณะอย่างไร
	3.3 ปริศนาคำทาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัตว์อะไรเอ่ย นกมีหูหนุมมีปีก 2. อะไรเอ่ย ตัวโตใหญ่มาก อาศัยอยู่ในป่า 3. สัตว์อะไรเอ่ย ที่คอบาวที่สุดในโลก 4. สัตว์อะไรเอ่ย หัวลงดิน เทำขี้ฟ้า 5. อะไรเอ่ย กลางคืนกั้วตั้งกลางวันหัวหก

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ (ต่อ)	4.คำถามชี้แจง 4.1 เลือกตอบจากสิ่งที่กำหนดให้มากกว่า 1 สิ่ง 4.2 เลือกตอบจากรูปภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ อยากรู้ว่าเป็นสัตว์อะไรในเรื่องนี้ 2. สัตว์อะไรบินไม่ได้ในเรื่องนี้ 3. ระหว่าง เสือ ลิง นก สัตว์ตัวใดกินเนื้อเป็นอาหาร 4. เสือ สิงโต ลิง นก ค้างคาว เด็ก ๆ อยากรู้ว่าเป็นอะไร 5. เด็ก ๆ ชอบสัตว์อะไรมากกว่ากัน ระหว่าง เสือ กับ ค้างคาว <ol style="list-style-type: none"> 1. จากรูปภาพในนิทาน สัตว์ตัวใดที่ตัวใหญ่ที่สุด 2. จากภาพ สัตว์ตัวใดสวยที่สุด 3. จากภาพ สัตว์อะไรมีสีเทา 4. จากภาพ สัตว์อะไรเป็นสัตว์ปีก 5. จากภาพในนิทาน สัตว์อะไรที่ดุร้ายที่สุด
	5.คำถามถามนำ 5.1 ถามว่าใช่หรือไม่	<ol style="list-style-type: none"> 1. สิงโตตัวใหญ่ที่สุดในเรื่องนี้ใช่หรือไม่ 2. เสือจับสัตว์อื่นกินเป็นอาหารใช่หรือไม่ 3. ค้างคาวออกหากินในเวลากลางคืนใช่หรือไม่ 4. เสือไม่สามารถนำมาเลี้ยงในบ้านได้ใช่หรือไม่

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ (ต่อ)	5.2 ถามว่าเคยหรือไม่	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ เคยเห็นสิงห์หรือไม่ ที่ไหน 2. เด็ก ๆ เคยเข้าป่าหรือไหม ที่ไหน 3. เด็ก ๆ เคยจับเสือหรือไม่ ที่ไหน 4. เด็ก ๆ เคยมีเพื่อนที่มีนิสัยเหมือนค่างคาวหรือไม่ 5. เด็ก ๆ เคยมีความคิดที่เฉียบแหลมหรือไม่ คิดอะไร
	5.3 ถามว่าต้องการหรือไม่	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ ต้องการเลี้ยงเสือหรือไม่ 2. เด็ก ๆ ต้องการไปสวนสัตว์หรือไม่ 3. เด็ก ๆ ต้องการเพื่อนอย่างค่างคาวหรือไม่ 4. เด็ก ๆ ต้องการเป็นคนแข็งแรงเหมือนสิงโตหรือไม่ 5. เด็ก ๆ ต้องการเข้าป่าไปล่าสัตว์หรือไม่
	6.คำถามเร้าความสนใจ	
	6.1 ถามเพื่อให้ยกมือตอบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใครเคยเห็นสิงโตบ้าง 2. ใครเคยไปสวนสัตว์บ้าง 3. ใครเคยเห็นเสือตัวจริงบ้าง 4. ใครเคยเข้าไปในป่าบ้าง 5. ใครเคยเห็นค่างคาวบ้าง

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ (ต่อ)	6.2 ถามเพื่อให้ทำตามคำสั่ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใครเคยเห็นสิงโต ลองท่องคำคล้องจองพร้อมกัน 2. ใครที่เคยสวนสัตว์ ให้ร้องเพลงสวนสัตว์พร้อมกัน
ระดับสูง	<ol style="list-style-type: none"> 1.คำถามให้อธิบาย <ol style="list-style-type: none"> 1.1 อธิบายลักษณะ <ol style="list-style-type: none"> 1. จงอธิบายลักษณะของป่าที่อุดมสมบูรณ์ 2. จงอธิบายลักษณะที่น้ำเกรงขามของสิงโต 3. จงอธิบายลักษณะของเจ้าป่าที่เหมาะสม 4. จงอธิบายลักษณะของความคิดที่เฉียบแหลม 5. จงอธิบายลักษณะของสัตว์กินเนื้อ 1.2 อธิบายวิธีการ <ol style="list-style-type: none"> 1. จงอธิบายวิธีการสร้างความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน 2. จงอธิบายวิธีการหาอาหารของสัตว์สี่เท้า 3. จงอธิบายวิธีการปฏิบัติตนเป็นคนดี 4. จงอธิบายวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข 5. จงอธิบายวิธีการทำให้ป่าไม่อุดมสมบูรณ์ 	

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง	1.3 อธิบายเหตุการณ์ และเรื่องราว	<ol style="list-style-type: none"> 1. จงอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากความไม่สามัคคี 2. จงอธิบายเรื่องราวที่เกี่ยวกับความสามัคคี 3. จงอธิบายเหตุการณ์ที่บ้านของเด็ก ๆ ที่เหมือนกับในป่านี้
	1.4 อธิบายประโยชน์และโทษ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จงอธิบายประโยชน์ของความสามัคคี 2. จงอธิบายโทษของความสามัคคี 3. จงอธิบายข้อดีของการมีเพื่อนแบบลิง 4. จงอธิบายข้อเสียของการมีเพื่อนแบบค่างคาว 5. จงอธิบายประโยชน์และโทษของการที่มีผู้นำที่เข้มแข็งเหมือนสิงโต
	2.คำถามให้เปรียบเทียบ	
	2.1 เปรียบเทียบความเหมือน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสือกับสิงโตเหมือนกันอย่างไร 2. สิงโตกับลิงเหมือนกันตรงไหน 3. ค่างคาวกับหนูเหมือนกันอย่างไร 4. ค่างคาวกับนกเหมือนกันตรงที่ใด 5. ลิงกับคนมีความเหมือนกันที่ใด

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง	2.2 เปรียบเทียบความต่าง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสือกับสิงโตต่างกันอย่างไร 2. สิงโตกับลิงต่างกันตรงไหน 3. ค้างคาวกับหนูต่างกันอย่างไร 4. ค้างคาวกับนกต่างกันตรงที่ใด 5. ลิงกับคนมีความต่างกันที่ใด
	2.3 เปรียบเทียบขนาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสือกับสิงโต ใครตัวโตกว่ากัน 2. ปากกับบ้าน อะไรที่มีขนาดใหญ่กว่าและอะไรเล็กกว่า 3. นกกับหนู ใครตัวโตกว่ากัน 4. อะไรตัวใหญ่กว่ากัน ระหว่างค้างคาวกับลิง 5. อะไรที่ตัวเล็กกว่ากัน ระหว่างงูกับไส้เดือน
	2.4 เปรียบเทียบความยาว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ค้างคาวกับหนู ใครมีหูยาวกว่ากัน 2. หางเสือกับหางลิง หางใครยาวกว่ากัน 3. หางใครสั้นกว่าระหว่าง สิงโตกับลิง 4. ระหว่างขนของสิงโตกับขนของลิง ขนของใครสั้นกว่ากัน 5. ขาของลิงกับขาของคน ขาใครยาวกว่ากัน
	2.5 เปรียบเทียบความเร็ว	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสือกับสิงโต ใครวิ่งเร็วกว่ากัน 2. ลิงกับช้าง ใครขึ้นต้นไม้เร็วกว่ากัน 3. นกกับค้างคาวใครบินได้เร็วกว่ากัน 4. หนูกับค้างคาว ใครวิ่งเร็วกว่ากัน

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง	2.6 เปรียบเทียบความแข็งแรง	<ol style="list-style-type: none"> 1. สิงโตกับเสือใครแข็งแรงกว่ากัน 2. ลิงกับเสือ ใครแข็งแรงกว่ากัน 3. ฟันของใครแข็งแรงกว่ากัน ระหว่างเสือกับลิง
	3.คำถามให้จำแนกประเภท	
	3.1 จัดกลุ่ม	<ol style="list-style-type: none"> 1. นิทานเรื่องนี้แบ่งสัตว์ได้เป็นกี่กลุ่ม อะไรบ้าง 2. จงจัดกลุ่มประเภทของสัตว์สี่เท้า 3. จงจัดกลุ่มประเภทของสัตว์ปีก 4. สัตว์ใดบ้างที่เป็นสัตว์กินเนื้อ 5. สัตว์ใดบ้างที่เป็นสัตว์กินพืช
	3.2 เรียงลำดับ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้เรียงลำดับสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ไปหาเล็กที่สุด 2. ให้เรียงลำดับสัตว์ที่มีขนาดเล็กที่สุด ไปหาใหญ่ที่สุด 3. จงจัดลำดับสัตว์ที่มีจำนวนขามากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 4. จงจัดลำดับสัตว์ที่มีจำนวนขาน้อยที่สุดไปหามากที่สุด 5. ให้เด็ก ๆ เรียงลำดับสัตว์ที่ชอบมากที่สุดไปหาสัตว์ที่ชอบน้อยที่สุด
	3.3 จับคู่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้เด็ก ๆ จับคู่สัตว์กับที่อยู่อาศัย 2. ให้เด็ก ๆ จับคู่สัตว์กับอาหาร 3. ให้เด็ก ๆ จับคู่สัตว์กับจำนวนขา 4. ให้เด็ก ๆ จับคู่สัตว์กับสัตว์ที่มักเป็นศัตรูกัน 5. เด็ก ๆ จงลองจับคู่สัตว์กับเวลาที่ออกมาหากิน

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	4.คำถามให้ยกตัวอย่าง	
	4.1 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. จงบอกชื่อสัตว์ปีกที่อยู่ในเรื่องนี้มาคนละ 1 ชื่อ 2. จงบอกชื่อที่อยู่อาศัยของสัตว์มาคนละ 1 ชื่อ 3. ให้เด็ก ๆ ยกตัวอย่างสัตว์ที่เล่าในเรื่องนี้มาคนละ 1 ชื่อ 4. ให้เด็ก ๆ ลองบอกชื่ออาหารของสัตว์มาคนละ 1 ชนิด 5. จงยกตัวอย่างต้นไม้ที่บ้านของเด็ก ๆ มาคนละ 1 ชนิด
	4.2 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องราว	<ol style="list-style-type: none"> 1. จงยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เด็ก ๆ ประทับใจในเรื่องนี้มาคนละ 1 เรื่อง 2. จงยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เด็ก ๆ ไม่ประทับใจในเรื่องนี้มาคนละ 1 เรื่อง 3. ให้เด็ก ๆ ยกตัวอย่างเหตุการณ์ความไม่สงบในป่าแห่งนี้มาคนละ 1 เรื่อง
	4.3 ยกตัวอย่างประโยชน์และโทษ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลองบอกประโยชน์ของความสามัคคีมาคนละ 1 ประโยชน์ 2. ลองบอกโทษของความสามัคคีมาคนละ 1 ประโยชน์ 3. จงยกตัวอย่างข้อเสียของการมีเพื่อนชอบยุแหย่มาคนละ 1 ชนิด 4. จงยกตัวอย่างข้อดีของการมีเพื่อนที่ดี 5. จงบอกข้อดีและข้อเสียของการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	5.คำถามให้วิเคราะห์ 5.1 ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น 5.2 ถามเพื่อให้หาเหตุและผล 5.3 ถามเพื่อให้แก้ปัญหา	<ol style="list-style-type: none"> เด็ก ๆ คิดว่าค้างคาวมีลักษณะอย่างไร เด็ก ๆ คิดว่าเจ้าลิงมีลักษณะอย่างไร เด็ก ๆ คิดว่าป่าแห่งนี้เป็นอย่างไ เด็ก ๆ คิดว่าความสามัคคีคืออะไร เด็ก ๆ คิดว่าใครควรจะเป็นเจ้าแห่งป่า <ol style="list-style-type: none"> เพราะเหตุใดลิงโตจึงได้เป็นเจ้าป่า เพราะเหตุใดค้างคาวจึงไม่มีเพื่อน เพราะเหตุใดสัตว์จึงเหลือน้อยลง เพราะเหตุใดจึงต้องมีความสามัคคี เพราะเหตุใดจึงต้องหากินตอนกลางคืน <ol style="list-style-type: none"> เด็ก ๆ มีวิธีในการจัดการอย่างไรกับเพื่อนที่มีนิสัยเหมือนค้างคาว เด็ก ๆ จะมีวิธีการอย่างไร ในการสร้างความสามัคคี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	6.คำถามให้สังเคราะห์	
	6.1 ถามเพื่อให้คาดเดาเหตุการณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถ้าสัตว์ในเรื่องนี้ทุกตัวพูดได้ เด็ก ๆ คิดว่าจะเป็นอย่างไร 2. และถ้าพูดได้ จะพูดว่าอะไรบ้าง 3. ถ้าป่าแห่งนี้ไม่มีความสามัคคีกันจะเกิดอะไรขึ้น 4. ถ้าสัตว์ป่าแห่งนี้มีสัตว์ที่หัวเราะได้ เด็ก ๆ คิดว่าตัวใดจะหัวเราะดังที่สุด 5. ถ้าเด็ก ๆ สามารถคุยกับสัตว์เข้าใจได้ จะเกิดอะไรขึ้น
	6.2 ถามเพื่อให้แต่งเรื่องใหม่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถ้านิทานเรื่องนี้ไม่จบแบบนี้ ควรจะจบแบบใด 2. ให้เด็ก ๆ ลองแต่งเรื่องใหม่จากภาพในนิทานเรื่องนี้ 3. ถ้าเรื่องนี้ไม่ได้ชื่อ “สงครามสัตว์ป่า” ควรชื่ออะไร 4. ให้เด็ก ๆ ลองแต่งตอนจบของเรื่อง 5. ถ้าจะแต่งเรื่องใหม่ ให้เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่อื่น เด็ก ๆ จะแต่งว่าอย่างไร
	6.3 ถามเพื่อให้ตอบขั้นตอน หรือวิธีการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถ้าเด็ก ๆ จะเรียกประชุมเพื่อน ๆ เหมือนสิงโตเจ้าป่า เด็ก ๆ จะมีวิธีการอย่างไร 2. ถ้าเด็ก ๆ อยู่ในป่า จะมีวิธีการกำจัดค้างคาวอย่างไร 3. ถ้าเด็ก ๆ อยู่ในป่า จะมีวิธีการกำจัดเสือดาวอย่างไร

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการตั้งคำถามจากนิทานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ เรื่อง สงครามสัตว์ป่า (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	6.4 ถามเพื่อให้กำหนดข้อคิด	1. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่าอะไร 2. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรบ้าง
	7.คำถามให้ประเมินค่า	
	7.1 ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี	1. ค้างคาวนิสัยดีหรือไม่ อย่างไร 2. เสือมีนิสัยดีหรือไม่ อย่างไร 3. การที่เจ้าลิงมีความคิดที่ฉลาดนั้นดีหรือไม่ 4. นิสัยของสิงโตเจ้าป่าดีหรือไม่ 5. ป่าที่มีความสามัคคีนี้ดีหรือไม่ อย่างไร
	7.2 ตัดสินว่าควรเขาเป็นแบบอย่างหรือไม่ควร	1. เด็ก ๆ จะเอาเยี่ยงอย่างนิสัยของค้างคาวหรือไม่ 2. เด็ก ๆ จะเอาเยี่ยงอย่างเจ้าความฉลาดของเจ้าลิงหรือไม่ เพราะอะไร 3. เด็ก ๆ ควรหานิสัยของสัตว์ป่าเรื่องนี้มาเป็นแบบอย่างหรือไม่ 4. เด็ก ๆ ควรมีความสามัคคีเหมือนสัตว์ป่าในเรื่องนี้หรือไม่ 5. นิสัยของสิงโตในเรื่องนี้ควรเขาเป็นแบบอย่างหรือไม่ เพราะอะไร
	7.3 ตัดสินว่าจะเลือกหรือไม่เลือก	1. เด็ก ๆ จะเลือกเป็นอย่างเจ้าลิงหรือไม่ เพราะอะไร 2. เด็ก ๆ จะเลือกเป็นค้างคาวหรือไม่ เพราะอะไร 3. เด็ก ๆ อยากเป็นเสือหรือไม่ เพราะอะไร 4. เด็ก ๆ อยากเป็นลิงหรือไม่ เพราะอะไร 5. เด็ก ๆ อยากเป็นค้างคาวหรือไม่ เพราะอะไร

ตารางที่ 11 นิทานที่ครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเลือกอ่านและใช้ในการตั้งคำถาม
ลงในแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล จำนวน 246 คน

เรื่อง	จำนวน (คน)
1. กุ๊กไก่ปวดท้อง	14
2. กระจุกกระจิกกระจุกกระจิกกระจัก	11
3. หมูสามตัว	9
4. หนูน้อยหมวกแดง	8
5. เจ้าหญิงนิทรา	7
6. สโนไวท์	6
7. กระจ่างกับเต่า	5
8. สุนัขจิ้งจอกกับเงา	4
9. ราชสีห์กับหนู	3
10. ลูกเปิดขี้เหว	3
11. ดอกไม้แสนสวย	3
12. ข้าว	3
13. สวนสัตว์มหาสนุก	2
14. กระจ่าง กระจ่าง	2
15. ขอโทษ ขอโทษ	2
16. ขอบคุณ ขอบคุณ	2
17. พระราชาบนดาวสีเขียว	2
18. เรือใบไม้	2
19. ลูกหมีใจดี	2
20. ปลาเจ็ดตัว	2
21. ของขวัญล้ำค่า	2
22. นกยูงผู้เสียสละ	2
23. คุณตาหนวดยาว	2
24. ครอบครัวมีสุข	2
25. ต้นไม้ที่รัก	2
26. เจ้าลายลูกแมวจอมชน	2
27. เจ้าหญิงบนหอคอย	2
28. ชาวนากับงูเห่า	2

ตารางที่ 11 นิทานที่ครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเลือกอ่านและใช้ในการตั้งคำถามลงในแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล (ต่อ)

เรื่อง	จำนวน (คน)
29. คำอธิษฐานของเนิบนาบ	2
30. เทพธิดาแห่งมารยาท	2
31. แม่มดกับนางฟ้า	1
32. อะไรหนอ...รออยู่ ปลายเส้นเชือก	1
33. ลิงกับเนยแข็ง	1
34. มีดโกน	1
35. ทองดำน้อย	1
36. สิ่งโตเจ็ดตัวกับวัวตัวผู้ตัวหนึ่ง	1
37. นายพรานกับนก	1
38. อุ่นเปรี้ยว	1
39. กาดำดำกับหงส์ขาว	1
40. สุนัขจิ้งจอกกับนกกระสา	1
41. ช่างทำรองเท้า	1
42. ไข่ทองคำ	1
43. เจ้าชายกบ	1
44. กบเลือกนาย	1
45. เพื่อนใหม่ของลูงหมี	1
46. คุณพ่อยอดนักแปร่งฟัน	1
47. ผจญภัยเมืองผักแสนสุข	1
48. ลูกอนกกินผลไม้	1
49. หนูนิดไม่อยากกินผัก	1
50. หนูนิดไม่อยากไปโรงเรียน	1
51. หนูนิดไม่อยากมีน้อง	1
52. แม่ขา...อุ้มหน่อย	1
53. มหัศจรรย์วันของหนู	1
54. วัวจอมพลัง	1
55. สองพี่น้อง	1
56. แพะเจ้าปัญญา	1

ตารางที่ 11 นิทานที่ครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเลือกอ่านและใช้ในการตั้งคำถาม
ลงในแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล (ต่อ)

เรื่อง	จำนวน (คน)
57. เจ้าหญิงเงือกน้อย	1
58. เด็กหญิงไม้ขีดไฟ	1
59. เด็กเลี้ยงแกะ	1
60. มดขยันกับจ๊กจั่นเสียงใส	1
61. คุณแม่รักซักผ้า	1
62. กระท่ายตื่นตูม	1
63. ฮันเซล กับ เกรเทล	1
64. แพะสามตัว	1
65. แก้วหน้าม้า	1
66. กบน้อยดูดาว	1
67. ไกรทอง	1
68. อี้อ่างกับบัว	1
69. การเดินทางแสนสนุก	1
70. ไข่มุกคุณค่า	1
71. ร่างกายของฉัน	1
72. ขนเทากับเงาในน้ำ	1
73. ช้างซีโมโห	1
74. อนุบาลช้างเบิ้ม	1
75. จระเข้ขี้แย	1
76. เม่นขี้ใจจน	1
77. กระท่ายน้อยมอมแมม	1
78. กุ้งกิ้งไปโรงเรียน	1
79. หมูน้อยขี้หวง	1
80. กระรอกน้อยไม่มีระเบียบ	1
81. จิ้งจอกน้อยนิสัยดี	1
82. ลิงน้อยขอโทษ	1
83. ปลาวาฬสีน้ำเงิน	1
84. กระท่ายน้อยไม่อยากนอน	1

ตารางที่ 11 นิทานที่ครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเลือกอ่านและใช้ในการตั้งคำถาม
ลงในแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล (ต่อ)

เรื่อง	จำนวน (คน)
85. เสียง...อะไรเอ๋ย	1
86. เกาะมหัศจรรย์	1
87. ไข่เอ๋จอมเกร	1
88. ราชสีห์ชนปุ๋ยกับหนูจืดตัวจ้อย	1
89. พ่อของฉันเป็นยักษ์ใหญ่	1
90. หนอนน้อยจอมเขมือบ	1
91. แม่คนน้อยกับคาถาก่อนนอน	1
92. วาฬใหญ่ยิ้มไม่เป็น	1
93. กาจอมตะกละ	1
94. ถาดทองคำ	1
95. หนูตัวเดียว	1
96. ลิงกับจระเข้	1
97. สามสหาย	1
98. หงส์ทองคำ	1
99. นิทานดวงดาว	1
100. มดตะนอยแหวคอด	1
101. นิทานจากฟากฟ้า	1
102. หรรษา อีสป ดินปั้น	1
103. ลูกเต่าตัวมเตี้ยม	1
104. ไก่แดงแสนขยัน	1
105. แม่ไก่ขนแดง	1
106. โสนน้อยเรือนงาม	1
107. อุทัยเทวี	1
108. 50 นิทานปริศนา	1
109. ช้างตม้น	1
110. หิ่งห้อยฉายแสง	1
111. ดอกไม้ผจญภัย	1
112. ปลาทองผู้เยอหยิ่ง	1

ตารางที่ 11 นิทานที่ครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเลือกอ่านและใช้ในการตั้งคำถาม
ลงในแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล (ต่อ)

เรื่อง	จำนวน (คน)
113. เจี้ยกน้อยเล็กเกเร	1
114. เมฆน้อยผจญภัย	1
115. แม่มดดำปี๋	1
116. ช้างเกกมะเหรก เลื้อยเกเร	1
117. จอชน้อยมีน้อง	1
118. กระดองลายกับกระต่ายหูเรียว	1
119. ทหารดีบุกผู้ทรหด	1
120. จี๊เอ่ลู่กรัก	1
121. ยามเช้าเบิกบาน	1
122. บ้านฉันสบายดี	1
123. ฉันทัวกลม	1
124. เจ้าหญิง 12 องค์	1
125. เท้งเต้ง	1
126. จันท์เจ้าขา	1
127. แมงมุมลาย	1
128. เจ้าชายปลา	1
129. เขี่ยวกับกา	1
130. หมาจิ้งจอกกับแพะ	1
131. ม้ากับราชสีห์	1
132. บิ๊กซ่า ซี้โมโห	1
133. กากะห่ายกับเหยือกน้ำใบโต	1
134. หนูจืดกระจัดอยร่อยกับหนูจ่อยกระจัดวิต	1
135. ไก่น้อยกับพลอยสีแดง	1
136. โก๊ะเลี้ยงแกะ	1
137. จอมขอ จ้อ เจี้ยก เจี้ยก	1
138. หงส์น้อยหัดบิน	1
139. ทักทอกลัวเงา	1
140. จี๊เอ่ อร์อัยจ้ง	1

ตารางที่ 11 นิทานที่ครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเลือกอ่านและใช้ในการตั้งคำถาม
ลงในแบบบันทึกการใช้คำถามของครูอนุบาล (ต่อ)

เรื่อง	จำนวน (คน)
141. ครอบครัวนักเดินทาง	1
142. ตลาดน้ำ อ้า...อรัย	1
143. ชนมหาลัย กระทงน้อย	1
144. ชนมครก น่าแคะ	1
145. กุ้งกิ้งรักเพื่อน	1
146. สัตว์เพื่อนรัก	1
147. เด็กชนกับกบ	1
148. นากซึกิ้ว	1
149. แรดซังอน	1
150. นางฟ้าสิริรุ่ง	1
151. วงล้อปริศนา	1
152. การเดินทางของข้าวเปลือก	1
153. น้ำใสแบ่งให้นะ	1
154. ไข่น้อยอยากมีขา	1
155. ตีตตีกับตุ๊ดตุ๋	1
156. มด ยักษ์เล็กผู้ทรงพลัง	1
157. วังซ็อกโกแลต	1
158. ฉันจะเก็บบ้างนะ	1
159. นกกางเขน	1
160. จี๊กี่ อยากรมีเพื่อน	1
161. ลูกหมีเจ้าปัญญา	1
162. นิทานกลางแปลง	1
163. อีเด็งเค็งคั้ง	1
164. คุณเงาใจดี	1
165. คุณฟองพินหลอ	1
รวม	246

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ	1.คำถามให้สังเกต	
	1.1 ผ่านประสาทสัมผัสทางตา	1. จากปกนิทานเด็ก ๆ เห็นอะไรบ้างคะ 2. สิ่งของเด็ก ๆ เห็นพวกมันมีสีอะไรบ้าง 1. ปกนิทานเล่มนี้มีสีอะไร 2. กุ๊กไก่กินลูกกวาดสีอะไร 3. กุ๊กไก่มีสีอะไร 4. จากหน้าปกมีสีอะไรบ้าง 5. จากหน้าปก กุ๊กไก่กำลังทำอะไร 6. ลูกกวาดมีสีอะไรบ้าง
	1.2 ผ่านประสาทสัมผัสทางหู	-
	1.3 ผ่านประสาทสัมผัสทางจมูก	-
	1.4 ผ่านประสาทสัมผัสทางลิ้น	-
	1.5 ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนังสัมผัส	-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ	2.คำถามให้ทบทวนความจำ 2.1 ทบทวนเกี่ยวกับชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวละครในเรื่องมีสัตว์อะไรบ้าง 2. กุ๊กไก่คือใคร 3. ใครพาคุ๊กไก่ไปหาหมอ 4. หมอชื่ออะไร 5. ใครเป็นเพื่อนคุ๊กไก่บ้าง 6. กุ๊กไก่ไปหาใคร 7. ใครเป็นคนรักษาคุ๊กไก่ 8. หมอทำงานที่ไหน 9. ใครกินลูกกวาดกับคุ๊กไก่บ้าง 10. กุ๊กไก่ไปหาหมอกับใครบ้าง 11. ใครบอกไม่ให้คุ๊กไก่กินลูกกวาด 12. เวลาปวดท้องคุ๊กไก่ไปหาใคร 13. คนที่รักษาคุ๊กไก่เรียกว่าอะไร 14. สัตว์ที่เป็นหมอในเรื่องนี้คือสัตว์อะไร 15. กุ๊กไก่เจอใครบ้างตอนไปหาหมอ 16. มีสัตว์อะไรบ้างที่ปวดท้องเหมือนคุ๊กไก่ 17. มีลูกสัตว์อะไรบ้างที่มาหาป่าหมอ

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ		<ol style="list-style-type: none"> 18. กุ๊กไก่คือใคร 19. ใครพาคุ๊กไก่ไปหาหมอ 20. หมอชื่ออะไร 21. ใครเป็นเพื่อนคุ๊กไก่บ้าง 22. กุ๊กไก่ไปหาใคร 23. ใครเป็นคนรักษาคุ๊กไก่ 24. หมอทำงานที่ไหน 25. มีลูกสัตว์อะไรบ้างที่มาหาป่าหมอ 26. เวลาปวดท้องคุ๊กไก่ไปหาใคร 27. กุ๊กไก่ไปหาหมอกับใครบ้าง 28. ใครบอกไม่ให้คุ๊กไกกินลูกกวาด 29. คนที่รักษาคุ๊กไก่เรียกว่าอะไร 30. สัตว์ที่เป็นหมอในเรื่องนี้คือสัตว์อะไร 31. กุ๊กไก่เจอใครบ้างตอนไปหาหมอ 32. มีสัตว์อะไรบ้างที่ปวดท้องเหมือนคุ๊กไก่

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ	2.2 ทบทวนเกี่ยวกับรายละเอียดของ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. กุ๊กไก่กินลูกกวาดแล้วรู้สึกอย่างไร 2. กุ๊กไก่ปวดท้องแล้วร้องครางอย่างไร 3. หมอบอกกุ๊กไก่ว่ากินอะไรมาจึงปวดท้อง 4. และสาเหตุที่ปวดท้องเพราะอะไร 5. กุ๊กไก่กินอะไรเข้าไป 6. อะไรทำให้กุ๊กไก่ปวดท้อง 7. ลูกกวาดมีรสชาติอะไรบ้าง 8. กุ๊กไก่มีอาการอะไรบ้าง 9. เวลาปวดท้องกุ๊กไก่ ทำอะไร 10. กินลูกกวาดแล้วเป็นอะไร 11. สัตว์ทุกตัวที่ปวดท้องมีอาการอย่างไร 12. และสัตว์ทุกตัวร้องอย่างไร 13. ลูกนกร้องอย่างไร เมื่อปวดท้อง 14. ป้าหมอมัทำหน้าที่อะไร

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ	2.3 ทบทวนเกี่ยวกับเรื่องราวและเหตุการณ์	<ol style="list-style-type: none"> เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นอย่างไร เกิดอะไรขึ้นกับกุ๊กไก่ เกิดอะไรขึ้นเมื่อไปหาคุณหมอ ทำไมกุ๊กไก่จึงปวดท้อง ทำไมสัตว์ทุกตัวจึงปวดท้อง ป้าหมอหมีบอกพวกสัตว์ว่าเป็นอะไร ต้องทำอะไรจึงจะหายปวดท้อง สัตว์ทุกตัวทำอะไรเมื่อป้าหมอหมีบอก หลังจากที่ป้าหมอหมีรักษาให้ อาการปวดท้องของกุ๊กไก่เป็นอย่างไร ทำไมกุ๊กไก่จึงปวดท้อง ทำไมสัตว์ทุกตัวจึงปวดท้อง
	2.4 ทบทวนเกี่ยวกับจำนวน	<ol style="list-style-type: none"> ตัวละครในเรื่องมีกี่ตัว มีลูกกวาดกี่เม็ด มีลูกกวาดกี่สี มีกี่คนที่พากุ๊กไก่ไปหาหมอ กุ๊กไก่มีเพื่อนทั้งหมดกี่คน มีไก่ทั้งหมดกี่ตัวในเรื่องนี้

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ (ต่อ)	3.คำถามให้บอกความหมาย	
	3.1 บอกเกี่ยวกับความหมายหรือคำจำกัดความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. หมอคือใคร 2. คนที่รักษาคนป่วยหมายถึงใคร 3. ลูกกวาดคืออะไร 4. ที่ทำงานของหมอคืออะไร 5. ลูกกวาดสีจุดจุด หมายถึงความอะไร 6. อาหารที่มีประโยชน์หมายถึงอะไร 7. อาหารที่ไม่มีประโยชน์หมายถึงอะไร
	3.2 บอกเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาหารที่มีประโยชน์มีลักษณะอย่างไร 2. อาหารที่ไม่มีประโยชน์มีลักษณะอย่างไร
	3.3 ปริศนาคำทาย	-
	4.คำถามชี้บ่ง	
	4.1 เลือกตอบจากสิ่งที่กำหนดให้มากกว่า 1 สิ่ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ ชอบสัตว์ตัวใดมากที่สุดในเรื่องนี้ 2. เด็ก ๆ อยากเป็นสัตว์ตัวใดในเรื่องนี้ 3. อาหารอะไรที่เด็ก ๆ ควรรับประทาน 4. อาหารอะไรที่เด็ก ๆ ไม่ควรรับประทาน 5. สัตว์ตัวใดในเรื่องที่ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ (ต่อ)		<ol style="list-style-type: none"> 6. ระหว่าง กุ๊กไก่ ลูกกบ ลูกกวาด เด็ก ๆ อยากรับสัตว์ตัวใด 7. ลูกแมว ลูกนกแก้ว และลูกนกกระเจิบ สัตว์ตัวใดไม่ได้ไปหาหมอ 8. อาหารชนิดใดบ้างที่เด็ก ๆ ควรรับประทาน 9. และที่ไม่ควรรับประทาน
4.2	เลือกตอบจากรูปภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จากภาพ สัตว์ตัวใดกำลังร้องไห้
5.คำถามถามนำ		
5.1	ถามว่าใช่หรือไม่	<ol style="list-style-type: none"> 1. กุ๊กไก่กินลูกกวาดมากเกินไปใช่หรือไม่ 2. ลูกกวาดที่กุ๊กไก่กินสีสดขนาดใช่หรือไม่ 3. แม่ไก่พากุ๊กไก่ไปหาหมอใช่หรือไม่ 4. มีสัตว์มากมายที่ปวดท้องมาหาป่าหมอมมีใช่หรือไม่ 5. ลูกกวาดเป็นสิ่งที่มียุขไนใช่หรือไม่ 6. สีที่ใสในลูกกวาดสามารถกินได้ใช่หรือไม่ 7. กุ๊กไก่กินลูกกวาดเข้าไปจำนวนมากใช่หรือไม่ 8. ป่าหมอบอกให้กุ๊กไก่อย่ากินลูกกวาดสีสดขนาดใช่หรือไม่

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ (ต่อ)	5.2 ถามว่าเคยหรือไม่	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ เคยกินลูกกวาดหรือไม่ 2. เด็ก ๆ เคยกินลูกกวาดสีสดขนาดหรือไม่ 3. เด็ก ๆ เคยปวดท้องหรือไม่ 4. เด็ก ๆ เคยปวดท้องเพราะอาหารที่ทานเข้าไปหรือไม่ 5. เด็ก ๆ เคยทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรือไม่ 6. เด็ก ๆ เคยไปหาคุณหมอมหรือไม่ 7. เด็ก ๆ เคยกินลูกกวาดแล้วปวดท้องหรือไม่ 8. เด็ก ๆ เคยเห็นคนที่ปวดท้องหรือไม่ 9. เด็ก ๆ เคยกินลูกกวาดมากเกินไปจนปวดท้องหรือไม่ 10. เด็ก ๆ เคยเห็นคนที่ปวดท้องหรือไม่ 11. เด็ก ๆ เคยเป็นโรคที่เกี่ยวข้องกับการทานอาหารหรือไม่ 12. เด็ก ๆ เคยไปหาคุณหมอเพราะปวดท้องหรือไม่ 13. เด็ก ๆ เคยไม่เชื่อฟังคุณพ่อคุณแม่หรือไม่
	5.3 ถามว่าต้องการหรือไม่	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ ต้องการรับประทานลูกกวาดหลากสีหรือไม่ 2. เด็ก ๆ ต้องการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์หรือไม่ 3. เด็ก ๆ ต้องการรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรือไม่

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับต่ำ (ต่อ)	6.คำถามเร้าความสนใจ 6.1 ถามเพื่อให้ยกมือตอบ 6.2 ถามเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจ	- -
ระดับสูง	1.คำถามให้อธิบาย 1.1 อธิบายลักษณะ 1.2 อธิบายวิธีการ 1.3 อธิบายเหตุการณ์ และเรื่องราว	<ol style="list-style-type: none"> 1. เวลาเด็ก ๆ ปวดท้อง เด็ก ๆ ร้องอย่างไร 2. ลูกกวาดมีลักษณะอย่างไร 3. อาการปวดท้องเป็นอย่างไร 4. เวลาปวดท้อง เด็ก ๆ มีลักษณะอย่างไร 5. ลูกสัตว์มีลักษณะอย่างไร 6. ลักษณะของกุ๊กไก่ปวดท้องเป็นอย่างไร <ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ ลองบอกวิธีการเลือกรับประทานอาหาร 2. ให้อธิบายวิธีรักษาอาการปวดท้อง 3. เด็ก ๆ ลองบอกวิธีการทำให้ร่างกายแข็งแรง <ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดเหตุการณ์อะไรบ้างเกี่ยวกับกุ๊กไก่ 2. หลังจากที่กุ๊กไก่กินลูกกวาดแล้วเกิดอะไรขึ้นบ้าง 3. เกิดอะไรขึ้น ตอนที่กุ๊กไก่ไปรอป่าหมอ

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง		<ol style="list-style-type: none"> 4. กุ๊กไก่ทำอะไรต่อไปหลังจากที่หาป่าหมอมหิเสร็จแล้ว 5. เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นที่คลินิก 6. เกิดอะไรขึ้นกับกุ๊กไก่บ้าง 7. เหตุการณ์อะไรที่ทำให้แม่พากุ๊กไก่ไปพบป่าหมอมหิ
	1.4อธิบายประโยชน์และโทษ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จงบอกประโยชน์ของการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ 2. จงบอกโทษของการรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ 3. โทษของการรับประทานอาหารสกปรกมีอะไรบ้าง 4. การกินลูกกวาดทำให้เกิดอะไรขึ้นบ้าง 5. ถ้ากินลูกกวาดมากเกินไปจะเกิดโทษอะไรบ้าง 6. และลูกกวาดมีประโยชน์อะไรบ้าง 7. ถ้ากินลูกกวาดและขนมหวาน แล้วถ้าไม่แปรงฟันจะมีโทษอย่างไร 8. โทษของการไม่แปรงฟันมีอะไรบ้าง 9. ประโยชน์ของร่างกายที่แข็งแรงมีอะไรบ้าง 10. การไปพบคุณหมอบ่อย ๆ มีประโยชน์และโทษอย่างไรบ้าง 11. การที่เด็ก ๆ รับประทานอาหารที่ไม่มีสีน้ำตาลจะมีประโยชน์อย่างไร 12. ถ้าเด็ก ๆ รับประทานอาหารที่มีสารปนเปื้อนจะมีโทษอย่างไร

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง	2.คำถามให้เปรียบเทียบ	
	2.1 เปรียบเทียบความเหมือน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กุ๊กไก่กับแม่ไก่เหมือนกันตรงไหน 2. สัตว์แต่ละชนิดเหมือนกันอย่างไร 3. ลูกนกกระเจี๊ยบกับนกแก้ว เหมือนกันอย่างไร
	2.2 เปรียบเทียบความต่าง	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัตว์แต่ละตัวต่างกันอย่างไร 2. ลูกกวาดที่มีสีสดชัดกับลูกกวาดไม่มีสีต่างกันอย่างไร 3. อาหารที่มีประโยชน์กับไม่มีประโยชน์ต่างกันตรงไหน 4. ร่างกายแข็งแรงกับร่างกายอ่อนแอ ต่างกันอย่างไร 5. คุณหมอกับคุณครูต่างกันอย่างไร 6. ลูกกวาดกับผลไม้ต่างกันอย่างไร 7. ปวดท้องกับปวดหัวต่างกันอย่างไร 8. ลูกนกกระเจี๊ยบกับนกแก้ว ต่างกันอย่างไร 9. ป้าหมอมี้กับแม่ไก่ต่างกันอย่างไร
	2.3 เปรียบเทียบขนาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. แม่ไก่กับกุ๊กไก่ใครตัวโตกว่ากัน
	2.4 เปรียบเทียบความเร็ว	-
	2.5 เปรียบเทียบความแข็งแรง	-

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง	2.4 เปรียบเทียบความเร็ว	-
	2.5 เปรียบเทียบความแข็งแรง	-
	3.คำถามให้จำแนกประเภท	
	3.1 จัดกลุ่ม	<ol style="list-style-type: none"> 1. นิทานเรื่องนี้มีสัตว์กี่ประเภท อะไรบ้าง 2. สัตว์ใดเป็นสัตว์สี่เท้า และสัตว์สองเท้า 3. นิทานเรื่องนี้แบ่งเป็นเด็ก กับผู้ใหญ่ได้อย่างไรบ้าง 4. ให้จัดกลุ่มอาหารที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ 5. ให้แบ่งประเภทของอาหารที่เหมาะสมกับเด็กและไม่เหมาะสมกับเด็ก 6. นิทานเรื่องแบ่งคนที่ปวดท้องและไม่ปวดท้อง ได้อย่างไร
	3.2 เรียงลำดับ	-
	3.3 จับคู่	-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	4.คำถามให้ยกตัวอย่าง 4.1 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยกตัวอย่างอาหารที่มีประโยชน์มาคนละ 1 ชนิด 2. ยกตัวอย่างอาหารที่ไม่มีประโยชน์มาคนละ 1 ชนิด 3. จงบอกชื่อสัตว์ที่ปวดท้องจากนิทานเรื่องนี้มาคนละ 1 ตัว 4. จงยกตัวอย่างสถานที่ที่ไปหาคุณหมอได้มาคนละ 1 ที่ 5. จงบอกชื่ออาหารที่ทำให้ปวดท้องมาคนละ 1 ชนิด 6. ยกตัวอย่างสิ่งที่ทำให้เด็ก ๆ ไม่สบายมาคนละ 1 อย่าง 7. ลองบอกชื่อของสิ่งที่เด็ก ๆ ชอบรับประทานมาคนละ 1 ชนิด 8. ลองบอกชื่อของสิ่งที่เด็ก ๆ ไม่ชอบรับประทานมาคนละ 1 ชนิด
	4.2 ยกตัวอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องราว	-
	4.3 ยกตัวอย่างประโยชน์และโทษ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยกตัวอย่างโทษของการไม่รับประทานอาหารที่มีประโยชน์มาคนละ 1 อย่าง 2. จงบอกโทษของการไม่แปรงฟันหลังรับประทานอาหารมาคน 1 ชนิด 3. จงบอกประโยชน์ของการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์มาคนละ 1 อย่าง 4. ลองบอกข้อดีและข้อเสียของการรับประทานอาหารมาคนละ 1 อย่าง

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	5.คำถามให้วิเคราะห์	
	5.1 ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ คิดว่ามีวิธีการกินลูกกวาดอย่างไรจึงจะเหมาะสม 2. เมื่อเด็ก ๆ ฟังในสิ่งที่หมอแนะนำแล้ว เด็ก ๆ ควรจะอย่างไร 3. เวลาเด็ก ๆ ไม่สบาย เด็กคิดว่าจะบอกใครดี 4. เด็ก ๆ คิดว่าในลูกกวาดมีส่วนผสมอะไรบ้าง 5. เด็ก ๆ คิดว่านอกจากทำให้ปวดท้องแล้วลูกกวาดทำให้เกิดโทษอะไรอีกบ้าง 6. เวลาที่เด็ก ๆ ฟังคุณหมอพูด เด็ก ๆ ควรทำตัวอย่างไร
	5.2 ถามเพื่อให้หาเหตุและผล	-
	5.3 ถามเพื่อให้แก้ปัญหา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถ้าเด็ก ๆ ไม่สบายควรทำอย่างไร 2. ถ้าเด็ก ๆ กินลูกกวาดแล้วควรปฏิบัติตนอย่างไร
	6.คำถามให้สังเคราะห์	
	6.1 ถามเพื่อให้คาดเดาเหตุการณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถ้ากุ๊กไก่ปวดท้องแล้วไม่ไปหาหมอจะเกิดอะไรขึ้น 2. ถ้ากุ๊กไก่กินลูกกวาดมากกว่านี้จะเกิดอะไรขึ้น 3. ถ้าไปหาป่าหมอมหิแล้วป่าหมอไม่อยู่ กุ๊กไก่จะเป็นอย่างไร 4. ถ้าไม่มีป่าหมอมหิ กุ๊กไก่จะไปหาใคร 5. ถ้ากุ๊กไก่ไม่รับประทานลูกกวาดแล้ว กุ๊กไก่จะรับประทานอะไร

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)		6. ถ้ากุ๊กไก่รับประทานอาหารที่มีประโยชน์กุ๊กไก่จะเป็นอย่างไร 7. ถ้าแม่ไก่ไม่อยู่ ใครจะพากุ๊กไก่ไปหาป้าหม่อ 8. ถ้าลูกกวาดที่กุ๊กไก่รับประทานไม่มีสารปนเปื้อนแล้ว เด็ก ๆ คิดว่าจะมีอะไรผสมอยู่
	6.2 ถามเพื่อให้แต่งเรื่องใหม่	1. ถ้าเรื่องนี้ไม่จบแบบนี้ควรจะจบแบบไหน 2. ถ้าเรื่องนี้ไม่ได้ชื่อ กุ๊กไก่ปวดท้อง เด็กลองแต่งชื่อเรื่องใหม่สิว่าจะชื่ออะไร 3. ลองเล่าเรื่องจากภาพนิทานเรื่องนี้
	6.3 ถามเพื่อให้ตอบขั้นตอน หรือวิธีการ	-
	6.4 ถามเพื่อให้กำหนดข้อคิด	1. จากนิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่าอะไร 2. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรบ้าง 3. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า 4. เด็ก ๆ ได้อะไรจากนิทานเรื่องนี้บ้าง 5. เด็ก ๆ ได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากนิทานเรื่องนี้

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการตั้งคำถามของครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรจากนิทานเรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง (เรื่องที่ครูอนุบาลเลือกมาใช้มากที่สุด) (ต่อ)

ระดับคำถาม	ประเภทคำถาม	ตัวอย่างคำถาม
ระดับสูง (ต่อ)	7.คำถามให้ประเมินค่า 7.1 ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกกวาดเป็นอาหารที่มีประโยชน์หรือไม่ เพราะอะไร 2. การที่เด็ก ๆ เชื้อฟังกุ๊กหมอนั้นดีหรือไม่ 3. เด็ก ๆ เชื้อฟังกุ๊กคุณแม่ดีหรือไม่ 4. เด็ก ๆ คิดว่าการออกกำลังดีหรือไม่ เพราะอะไร 5. การรับประทานผักและผลไม้เป็นประจำดีหรือไม่ เพราะอะไร 6. การที่เด็ก ๆ กินขนมหวานหรือลูกกวาดแล้วแปรงฟันนั้นดีหรือไม่
	7.2 ตัดสินว่าควรเขาเป็นแบบอย่างหรือไม่ควร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ ควรเขาเยี่ยงอย่างกุ๊กไก่หรือไม่ เพราะอะไร 2. เด็ก ๆ ควรเขาแบบอย่างที่คุณหมอบอกหรือไม่ 3. เด็ก ๆ จะเขาเยี่ยงอย่างการรับประทานของกุ๊กไก่หรือไม่ 4. เด็ก ๆ ควรเลียนแบบพฤติกรรมมารับประทานของกุ๊กไก่หรือไม่
	7.3 ตัดสินว่าจะเลือกหรือไม่เลือก	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็ก ๆ จะเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์หรือไม่ 2. เด็ก ๆ จะเลือกรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรือไม่ 3. เด็ก ๆ จะเลือกเชื้อฟังกุ๊กคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือไม่

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวชนาภา แสงจำปา เกิดเมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2527 ที่จังหวัดจันทบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2548 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2549 และจบการศึกษาในปีการศึกษา 2551

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย